

Μπαμπη Δρακοπούλου

ΓΙΑ ΤΗΝ
ΑΝΑΤΡΟΠΗ ΤΗΣ ΔΙΚΤΑΤΟΡΙΑΣ
ΓΙΑ ΤΗ
ΝΙΚΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Απολογία
στο 5μελες Εφετειο
το 1972

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΟΥ ΚΚΕ(εσ.)

προλογος

ΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ πού ακολουθεῖ ἀποτελεῖ τό σχέδιο τῆς ἀπολογίας μου πού ἔγραφα στίς φυλακές Κορυθαλλοῦ στά τέλη 1971-1972, γιά τή Δίκη στήν ὁποία εἶχαμε παραπεμφθεῖ ἀπό τή Χούντα, μαζί μέ τό σ. Μ. Παρτσαλίδη καί ἄλλα στελέχη τοῦ ΚΚΕ ἔσωτ., γιά παράβαση τοῦ ν.509 κ.ἄ. νόμων καί διαταγμάτων.

Ἀρχίσα νά τό γράφω σάν ἕνα βοήθημα γιά τήν ἀπολογία μου σ' αὐτή τή Δίκη, πού δέν ἤξερα, ἄλλωστε, κάτω ἀπό ποιές συνθῆκες θά διεξάγονταν. Ἀπό τό σκοπό γιά τόν ὁποῖο γράφονταν, ἦταν φανερό πώς τά μεγάλα του κεφάλαια θά ἦταν δύο: Πρῶτο-ἡ καταγγελία τοῦ δικτατορικοῦ καθεστώτος τῆς Χούντας καί ἡ πολιτική τοῦ ΚΚΕ ἔσωτ. γιά τήν ἀνατροπή του καί γιά τή θεμελίωση τῆς δημοκρατίας. Δεύτερο- ἡ προβολή τῶν προγραμματικῶν θέσεων τοῦ ΚΚΕ ἔσωτ. καί τῆς προοπτικῆς του γιά τή νίκη τοῦ σοσιαλισμοῦ στήν Ἑλλάδα, μαζί μέ τά ιδιαίτερα δικά του χαρακτηριστικά πού προσειδιάζουν στή φυ-

σιογνωμία του, σάν ανανεωτικό Κομμουνιστικό Κόμμα της πατρίδας μας.

Στήν πορεία τό κείμενο αυτό, καθώς τό συμπλήρωνα και τό πλούτιζα από τά στοιχεία πού μου προσέφεραν οι έξελίξεις, ή πολιτική της δικτατορίας και ή αγωνιστική δραστηριότητα του λαού και από νεώτερες σκέψεις μου, διαμορφώθηκε τελικά σέ μιά συνόψιση και έκλαϊκευση των θέσεων του ΚΚΕ έσωτ. πάνω στα μεγάλα προβλήματα της χώρας, τά άμεσα και τά μελλοντικά.

Ήταν φανερό πιά γιά μένα πώς, κάτω από όποιεσδήποτε συνθήκες, τό Δικαστήριο της Χούντας δέν θά μου επέτρεπε ν' αναπτύξω όλο αυτό τό κείμενο, ακόμα κι άν μπορούσα. Άλλά συνέχισα νά τό δουλεύω ως τήν ήμέρα της Δίκης, προσθέτοντας, αφαιρώντας και διορθώνοντας, γιατί θεωρούσα ότι σέ κάθε περίπτωση μιά τέτοια συνόψιση ήταν χρήσιμη σάν προετοιμασία μου γιά τή μάχη πού θά δίναμε στή δίκη, αλλά ταυτόχρονα και σάν ένα έκλαϊκευτικό κείμενο γιά τή γραμμή και τή φυσιογνωμία του Κόμματός μας, πού θά μπορούσε ένδεχόμενα νά αξιοποιηθεϊ στίς φυλακές ή από τό Κόμμα γενικότερα.

Ή Δίκη τελικά έγινε τό Γενάρη του 1973. Όλα τά υπόδικα στελέχη και μέλη του Κόμματος σ' αυτή τή Δίκη στάθηκαν στό ύψος των απαιτήσεων της στιγμής και του Κόμματος και συνέβαλαν ώστε ή Δίκη αυτή ν' αποτελέσει ένα σημαντικό πολιτικό γεγονός γιά τό λαό και τό κομμουνιστικό κίνημα της χώρας και, ταυτόχρονα, μιά πρώτη γραμμής αγωνιστική έκδήλωση στήν πάλη γιά τήν ανατροπή της δικτατορίας.

Ή άπολογία μου στό Δικαστήριο έγινε μέ βάση σημειώσεις πού είχα κρατήσει από τό γραφτό κείμενο. Άλλά είναι φανερό ότι αυτή, ένω κινήθηκε στίς βασικές θέσεις πού είχα έπεξεργαστεί από τά πρίν, πήρε τό δρόμο πού της επέβαλε ή διαδικασία, ή διαθέσιμη ώρα, οι συχνές παρεμβάσεις και έρωτήσεις του προέδρου. Κι έτσι, παρά τήν αναμφισβήτητη βοήθεια πού μου έδωσε τό κείμενο, ή όμοιότητα της ζωντανής άπολογίας μ' αυτό, είναι σχετική και βρίσκεται στή γενική του κατεύθυνση και στα βασικά σημεία του άμεσου και του άπώτερου προγράμματος του Κόμματος. Κι αυτό είναι πολύ φυσικό. Τό γραφτό κείμενο είναι λιγώτερο ζωντανό από τήν άπολογία, αλλά έχει μεγαλύτερη πληρότητα και απέχτεινεται σέ περισσότερα θέματα.

Τό κείμενο αυτό δόθηκε, μαζί μέ τό κείμενο της άπολογίας του σ. Μ. Παρτσαλίδη, γιά νά σταλεϊ στό Γραφείο της ΚΕ του Κόμματος στό έξωτερικό γιά νά τό χρησιμοποιήσει κατά τήν κρίση του. Όμως, από λάθος του ένδιάμεσου συντρόφου στάλθηκε μόνο τό κείμενο του σ. Παρτσαλίδη πού δημοσιεύθηκε, ένω τό δικό μου παρέμεινε κρυμμένο κάπου στήν Άθήνα και τό ξαναβρήκα όταν βγήκα από τή φυλακή μέ τήν άμνηστεία του Αύγουστου του 1973. Ένα μεγάλο άπόσπασμά του δημοσιεύθηκε στήν έκδοση της Κ.Ε. "Αποφάσεις, Προβληματισμοί του ΚΚΕ έσωτ. 1967 - 76", Τόμ. β': σ. 199 - 238. Στήν περίοδο πρίν από τό Συνέδριο μπήκε στή διάθεση των συντρόφων πού έπεξεργάζονταν τό σχέδιο Προγράμματος του Κόμματος και αξιοποιήθηκε στή διατύπωση όρισμένων βασικών σημείων.

Από τότε πέρασαν αρκετά χρόνια και η ιεράρχηση άλλων προτεραιοτήτων, οικονομικές και ταχνικές δυσκολίες δεν έκαναν δυνατή ως τώρα την έκδοσή του. "Αν ωστόσο κρίνεται σήμερα σκόπιμη, είναι γιατί αποτελεί μιά συνόψιση των θέσεων του ΚΚΕ έσωτ.-μέ τή δική μου, βέβαια, εύθύνη-στά πιδό φλέγοντα προβλήματα του κινήματος τής χώρας μας στη διάρκεια 1971 - 72: Χαρακτηρισμός τής δικτατορίας και "Αντιδικτατορικός αγώνας" πρόγραμμα πάλης για τήν άνατροπή τής δικτατορίας και τή νίκη τής δημοκρατίας· βασικά σημεία του ελληνικού δρόμου για τό σοσιαλισμό· τά κύρια γενικά χαρακτηριστικά του σοσιαλιστικού καθεστώτος πρὸς τό ὄποιο ἀποβλέπουμε· ἡ φυσιογνωμία του Κόμματός μας, σάν ἀναγεωτικὸ Κομμουνιστικὸ Κόμμα τής χώρας μας. Ἀπ' αὐτή τήν πλευρά μπορεί νά εἶναι χρήσιμο καί στό σημερινό ἀναγνώστη καί στόν ἱστορικό του ἐργατικὸ κινήματος τής χώρας μας καί ἰδιαίτερα του ΚΚΕ έσωτ. Ἰδιαίτερα, ὅμως, ἐπειτα ἀπό τή διαπίστωση του Συνεδρίου ὅτι ἐνα βασικό κενό τής διαφωτιστικῆς μας δουλειᾶς εἶναι ἡ ἀπουσία ἐκλαϊκευτικῶν ἀρθρῶν καί φυλλαδίων για τό τί εἶναι καί τί θέλει τό ΚΚΕ έσωτ., ἡ έκδοση του κειμένου αὐτοῦ μπορεί νά θεωρηθεῖ σάν μιᾶ μικρή συμβολή στήν κάλυψη αὐτοῦ του κενοῦ.

Στό κείμενο προστίθεται τό κομμάτι τής συνέντευξης πού ἔδωσα στήν "ΑΚΡΟΠΟΛΗ" στή διάρκεια τής Δίκης καί πού ἀγαπέρωνταν στά προβλήματα του χαρακτήρα του Κόμματός μας καί στίς διαφορές του μέ τό ΚΚΕ έξωτ. Τό κομμάτι πού ἀναφέρωνταν σέ πολιτικά προβλήματα, στή

δικτατορία κλπ. για εὐνόητους λόγους δέν δημοσιεύτηκε ἀπό τήν ἐφημερίδα.

Για τήν ἀντιγραφή καί καθαρογραφή αὐτοῦ του κειμένου, πού συνεχῶς συμπληρωνόταν καί διορθώνονταν ὡς τή Δίκη, βοήθησαν πολλοί σύντροφοι, στελέχη τότε οἱ περισσότεροι του "Ρήγα Φεραίου", καί του Κόμματος, συγκρατούμενοί μου στίς φυλακές Ἀβέρωφ: οἱ σ.σ.: Τάκης Βολοβίνης, Παῦλος Κλαυδιανός, Κωσταράκος Κώστας, Τσακμάκης Σωτήρης, Γιώργης Μιχαλογιάννης, Κώστας Παπαδόπουλος κ.ά. σύντροφοι πού καί οἱ παρατηρήσεις τους μοῦ στάθηκαν πολύτιμες. Ἐπίσης, τό κείμενο τό διάβασαν καί μοῦ ἔδωσαν τή γνώμη τους οἱ σ. σ. Μ. Παρτσαλίδης καί Κώστας Φιλίνης.

ΜΠΑΜΠΗΣ ΔΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ἰούνης 1978

Απολογία στο Σμελες Εφετειο το 1972

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Έφέτες,

Σήμερα βρίσκομαι στο εδώλιο του κατηγορουμένου για τό λόγο ότι, σάν πολίτης και σάν ήγετικό στέλεχος του ΚΚΕ, στο όποιο άνήκω έδω και 38 χρόνια, θεώρησα χρέος μου στη σημερινή κρίσιμη φάση της ζωής του τόπου μας, όπως σ' όλες τις δύσκολες στιγμές της πρόσφατης ιστορίας του, νά αγωνισθώ για τις έλευθερίες και τά δικαιώματα του λαού, για τή δημοκρατία ώστε νά ανοίξει ο δρόμος για μιά νέα άνοδική πορεία του έθνους.

Κατηγορούμαι για παράβαση του Α.Ν. 509. Άρνούμαι τήν κατηγορία πού μου αποδίδεται. Μέ τήν άπολογία μου πιστεύω πως θά αποδείξω τό άβάσιμο αύτης της κατηγορίας και θά θεμελιώσω τόν ισχυρισμό μου ότι και τό κόμμα, στο όποιο άνήκω, και έγώ ως άτομο, δέν κάναμε τίποτα άλλο παρά τό απλό, στοιχειώδες καθήκον μας προς τό λαό και τή χώρα μας, πού είναι σήμερα ο άγώνας για τήν άποκατάσταση της δημοκρατίας.

Άναφέρεται άπ' τούς μάρτυρες κατηγορίας και άπό τό βούλευμα ότι ή δράση μου σάν ήγετικού στελέχους του ΚΚΕ έσωτ. μετά τό πραξι-

κόπημα της 21.4.67 μέχρι σήμερα, είχε σκοπό την άνατροπή του πολιτεύματος και του κρατούντος κοινωνικού συστήματος δια βιαίων μέσων καθώς και την απόσπαση μέρους της επικρατείας της χώρας και την ένταξή του στις γειτονικές σοσιαλιστικές χώρες.

Τή γενική αυτή κατηγορία, παρ' ότι είναι ένιαία, τή χωρίζω σε τέσσερα σκέλη για να γίνω σαφέστερος:

α) Για τήν άνατροπή του πολιτεύματος, β) για άνατροπή της Δικτατορίας, γ) για άνατροπή του κρατούντος κοινωνικού συστήματος δια βιαίων μέσων, δ) για απόσπαση μέρους έκ του όλου της επικρατείας.

Θά σημειώσω στήν πορεία της άπολογίας μου τί δέχομαι άπ' τίς γενικές κατηγορίες, πού όμως δέν συνιστά, κατά τήν γνώμη μου, παράβαση του 509.

ΤΟ ΠΟΛΙΤΕΥΜΑ

ΤΟ ΠΟΛΙΤΕΥΜΑ στό όποιο αναφέρεται ό Ν. 509 είναι τό πολίτευμα της Βασιλευόμενης Δημοκρατίας.

Κατ' άρχήν, τό πολίτευμα αυτό είναι άδύνατο ν' άνατραπεί άπό τό ΚΚΕ, για τόν άπαισιόστατο λόγο ότι έχει ήδη άνατραπεί άπ' τήν παρούσα στρατιωτική κυβέρνηση. Γιατί:

α) Μέ τό πραξικόπημα της 21.4.67 άνατράπηκε ή τότε κυβέρνηση πού έπρόκειτο να οργανώσει έκλογές σε 40 ήμέρες. Καταργήθηκε ή Βουλή. Άπό τά κόμματα άλλα, όπως ή ΕΔΑ, τέθηκαν έκτός νόμου και άλλων άπαγορεύτηκε ή λειτουργία. Ήρθη ή Ισχύς όλων των άρθρων του Συντάγματος του 1952 τά όποια έξασφάλιζαν τίς δημοκρατικές έλευθερίες και τά άτομικά δικαιώματα, χωρίς να τηρηθεί ή νόμιμη διαδικασία πού προβλέπει τό άρθρο 91 του Συντάγματος αυτού.

β) Βασικός παράγοντας του πολιτεύματος,

όπως ό Βασιλεύς, έξαναγκάσθηκε να ζεί έκτός της Ελλάδας και, όπως ό ίδιος κατήγγειλε στις 13.12.67 με τό διάγγελμά του άπό τή Λάρισα, ή ύπογραφή του τέθηκε άυθαίρετα στις 21.4.67 κάτω άπ' τό διάταγμα πού διόριζε στρατιωτική κυβέρνηση, χωρίς κανείς να τόν διαψεύσει. Όπως άποκάλυψε τελευταία ό πρώτος πρόεδρος της στρατιωτικής κυβέρνησης κ. Κόλλιας, όλα τά διατάγματα της κυβέρνησης αυτής ύπογράφονταν άπό τό ύπουργικό συμβούλιο κι' όχι άπό τό Βασίλειο.

γ) Τό λεγόμενο Σύνταγμα του 1968 και τό δήθεν δημοψήφισμα πού τό επικύρωσε είναι άκυρα, γιατί δέν τηρήθηκαν οι προβλεπόμενες άπό τό Σύνταγμα του 1952 διαδικασίες για τήν άναθεώρηση του Συντάγματος. Άλλά, προπαντός και κυρίως, γιατί συντάχθηκε έρήμην του λαού και των κομμάτων, με τήν πρωτοβουλία μιας παράνομης έξουσίας κάτω άπό συνθήκες στρατιωτικού νόμου, διάλυσης των κομμάτων και φίμωσης του τύπου. Πότε και πού θεωρήθηκαν έγκυρα ένα Σύνταγμα πού διαμορφώθηκε και ένα δημοψήφισμα πού διεξήχθη κάτω άπό τέτοιες συνθήκες; Γι' αυτό ό λαός και οι αντιδικτατορικές δυνάμεις δέν πρόκειται ποτέ να τό αναγνωρίσουν. Ός προς τό περιεχόμενό του, τό Σύνταγμα αυτό, παρά τό ότι έμφανίζεται ως Σύνταγμα της Βασιλευόμενης Δημοκρατίας, ουσιαστικά τήν καταργεί και μετατρέπει τήν ήγεσία των ένόπλων δυνάμεων σε άνεξάρτητη και κυρίαρχη έξουσία της χώρας. Είναι ό καταστατικός χάρτης της στρατοκρατίας, στόν όποιο άποσκοπεί να δώσει κοινοβουλευτικό μανδύα και νομιμότητα.

δ) Όστόσο, ακόμα και τό μή νόμιμο, σύμφωνα με τήν άποψη μας αλλά ύποχρεωτικό και νόμιμο κατά τή δικτατορική κυβέρνηση, Σύνταγμα του 1968 δέν εφαρμόζεται. Άλλα άπό τά άρθρα του, 60 άπό τά πιο βασικά, διατηρούνται σε άναστολή. Άλλα (όπως τό άρθρο 19 περί συνεταιρίζεσθαι), ένω τέθηκαν σε Ισχύ, παραβιάζονται άπό αυτούς πού κατέχουν τήν έξουσία. Πέντε

χρόνια μετά την καθιέρωση του Συντάγματος αυτού διαπιστώνεται από τους ίδιους πού τό επέβαλαν ή πλήρης αδυναμία τους νά τό εφαρμόσουν. Επί πλέον, έχει αρχίσει από καιρό από παράγοντες και έφημερίδες φιλικές πρός τήν παρούσα κατάσταση μιá καμπάνια υπέρ τής άποψης ότι τό "Σύνταγμα" του 1968 είναι ανεφάρμοστο κατά τίς διατάξεις πού άφορούν τήν επαναλειτουργία του έλεύθερου κοινωνικοῦ βίου και του ρόλου του Βασιλέως". Τέλος, ό έν ένεργεία άνώτατος άρχοντας τής σημερινής κατάστασης άπό τό Δεκέμβριο του 1967 στρατηγός Ζωιτάκης καθαιρέθηκε από τήν ίδια τήν Κυβέρνηση.

Όλα αυτά άποδείχνουν ότι δέν υπάρχει έννομο πολιτειακό καθεστώς, πού νά σέβονται πρώτα και κύρια οι κυβερνώντες. Η ίδια ή σημερινή στρατιωτική κυβέρνηση παραβιάζει τό θεωρούμενο ως νόμιμο πολίτευμα και τό ίδιο τό Σύνταγμα της.

Ποιός λοιπόν ένεργεί σήμερα για τήν άνατροπή του πολιτεύματος, έμεϊς ή ή Δικτατορική κυβέρνηση πού μάς καταδιώκει;

Πώς κάτω από αυτές τίς συνθήκες είναι δυνατό νά κατηγορείται τό ΚΚΕ έσωτ. ότι επιδιώκει τήν άνατροπή του;

Αυτά για τούς αντιπάλους μας. "Όσο για μάς έχει ιδιαίτερη σημασία νά τονισθεί ότι στό σημερινό άγώνα πού διεξάγουμε μαζί με άλλες πολιτικές δυνάμεις δέν θέτουμε σάν άμεσο στόχο τή λύση του προβλήματος τής μορφής του πολιτεύματος και ειδικώτερα τήν κατάργηση του θεσμοῦ τής Μοναρχίας. Είναι γνωστή ή προγραμματική θέση μας έναντίον του θεσμοῦ αυτού πού ή λειτουργία του ειδικώτερα στή χώρα μας ήταν σέ βάρος των δημοκρατικών έλευθεριών, τής ανεξαρτησίας, τής άρχής τής λαϊκής κυριαρχίας και τής ομαλής δημοκρατικής πορείας τής χώρας. Δέν αλλάξαμε τή θέση του προγράμματός μας υπέρ τής άβασίλευτης Δημοκρατίας πού αντίθετα οι τραγικές έξελίξεις στή χώρα μας τή δικαιώσαν. Αλλά θεωρούμε ότι εκείνο πού προέχει σήμερα, εκείνο πού επιβάλλει τό έθνικό συμφέ-

ρον είναι ή άνατροπή τής δικτατορίας και ή άποκατάσταση τής δημοκρατίας ώστε ό λαός έλεύθερος ν' άσκήσει τά κυριαρχικά του δικαιώματα για όλα τά βασικά θέματα του τόπου. Για νά έπιτευχθεί αυτό πρέπει ό λαός νά είναι ένωμένος κι' όχι διαιρεμένος. Πρέπει όλες οι πολιτικές δυνάμεις τής χώρας χωρίς καμιά έξαίρεση, από τήν Άριστερά ως τήν αντιδικτατορική Δεξιά, άπό τούς δημοκρατικούς ως τούς βασιλόφρονες νά ένωθούν, ή νά άγωνισθούν τουλάχιστον παράλληλα, για τά ύψιστα συμφέροντα και τή σωτηρία του τόπου, για τήν άναστήλωση των καταλυμένων δημοκρατικών θεσμών.

Γι' αυτούς, λοιπόν, τούς λόγους, παρά τό ότι από λόγους άρχής και προγράμματος είμαστε υπέρ τής άβασίλευτου δημοκρατίας, όπως ήταν ανέκαθεν ή Άριστερά κι' όχι μόνον ή Άριστερά στήν Ελλάδα, παρά τό ότι ό ρόλος τής Μοναρχίας στήν πορεία τής κατάλυσης των δημοκρατικών θεσμών ένίσχυσε τή θέση μας αυτή, ή σημερινή πολιτική μας δραστηριότητα δέν έχει σάν άμεσο στόχο τή Μοναρχία αλλά τή στρατιωτική δικτατορία.

Γι' αυτό, μάταια θά άναζητήσει κανείς στή σημερινή δράση μας και στά έντυπα του Κόμματος, για τά όποια κατηγορούμαστε, στοιχεία πάλης για τήν άνατροπή τής βασιλευόμενης δημοκρατίας, ένώ θά βρεί σ' αυτήν άφθονα στοιχεία θέσεις και διακηρύξεις για τήν άνατροπή τής δικτατορίας και τή νίκη τής δημοκρατίας.

Η ΒΙΑΙΗ ΑΝΑΤΡΟΠΗ ΤΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Ό ν. 509 έχει χαρακτηριστεί από τούς εκπροσώπους του δημοκρατικού κόσμου τής χώρας, πολύ πριν από τήν 21.4.67, σά νόμος αντισυνταγματικός και αντιδημοκρατικός. Γιατί θέτει σέ παρανομία ένα μεγάλο κόμμα, πού στήν προ-

κειμένη περίπτωση είναι τό κόμμα της εργατικής τάξης, τό ΚΚΕ.

Διευκολύνει τή δράση τών αντιδημοκρατικῶν καί φιλοδικτατορικῶν δυνάμεων, τή δίωξη τοῦ πνεύματος, τή νόθευση τοῦ δημοκρατικοῦ πολιτεύματος καί τήν κάλυψη τών συνωμοσιῶν κατά τῆς δημοκρατίας, τών πραξικοπηματικῶν σχεδίων καί προπαρασκευῶν τών ἐχθρῶν της. Γι' αὐτό ἄλλωστε τέτοιος νόμος δέν ὑπάρχει σέ καμιά εὐρωπαϊκή χώρα, μέ ἔξαιρηση τίς φασιστικές χώρες τῆς Ἰβηρικής χερσονήσου καί τή στρατοκρατούμενη Τουρκία. Ἡ κοινοβουλευτική ομάδα τῆς ΕΔΑ, μέ τόν ἀείμνηστο πρόεδρό της Ἰ. Πασσαλίδη, μέ τόν κοινοβουλευτικό της ἐμπρόσωπο καί πρόεδρο τῆς κοινοβουλευτικῆς ομάδας τῆς ΕΔΑ Ἡ. Ἡλιοῦ κ. ἄ., εἶχε ἐγκαιρα ἐπισημάνει ὅτι ὁ ν. 509 καί οἱ ἄλλοι ἕκτακτοι νόμοι συγκροτοῦσαν ἓνα παρασύνταγμα πού στρεφόταν ἐναντίον τοῦ νόμιμου Συντάγματος πού τό "περιέγραφε" καί ἐναντίον τῆς δημοκρατίας πού τήν ὑπόσκαβε, διευκολύνοντας ὅλους ὄσους ἐργάζονταν γιά τήν ἀνατροπή τους. Ἀκόμα, ὅτι οἱ νόμοι αὐτοί θά ἦταν δυνατό νά στραφοῦν κάποτε ἐναντίον ὄχι μόνο τῶν Ἀριστερῶν ἀλλά καί ἐναντίον τῶν ἴδιων τῶν εἰσηγητῶν τους καί ὑποστηρικτῶν τους.

Ἡ ὀρθότητα καί ἡ ρεαλιστικότητα αὐτῆς τῆς πρόβλεψης ἐπιβεβαιώνεται σήμερα ἀπό τήν ἐπελθούσα ἐκτροπή τῆς 21.4.67 (μέ δικαιολογία, ὅπως πάντοτε, τόν κίνδυνο τοῦ κομμουνισμοῦ) πού στράφηκε ἐναντίον τῶν πάντων, καί τῆς Δεξιᾶς καί τοῦ Βασιλιᾶ. Ἀλλά ἐπίσης ἀπό τό γεγονός ὅτι ὁ νόμος αὐτός χρησιμοποιεῖται ἀπό τήν παρούσα δικτατορική κυβέρνηση ὄχι μόνο κατά τῆς Ἀριστερᾶς, ἀλλά καί κατά παντός ἀντιπάλου της πού κινεῖται ἐναντίον της, ἐναντίον καί τῶν ὀπαδῶν τοῦ κέντρου καί τῆς Δεξιᾶς. Ἐπιβεβαιώθηκε καί στήν ἐλληνική πραγματικότητα ὅτι ὅταν διώκεται τό κόμμα τῶν ἐργαζομένων, εἴτε ΚΚΕ λέγεται αὐτό, εἴτε ΕΔΑ, εἴτε ἄλλοιῶς, κινδυνεύουν ὅλα τά κοινοβουλευτικά κόμματα, κι' αὐτά μέ τά ὅποια βρίσκεται σέ ἰδεολογική πολιτική σύγκρουση. Γιατί κτυ-

πιέται ἡ πιό συνεπής, ἡ πιό μαχητική καί πρωτοποριακή πολιτική δύναμη τῆς δημοκρατίας πού κάθε στιγμή εἶναι ἔτοιμη, ἀδιαφορώντας γιά τίς θυσίες, νά παλαίψει μαζί μέ ὅλες τίς ἄλλες δημοκρατικές δυνάμεις γιά τήν υπεράσπισή της. Πάντως, ἂν καί ἀντιδημοκρατικός ὁ νόμος αὐτός, δέν μπορεῖ μέ κανένα τρόπο νά χρησιμοποιηθεῖ λογικά ἐναντίον τῆς δράσης μας γιά τήν ὅποια κατηγοροῦμαστε.

Γιατί:

Σήμερα θεμελιώδης στρατηγικός σκοπός τοῦ ΚΚΕ ἔστω, εἶναι ἡ ἀνατροπή τῆς παρούσας δικτατορικῆς κυβέρνησης καί ἡ ἀποκατάσταση καί διασφάλιση τῆς δημοκρατίας. Γιατί χωρίς τή δημοκρατία δέν εἶναι δυνατό νά συντελεστεῖ καμιά πραγματική πρόοδος τῆς χώρας. Μ' αὐτήν, ἀντίθετα, εἶναι δυνατόν ν' ἀγωνιστεῖ ὁ λαός ἀποτελεσματικότερα γιά τά συμφέροντά του. Χωρίς αὐτήν δέν ὑπάρχει καμιά δυνατότητα νά συζητηθοῦν τά προγράμματα τῶν διαφόρων κομμάτων προστά στο λαό, ὥστε αὐτός νά ἀποφασίσει ἐλεύθερα καί κυριαρχικά γιά ὅλα τά μεγάλα προβλήματα τῆς χώρας καί γιά τίς λύσεις πού πρέπει νά δοθοῦν σ' αὐτά. Γι' αὐτό, ὅλη μας ἡ δραστηριότητα, πολιτική, ὀργανωτική, ἰδεολογική αὐτό τό σκοπό ὑπηρετεῖ. Ὅλα μας τά ἐντυπα, μερικά ἀπό τά ὅποια βρίσκονται στά χέρια σας ὡς πειστήρια τῆς παράβασης τοῦ 509, στό σκοπό αὐτόν ἀναφέρονται.

Οἱ πραγματικές, καί ὄχι οἱ ὑποθετικές, πράξεις γιά τίς ὅποιες κατηγοροῦμαι ἀποτελοῦν πράξεις πού στρέφονται κατά τῆς παρούσας στρατιωτικῆς κυβέρνησης, κατά τῆς δικτατορίας. Καί δέ χρειάζεται νά εἶναι κανεῖς Συνταγματολόγος γιά νά γνωρίζει αὐτό πού γνωρίζει ὁ κάθε πολίτης. Ὅτι δηλαδή ἄλλο κυβέρνηση καί πολιτικό καθεστῶς καί ἄλλο κοινωνικό σύστημα. Αὐτό ἔχει γιά μας μιᾶ ἰδιαίτερη πολιτική σημασία. Ἐπὶ τῆς θεωρούσαμε σοβαρό λάθος ἐναντι τῶν ἐργαζομένων καί ὅλου τοῦ λαοῦ, ἂν δέ θέταμε στό κέντρο τῆς προσοχῆς καί τῆς δραστηριότητάς μας σήμερα τήν πάλιν γιά τήν ἀποκατάσταση τῆς δη-

μοκρατίας, πού είναι ο έπι των όν ουκ άνευ ό-
ρος για κάθε παρατέρα πρόοδο και για την άλ-
λαγή του κοινωνικού συστήματος.

Η έπιμονή να χαρακτηρίζεται κάθε πράξη
πού στρέφεται κατά της δικτατορικής κυβέρνη-
σης σαν πράξη πού στρέφεται κατά του πολιτεύ-
ματος και του κοινωνικού καθεστώτος, αποτελεί,
κατά τη γνώμη μας, μια άναμφισβήτητη όμολο-
γία. Ότι δηλαδή αυτές οι πράξεις πού στρέφον-
ται κατά της σημερινής κυβέρνησης και του δι-
κτατορικού καθεστώτος δέν αποτελούν άδίκημα
στή συνείδηση της έλληνικής και διεθνούς κοι-
νής γνώμης.

Η ΠΑΛΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΤΡΟΠΗ ΤΗΣ ΔΙΚΤΑΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗ ΝΙΚΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ - ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΚΑΙ ΚΑΘΗΚΟΝ

Τά έπιχειρήματα του δικτατορικού
καθεστώτος - ψεύτικα, παιδαριώδη
και άσθήρικτα

ΕΡΧΟΜΑΙ στην κατηγορία ότι αντιστρατευό-
μαστε τη σημερινή δικτατορία και άγωνιζόμαστε
για την άνατροπή της. Πραγματικά άγωνιζόμαστε
για αυτό τό σκοπό, για την άποκατάσταση της δη-
μοκρατίας. Θεωρούμε ότι η δράση μας αυτή δέν
είναι παράνομη αλλά νομιμότατη και αποτελεί
όχι μόνο δικαίωμα μας, αλλά ύψιστη ύποχρέωσή
μας, όπως και κάθε Έλληνα πολίτη. Έξηγουμαι
γιατί:

Η σημερινή κυβέρνηση είναι δικτατορική
και παράνομη. Προήλθε από έκτροπή του πολι-
τεύματος, από παραβίαση και άνατροπή του Συν-
τάγματος του 1952 πού ήταν ο νόμιμος καταστα-
τικός χάρτης της χώρας.

1. Έπαναστάσεις και άντιδραστικά πραξιοκήματα

ΕΔΩ ΑΝΤΙΤΑΣΣΕΤΑΙ άπ' την κυβερνητική πλευ-
ρά ο γνωστός ίσχυρισμός ότι "η έπανάσταση έ-
πικρατήσασα δημιουργεί δίκαιον".

Όμως ο ίσχυρισμός αυτός δέν ταιριάζει
για τό έγχείρημα της 21.4.67. Γιατί δέν πρό-
κειται για έπανάσταση, αλλά για ένα άντιδρα-
στικό πραξιοκήημα, για μια "προληπτική" άντε-
πανάσταση, όπως χαρακτηρίζουν τά πραξιοκήμα-
τα του είδους αυτού οι σύγχρονοι κοινωνιολό-
γοι.

Οι έπαναστάσεις τείνουν σε μια άλλαγή κοι-
νωνικής ποιότητας, στην άλλαγή του κοινωνικού
και πολιτικού στάτους κβό ύπέρ των καταπιεσ-
μένων κοινωνικών στρωμάτων και έχουν έμπιστο-
σύνη στο λαό, μια και γίνονται για να έξυπη-
ρετήσουν τά συμφέροντά του και τους πόθους
του. Δίνουν περισσότερα δικαιώματα στο λαό
και δέν του άφαιρούν κι' αυτές τίς λίγες κα-
τακτήσεις του.

Άντίθετα, τά άντιδραστικά πραξιοκήματα
θέλουν να έμποδίσουν την άλλαγή του στάτους
βικό στρέφονται κατά του λαού και για αυτό τόν
φοβούνται.

Πραγματικά, τό πραξιοκήημα της 21.4.67 έ-
πιδιώκει πρώτα και κύρια να άφοπλίσει, να ά-
κινητοποιήσει τό λαό, να τόν έξουδετερώσει
σαν παράγοντα της δημόσιας ζωής. Όχι μόνο δέν
διευρύνει, αλλά περιορίζει και έκμηδενίζει τίς
ύπάρχουσες δημοκρατικές έλευθερίες.

Και μόνο η παρομοίωση του έγχειρήματος αύ-
του άπό τους ήγέτες της δικτατορίας με την
τοποθέτηση ενός άρρώστου, δηλαδή του λαού, στη
χειρουργική κλίνη στο γύψο, για να ύποστει για
ένα άόριστο χρονικό διάστημα πλήρη άκινητο-
ποίηση, δείχνει τόν αντιλαϊκό και άντιδραστι-
κό του χαρακτήρα. Μαρτυρεί ότι ο κύριος και
μοναδικός έχθρός των πρωτουργών του πραξιο-
κήματος ήταν και είναι ο έλληνικός λαός και

ο κύριος στόχος τους ήταν η νέκρωσή του και μέσω αυτής η υποδούλωσή του στα ξένα και ντόπια ιδιοτελή συμφέροντα που έξυπηρετεί το σημερινό καθεστώς.

Η απόπειρα να εμφανισθεί το πραξικόπημα αυτό σαν επανάσταση, και μάλιστα ανάλογη και συνέχεια των προοδευτικών επαναστάσεων και κινήματων της νεοελληνικής ιστορίας, που έγιναν με τη συμμετοχή ή και την πρωτοβουλία των δημοκρατικών δυνάμεων του στρατού, είναι άτυχής και δεν πείθει κανέναν.

Και μόνο η σύγκριση της μορφής, του περιεχομένου και των αποτελεσμάτων των επαναστάσεων του 1843, του 1862, του 1909 αποδεικνύει πως είναι ακριβώς το αντίθετό τους, βρίσκεται στον αντίποδά τους. Όλα αυτά τα κινήματα οδήγησαν άμεσα, ή έπειτα από μικρό διάστημα, στη διεύρυνση των τότε λιγότερων ή περισσότερων δημοκρατικών ελευθεριών, ήταν ένα βήμα μπροστά προς τη δημοκρατία και όχι επιστροφή στην απολυταρχία. Τί σχέση μπορεί να έχει, λοιπόν, η επανάσταση του 1909 με το έγχείρημα της 21 του Απρίλη, που κατάργησε πλήρως όλες τις δημοκρατικές και συνδικαλιστικές ελευθερίες επί μια εξαετία μέχρι στιγμής, και επ' άοριστον για το μέλλον (για μια 15ετία όπως αναγγέλεται) για να έξυπηρετηθούν ξένα προς το έθνος και το λαό μας συμφέροντα;

Αν χρειάζοταν αναφορά σε άλλα ιστορικά προηγούμενα, σύγκριση θα μπορούσε να γίνει μόνο με τη δικτατορία του Πάγκαλου και με τη δικτατορία της 4ης Αυγούστου, με τη διαφορά ότι η σημερινή δικτατορία είναι ακόμα πιο απογυμνωμένη από λαϊκή υποστήριξη και οι φορείς της πρόσωπα που δεν αναδείχθηκαν ποτέ προηγούμενα σε κανένα τομέα της κοινωνικής ζωής.

Η επίκληση και η εφαρμογή στα έσωτερικά πλαίσια του δόγματος "η επανάσταση δημιουργεί δίκαιο" για τη νομιμοποίηση αντιδραστικών πραξικοπημάτων όπως αυτό, εισάγει τη βία, την αυθαιρεσία και το νόμο της ζούγκλας στην πολιτική ζωή της χώρας με ανυπολόγιστες συνέπειες

για το παρόν και για το μέλλον της. Εισάγει τη χώρα σε ένα τραγικό κύκλο βίας, όπως τόνισε στη δραματική του έκκληση το 1969 ο αξέχαστος εθνικός ποιητής Γ. Σεφέρης.

Δέν μπορεί, λοιπόν, να επικαλεστεί η σημερινή κατάσταση το δόγμα "η επανάσταση δημιουργεί δίκαιο" για να νομιμοποιηθεί η πολιτική έξουσία και να απαιτεί, κατά συνέπεια, το σεβασμό της από τους πολίτες. Όπως τόνισε ο καθηγητής και Ακαδημαϊκός Γρηγόριος Κασιμάτης στην ομιλία του για την Εθνική έορτή της 25 Μαρτίου στην Ακαδημία 23.3.72: "Τη νόμιμη έξουσία θεμελιώνουν θεσμοί που αποδεδειγμένως και άνευ άμφιβολιών αποδέχεται η καθολική λαϊκή συνείδηση που κείται πάνω από την εκάστοτε κρατούσα έξουσία και που στις ρυθμίσεις της υπόκειται και αυτή η ίδια, χωρίς δυνατότητα αναστροφής".

Προβλήθηκαν κατά καιρούς πολλά επιχειρήματα από τους ίδιους σήμερα για την κατάργηση της δημοκρατίας και την παράταση της άνωμαλίας. Όλα όμως είναι αντίθετα προς κάθε έννοια συνταγματικής νομιμότητας και δημοκρατικής τάξης, προς την κοινή λογική, προς τη σημερινή πραγματικότητα και τις παραδόσεις της χώρας μας.

2. Η δήμενη προετοιμασία κομμουνιστικής επανάστασης

ΑΝΑΦΕΡΘΗΚΕ πολλές φορές ότι το πραξικόπημα το κατέστησε αναγκαίο η προετοιμαζόμενη "ένοπλη κομμουνιστική επανάσταση". Έγινε μάλιστα άρχικά πολλή συζήτηση για το αποδεικτικό ύλικό αυτής της κατηγορίας που έφθανε τους 90 τόννους και είχε κατασχεθεί στα γραφεία της ΕΔΑ. Στο ύλικό όμως αυτό δέν βρέθηκε κανένα σχέδιο μιας τέτοιας προετοιμαζόμενης επανάστασης, κανένα όπλο. Επίσης δέν βρέθηκε τίποτε παρόμοιο στα σπίτια των Εθαϊτών που κατά χιλιάδες συνελήφθηκαν. Έτσι η κατηγορία

αυτή και η δικαιολόγηση του πραξικοπήματος κατέρρευσαν σαν χάρτινος πύργος και τό σχετικό επιχείρημα γρήγορα έγκυαταλείφθηκε.

Οι τελευταίες δηλώσεις του πρώην Πρωθυπουργού κ. Κανελλοπούλου (17.12.72) αποκαλύπτουν πώς και από ποιούς χαλκεύονταν οι ψεύτικες "πληροφορίες" και διαδόσεις για έξοπλισμό των κομμουνιστών για να παραπλανήσουν τις συντηρητικές πολιτικές δυνάμεις της χώρας, να δικαιολογήσουν τις αντιδημοκρατικές συνωμοσίες και να καλύψουν τό σχεδιαζόμενο πραξικόπημα.

3. 'Η συνεργασία των άστικών πολιτικών δυνάμεων με την 'Αριστερά

ΠΟΛΛΕΣ φορές από τότε μέχρι σήμερα προβλήθηκε τό επιχείρημα ότι τό πραξικόπημα της 21 'Απριλίου κατέστησε αναπότρεπτο ή συνεργασία των άστικών πολιτικών δυνάμεων με την 'Αριστερά ή όποια έπρεπε, πάση θυσία, για τό καλό του τόπου να άποτραπεϊ, έστω και με πραξικόπημα, γιατί δημιουργούσε γενικώτερους κινδύνους για τή χώρα.

Όστόσο ή συνεργασία πολιτικών δυνάμεων διάφορης πολιτικής τοποθέτησης, ιδιαίτερα άνάμεσα σε άριστερά και άστικά κόμματα, πέραν του ότι είναι αναφαίρετο δικαίωμά τους πού κανείς δέν μπορεί να τους τό άφαιρέσει, δέν είναι άποτέλεσμα κάποιας ιδιοτροπίας ή κάποιας άμβλυσης της έννικης συνείδησης όρισμένων άστικών πολιτικών δυνάμεων. Είναι άποτέλεσμα του γεγονότος ότι στις σημερινές συνθήκες της κυριαρχίας των μονοπωλίων, με τήν εμφάνιση νέων κοινωνικών στρωμάτων πού υφίστανται μαζί με τήν εργατική τάξη τήν έκμετάλλευσή του (έπιστημόνων, τεχνικών κλπ), με τήν αύξηση των κινδύνων για τήν κατάσταση των παλιών μεσαίων στρωμάτων, καθώς και για τά δημοκρατικά δικαιώματα του λαού, οι πιεζόμενες μή μονοπωλι-

κές δυνάμεις αισθάνονται τήν ανάγκη, παρά τις μεταξύ τους αντιθέσεις, να συνεργασθούν για να αντιμετώπισουν καλύτερα τις συνέπειες της πολιτικής των μονοπωλίων. Αυτή ή τάση δέν μπορεί παρά να έκφραστεϊ άργά ή γρήγορα, με τόν ένα ή τόν άλλο τρόπο, και στό πολιτικό πεδίο με συνεργασία ή παράλληλη δράση των πολιτικών δυνάμεων πού έκφράζουν αυτές τις κοινωνικές δυνάμεις. Δέν μπορούσε να μήν έκφραστεϊ και στή χώρα μας, όπου ιδιαίτερα ή δράση του ξένου και ντόπιου μονοπωλιακού κεφαλαίου, οι ώμές επέμβάσεις του ξένου άμερικανικού παράγοντα, ή ένθάρρυνση από μέρος του των αντιδημοκρατικών τάσεων και των στρατοκρατικών επέμβάσεων στήν πολιτική ζωή, προκαλούσαν αντιδράσεις σ' όλα τά μή μονοπωλιακά στρώματα και τις δημοκρατικές δυνάμεις όλων των άποχρώσεων, πού τις ώθοϋσε σε προσέγγιση, συνεργασία ή παράλληλη πάλη.

'Αλλά μήπως ή κατάλυση της δημοκρατίας στή χώρα μας έξαφάνισε τήν τάση συνεργασίας των άστικών πολιτικών δυνάμεων και της 'Αριστερας; "Όχι βέβαια. 'Αντίθετα, τήν ένίσχυσε. Σήμερα όλοι οι 'Ελληνες - άριστεροί, κεντρώοι, δεξιοί, φιλομοναρχικοί και δημοκρατικοί, καθώς όλοι έχουν άπαλλοτριωθεί από τά πιο στοιχειώδη δικαιώματά τους, αισθάνονται ένωμένοι στήν αντίθεσή τους προς τή δικτατορία και στόν σόδο τους για τή δημοκρατία. Όπως άκριβώς συμβαίνει σε μία σκλαβωμένη χώρα άπέναντι στον κατακτητή. Κι' αυτό έκφράζεται και στό επίπεδο των κομμάτων με διάφορους τρόπους. Με τήν παράλληλη πάλη γύρω από κοινούς στόχους. Με συμφωνίες μεταξύ αντίστασιακών οργανώσεων διαφορετικής προέλευσης και τοποθέτησης.

Σήμερα ή τάση συνεργασίας όλων των πολιτικών δυνάμεων στον άγώνα για τήν άποκατάσταση της δημοκρατίας είναι άκαταμάχητη και κανείς δέν μπορεί να τή σταματήσει ή να τή έξαλείψει με διατάγματα ή μέτρα δίωξης. Τό πραξικόπημα της 21 'Απριλίου και τό δικτατορικό καθεστώς πού έπιβλήθηκε όλοκλήρωσε μέσα σ' ένα

βράδυ τή διαδικασία υπερνίκησης τών κατάλοιπων του έμφυλλίου πολέμου στις ψυχές τών Έλλήνων, του τεχνητού χωρισμού τους σέ "έθνικόφρονες" και μή, διαδικασία πού είχε αρχίσει νά μπαίνει σέ μιá γοργότερη κίνηση μετά τό 1962, κάτω από τήν πίεση τών κοινών προβλημάτων και τής ανάπτυξης του μαζικού κινήματος, αλλά πού απαιτούσε τό χρόνο της υπό κανονικές συνθήκες γιά νά ολοκληρωθεΐ. Μετά τίς 21 'Απριλλίου και μέ τό σεισμό πού προκάλεσε ή έπιβολή τής δικτατορίας, ό αντικομμουνισμός πέθανε στήν ψυχή τών άπλών δεξιών κι' αυτό πού πέθανε κανείς δέν μπορεί νά τό νεκραναστήσει. Και σ' αυτό συνέβαλε αποφασιστικά τό σημερινό καθεστώς. 'Η έξάλειψη σέ μεγάλο βαθμό του αντικομμουνισμού και στά συντηρητικά στρώματα του λαού (όχι βέβαια και στήν ολιγαρχία) πού προκάλεσε ή δικτατορία (πού δέν σημαίνει, έννοείται, και τήν έξάλειψή του από τήν πολιτική ζωή) διευκολύνει τή συνεργασία όλων τών Έλλήνων στον άγώνα έναντίον της και γιά τήν οικοδόμηση μιás νέας πραγματικής δημοκρατίας.

Έτσι τό έγχείρημα τής 21 'Απριλλίου, αντί νά έξαλείψει τήν τάση συνεργασίας τών διαφόρων πολιτικών δυνάμεων, τήν ενίσχυσε και, αντί νά πετύχει τήν απομόνωση τής 'Αριστεράς, τώρα πιά τήν κατέστησε τελείως αδύνατη, αφού τό ΚΚΕ και όλη ή 'Αριστερά μέ τό πρόγραμμα πάλης τους γιά τήν αποκατάσταση και διασφάλιση τής δημοκρατίας και τή δράση τους σήμερα περισσότερο από κάθε άλλη φορά - ακόμα κι' από τήν περίοδο τής Κατοχής - ταυτίζονται μέ τά αισθήματα του λαού και του έθνους.

4. 'Η έννοια τής "τάξης" και τής "ήσυχίας"

ΠΡΟΒΑΛΛΕΤΑΙ τό έπιχείρημα του χάους πού δήθεν επικρατούσε πριν από τίς 21 'Απριλλίου, πού έκανε αναγκαία τήν επέμβαση του στρατού γιά νά επιβληθεΐ ή "ήσυχία και τάξη" πού βασιλεύει δήθεν σήμερα και πού είναι κατά τή

γνώμη τών κρατούντων ανυπέρθετος όρος γιά τήν οικονομική ανάπτυξη και τήν πρόοδο.

"Όμως ή επικρατούσα σήμερα "τάξη" είναι φαινομενική, επιβλημένη διά τής βίας και γιά αυτό τεχνητή και πλασματική, ανύπαρκτη στήν ουσία. Στήν πραγματικότητα ποτέ δέν υπήρξε στή χώρα μας - μ'έξαίρεση τίς περιόδους τής Κατοχής και του έμφυλλίου πολέμου - μεγαλύτερη άταξία. Δέν μπορούμε νά μιλάμε γιά τάξη όταν έξη σχεδόν χρόνια ύστερα από τό πραξικόπημα κυριαρχεί ό στρατιωτικός νόμος, διώκονται πολίτες γιά τήν πολιτική τους δραστηριότητα και έξ αίτίας τής πολιτικής τους δράσης βρίσκονται στή φυλακή εκατοντάδες κρατούμενοι, πού οι πιο πολλοί έχουν καταδικαστεί από στρατοδικεία σέ βαρύτερες ποινές χωρίς νά τους δίνονται καν ή δυνατότητα άναθεώρησης τών δικών τους από πολιτικά δικαστήρια. Όταν λειτουργούν συνεχώς τά στρατοδικεία και τά πενταμελή 'Εφετεία μέ πολιτικές υποδέσεις. Όταν τά πολιτικά κόμματα είναι έκτός νόμου ή υπό άναστολή. Όταν οι συνδικαλιστικές έλευθερίες έχουν πληγεΐ καιρία, όπως διαπίστωσε έπανελλημένα τό Διεθνές Γραφείο 'Εργασίας, και δρακόντιοι νόμοι τιμωρούν τά άδικήματα Τύπου. Όταν ακόμα και στά επαγγελματικά σωματεία τών επισημών και στους φοιτητικούς συλλόγους γιά μεγάλο διάστημα απαγορεύεται ή ανάδειξη αίρετών διοικήσεων και θεωρείται "υποπτο" τό αίτημα γιά άμεση διεξαγωγή έλευθερων, δημοκρατικών εκλογών σ' αυτούς. Δέν μπορούμε νά μιλάμε γιά τάξη στή χώρα μας όταν, παράλληλα μέ τά στρατοδικεία έχουν στηθεΐ και συνεχίζουν άμείωτη τή δράση τους, ακόμα κι' ύστερα από μιá πενταετία, έκτακτα "Ίεροδικεία" έναντίον τών διαφωνούντων ιεραρχών, και "φοιτητοδικεία" έναντίον τών φοιτητών πού αντιτάσσονται στή δικτατορία και άλλα πειθαρχικά δικαστήρια γιά τους ανυπότακτους καθηγητές τών ανωτάτων σχολών. Όταν, ακόμα, ό κάθε πολίτης πού θά εκφράσει τυχόν τή γνώμη, ότι πρέπει νά αντικατασταθεΐ ή παρούσα δικτατορική κυβέρνηση από

μιά άλλη εθνική κυβέρνηση της έμπιστοσύνης όλων των πολιτικών δυνάμεων της χώρας, είναι δυνατόν να κλεισθεί για χρόνια στη φυλακή, όπως ο πρώην ύπουργός Ι. Ζίγδης.

Όταν, τέλος, τό ίδιο τό Σύνταγμα πού συνέταξε καί επέβαλε στη χώρα ή σημερινή κυβέρνηση δέν εφαρμόζεται καί στό ίδιο τό κυβερνητικό στρατόπεδο θεωρείται επικίνδυνο καί άνεφάρμοστο.

Μιά τέτοια κατάσταση δέν έχει καμιά σχέση μέ τήν τάξη, όπως τήν καταλαβαίνει ο κοινός νοός κι' όλος ο πολιτισμένος κόσμος. Είναι ή θεσμοποιημένη αύθαιρεσία, τό βασίλειο του έτσι-θελισμού καί της άταξίας των κρατούντων, πού καλύπτεται από τό στρατιωτικό νόμο καί τήν τρομοκρατία.

Η έννοια της τάξης συγχέεται σκόπιμα από τίς άντιδραστικές καί φιλοδικτατορικές δυνάμεις μέ μιά παραμορφωμένη καί διαστρεβλωμένη έννοια της ήσυχίας, ήσυχίας όμως όχι για τό λαό αλλά για τήν όλιγαρχία καί τήν έξουσία της.

Συγχέεται, δηλαδή μέ τήν άκίνητοποίηση καί έξουδετέρωση του λαού σαν παράγοντα της δημόσιας πολιτικής καί κοινωνικής ζωής μέ σκοπό τήν αύθαίρετη καί χωρίς δυσκολίες (δηλ. "στά ήσυχα καί στά μαλακά") έπιβολή της θέλησης της όλιγαρχίας σέ βάρος της θέλησης, των δικαιωμάτων, των συμφερόντων καί, φυσικά, της ήσυχίας του λαού.

Τήν άντιδραστική προέλευση αυτής της έννοιας της ήσυχίας, της ήσυχίας δηλ. των κρατούντων, είχε ύπ' όψη του ο Γ. Κλεμανσώ όταν τόνιζε: "Δέν ύπάρχει ήσυχία για τους έλευθέρους λαούς. Η ήσυχία είναι ιδέα μοναρχική".

Πραγματικά, ή άκίνητοποίηση του λαού σαν παράγοντα της δημόσιας ζωής, πού έμπεριέχει ή παραπάνω έννοια της ήσυχίας, είναι καταστροφική για μιά χώρα, για τήν πορεία της, καί τήν ανάπτυξη της.

• Όλες οι κατακτήσεις του λαού είναι αποτέλεσμα της πάλης του

ΟΛΕΣ οι πολιτισμένες χώρες, μικρές καί μεγάλες, αναπτύχθηκαν μέ τήν κίνητοποίηση του λαϊκού παράγοντα, μέ τήν πάλη των άντίθετων κοινωνικών καί πολιτικών δυνάμεων, πού άποτελεί ισχυρό μοχλό προόδου, πού κινεί τόν τροχό της ιστορίας. Όλες οι μεγάλες καί μικρές δημοκρατικές κατακτήσεις, για τίς όποιες υπερηφανεύονται οι δημοκρατικές χώρες, καί όλες οι κατακτήσεις των έργαζομένων είναι αποτέλεσμα λαϊκών κίνητοποιήσεων, οικονομικών, πολιτικών καί ιδεολογικών αγώνων. Η ίδια ή γέννηση του έλευθέρου νεοελληνικού κράτους καί ή πορεία του προς τή δημοκρατία είναι αποτέλεσμα σκληρών αγώνων κι' άπειρων θυσιών. Είναι αποτέλεσμα πολλών "άταξιων". Η Έλληνική Έπανάσταση του 21 ήταν ένα πλήγμα στην έννοια της ήσυχίας καί της τάξης πού είχε έγκαθιδρύσει ή Ιερά Συμμαχία στον εύρωπαϊκό χώρο. Ήταν μιά μεγάλη άταξία καί ένα χωρίς προηγούμενο χάος. Ομως χάος σ' αυτήν τήν άταξία καί σ' αυτό τό χάος ύπάρχουμε σήμερα σαν έλευθερο έθνος.

Η κατάκτηση του οικαιώματος της καθολικής ψηφοφορίας καί ένός Συντάγματος πού νά περιορίζει τά δικαιώματα της Μοναρχίας καί νά καθιερώνει τά δημοκρατικά δικαιώματα του λαού, ή καθιέρωση του κοινοβουλευτικού συστήματος ήταν αποτέλεσμα πολύχρονων αγώνων καί "άταξιων" κατά της Βαυαροκρατίας καί της Όθωνικής άπολυταρχίας, κατά των αύθαιρεσιών της μετέπειτα μοναρχίας των Γλύξμπουργκ. Ήταν καρπός πολλών προηγούμενων λαϊκών κίνητοποιήσεων καί αγώνων φωτισμένων Έλλήνων πού υπέφεραν όχι λίγα από τίς διώξεις των κρατούντων.

Τό ίδιο μπορούμε νά πούμε για όλους τους μεγάλους σταθμούς της πορείας της χώρας μας προς τή δημοκρατία, τήν έλευθερία καί τήν ά-

νεφαρτησία, μαζί και για την Αντίσταση του λαού μας στους Ιταλούς εισβολείς και την τριπλή φασιστική κατοχή.

Ό,τι κέρδισαν οι εργαζόμενοι όλου του κόσμου ως σήμερα, τό κέρδισαν μέ την πάλη τους. Στίς σημερινές συνθήκες μόνο ή ίδια ή εργατική τάξη μπορεί νά υπερασπίσει τά συμφέροντά της. Αύτά επιβεβαιώνονται κι από την πείρα της δικής μας χώρας, από την ιστορία των κατακτήσεων των Ελλήνων εργαζομένων. Ό,τι κέρδισαν πού άλλωστε ήταν πάντα υπέρ της κοινωνικής και έθνικής προόδου της χώρας μας, τό κέρδισαν μέ δικούς τους σκληρούς αγώνες και θυσίες.

Σήμερα διεθνώς, όχι μόνο έχει κατοχυρωθεί τό δικαίωμα της οργάνωσης και πάλης της εργατικής τάξης, όπως εικόνίζεται στα Συντάγματα και στην κοινωνική πρακτική των δημοκρατικών χωρών και στίς διεθνείς συμβάσεις εργασίας, αλλά αρχίζει νά κατακτά έδαφος, κάτω από την πίεση του εργατικού κινήματος και των αντικειμενικών αναγκών της οικονομικής ανάπτυξης, τό αίτημα του εργατικού έλέγχου στίς επιχειρήσεις και της συμμετοχής των εργατών στη χάραξη της πολιτικής των επιχειρήσεων, όπως και στον οικονομικό προγραμματισμό. Ένώ στη χώρα μας οι εργάτες και οι υπάλληλοι δέν έχουν ούσιαστικά δικαιώματα νά εκλέγουν ούτε διοικήσεις της άρσεκείας τους στα Σωματεία τους. Αύτά, βεβαίως, δέν μπορεί νά έχουν καμιά σχέση μέ τή δημοκρατική τάξη.

Κι' αυτό πού ισχύει για την εργατική τάξη, ισχύει για όλα τά εργαζόμενα στρώματα και για τούς σπουδαστές. Σήμερα, έπειτα από πολύχρονους σπουδαστικούς αγώνες σ' όλον τον κόσμο, οι συνδικαλιστικές έλευθερίες των σπουδαστών, σ' όλες τίς δημοκρατικές χώρες, είναι άπόλυτα σεβαστές, αλλά και παράγοντας συμβολής στον έκσυγχρονισμό της παιδείας. Επί πλέον, σέ πολλές χώρες, κάτω από την πίεση του φοιτητικού κινήματος, έχει κατακτηθεί ως ένα σημείο τό δικαίωμα των φοιτητικών οργάνωσεων νά συμμετέχουν στη διοίκηση των ανώτατων εκ-

παιδευτικών Ίδρυμάτων και στη χάραξη των προγραμμάτων των διαφόρων σχολών, ενώ στη χώρα μας δέν έχουν ούτε τό στοιχειώδες δικαίωμα της έκλογής των διοικήσεών τους.

Η εποχή του δεσποτισμού, όπως και ή εποχή του πατερναλισμού, έχει περάσει άνεπιστρέπτι. Σήμερα είναι άλλη εποχή, ή εποχή της πρωτόβουλης δραστηριότητας των μαζών, των λαϊκών κατακτήσεων, μιá εποχή όπου εισβάλλουν όρμητικά στό προσκήνιο της ιστορίας οι εργαζόμενες μάζες. Μόνο οι κυβερνήσεις πού τό αντίλαμβάνονται μπορούν νά έχουν δραστηριότητα, έθνικά και κοινωνικά ώφέλιμη, νά στηρίζονται σέ σταθερό έδαφος και νά πραγματοποιούν έργα βιώσιμα.

Ο φιλοκυβερνητικός τύπος αλλά και οι άρμόδιοι παράγοντες της σημερινής κυβέρνησης καυχώνται γιατί στην Ελλάδα δέν έχουμε σήμερα κυβερνητικές κρίσεις και προβάλλουν τό σημερινό δικτατορικό καθεστώς της χώρας μας σαν πανάκεια για την έξάλειψη των αδυναμιών των συγχρόνων δημοκρατιών και σαν παράδειγμα προς μίμηση. Όστόσο, ή "κατάργηση" των συνηθισμένων κυβερνητικών κρίσεων μέσω της κατάργησης της δημοκρατίας και του κοινοβουλευτισμού δέν μπόρεσε νά έξαλείψει τή βαθύτατη πολιτική κρίση πού μαστίζει σήμερα τή χώρα μας, πού παραδέχονται έπισήμως οι εκπρόσωποι της σημερινής δικτατορίας, προβάλλοντάς την ως την κύρια αίτία για την όποια δέν μπορεί νά εφαρμοστεί άκόμε και τό Σύνταγμα του 68. (Έπιστολή Σταματοπούλου - "ΒΗΜΑ" 27.2).

Η σύγχρονη πείρα αποδεικνύει ότι ή δια της βίας έπιβλημένη τάξη μέ την κατάργηση των έλευθεριών γίνεται έξαιρετικά άρνητική για την οικονομική και πολιτιστική ανάπτυξη της χώρας όπως δείχνουν και τά παραδείγματα της φασιστικής Ισπανίας και Πορτογαλίας.

● 'Ο λαός αντιπαλεύει τήν "τάξη" τῆς δικτατορίας

Η ΣΥΓΧΡΟΝΗ πεῖρα ἀπό τίς πολιτικές ἐξελίξεις σ' ὅλες τίς χώρες ἀποδείχνει ὅμως ἐπίσης ὅτι καί αὐτή ἡ ἐκ τῶν ἄνω ἐπιβλημένη "τάξη" πού ἐπιδιώκουν τά δικτατορικά καθεστῶτα, δέν μπορεῖ τελικά νά ἐξασφαλιστεῖ. Ἡ διά τῆς βίας ἐπιβλημένη τάξη ἔχει τά ὅριά της. Μιλήσαμε γιά τό εἶδος τῆς τάξης πού ἐπικρατεῖ στή χώρα μας καί βλέπουμε πῶς καθημερινά ἡ τάξη αὐτή παραβιάζεται ἀπό τόν ἀγωνιζόμενο λαό. Ἀποδείξη: Ἡ συνεχῆ λειτουργία τῶν στρατοδικείων καί τῶν δικαστηρίων πού δικάζουν πολιτικές ὑποθέσεις. Οἱ συνεχεῖς καί χωρίς τέλος ἀναγγελίες συλλήψεων πού ἐξαρθρώνουν τίς ὀργανώσεις καί τούς μηχανισμούς τῶν "ἀναρχικῶν". Ἀποδείξη ὁ τόσο μεγάλος ἀριθμός "ἀναρχικῶν" πού ἐμφανίστηκε ὡς διά μαγείας ἀμέσως μετὰ τίς 21 Ἀπριλίου, "ἀναρχικῶν" ὄλων τῶν εἰδῶν κι ἀπό ὅλες τίς παρατάξεις, πού ἀνάμεσά τους συγκαταλέγονται καθηγητές πανεπιστημίων, πρῶην φιλήσυχου οἰκογενειάρχες καί νοικοκυραῖοι, συντηρητικοί καί ἐγνωσμένης "ἐθνικοφροσύνης" ἀξιωματικοί, πού ἄφησαν τά σπουδαστήριά τους, τήν ἡσυχὴ οἰκογενειακή ζωή τους, τά μαγαζιά τους, τή σταδιοδρομία τους, καί ἀσχολοῦνται μέ δημιουργία παράνομων ἀντιστασιακῶν ὀργανώσεων, ἐκδοσὴ παράνομου Τύπου, μέ τό πέταγμα τῶν προκηρύξεων, ἀκόμα τήν κατασκευὴ καί τήν τοποθέτησιν ἐκρηκτικῶν μηχανισμῶν.

Ἀλλά κι ἂν ρίξουμε μιά ματιά στό σύγχρονο κόσμο, βλέπουμε ὅτι καμιά χώρα κάτω ἀπὸ δικτατορικό καθεστῶς δέ δίνει ἔστω τήν ἐξωτερικὴ εἰκόνα μιᾶς εὐνομούμενης καί ἡσυχῆς χώρας. Τά παραδείγματα τῆς Ἰσπανίας καί τῆς Πορτογαλίας πού ζοῦν κάτω ἀπὸ δικτατορικό καθεστῶς 35 χρόνια, ἡ πρώτη, καί 40 χρόνια ἡ δευτέρα, τῆς γειτονικῆς Τουρκίας (πού ἡ κοινοβουλευτικὴ τῆς πρόσοψη ἀποτελεῖ διαφανές φύλλο συκῆς τῆς στρατοκρατίας), τῶν δικτατο-

ριῶν τῆς Λατινικῆς Ἀμερικῆς, Βραζιλίας, Ἀργεντινῆς κλπ., τό παράδειγμα ἀκόμα τοῦ Πακιστάν, πού ἡ πολὺχρονη δικτατορία τό ὀδήγησε σὲ πλήρη κατάρρευση, ὅταν ξέσπασε μία σοβαρὴ ἐθνικὴ κρίση, εἶναι πολὺ διδακτικά. Ἀποδείχνουν ὅτι σήμερα καμιά τάξη δέν μπορεῖ νά ἐπικρατήσῃ μέ ἐπιβολὴ δικτατορικοῦ καθεστῶτος. Γι' αὐτό, ἐκεῖνο πού μπορούμε νά ποῦμε μέ βεβαιότητα εἶναι ὅτι ὁ Ἑλληνικὸς Λαὸς αὐτὴ τῆ διά τῆς βίας ἐπιβλημένη τάξη οὐδέποτε πρόκειται νά τῆ δεχτεῖ. Συνεχῶς θά τήν ἀντιπαλεύει, θά τήν "περιγράφει", θά τῆ σπάει μέ τήν ἀντίστασή του, μέχρις ὅτου μέ τήν δική του ἐθνικῶς ἀναγκαία ἀταξία, δηλαδή μέ τήν ἀντιδικτατορικὴ του πάλη, ἐπιβάλλει τήν πραγματικὴ δημοκρατικὴ τάξη, πού θά στηρίζεται σ' αὐτόν, θά εἶναι νόμιμη καί γι' αὐτό ὄχι μόνο θά ἀπαιτεῖ δίκαια ἀλλὰ καί θά ἐξασφαλίζει τό σεβασμὸ ὄλων. Τότε θά ὑπάρξει πραγματικὴ ἡσυχία γιά τό λαὸ καί τῆ χώρα.

5. 'Ο λαός μας εἶναι πολιτικὰ ὄριμος καί βαθιὰ δημοκρατικὸς

ΛΕΓΟΝΤΑΙ καί γράφονται πολλὰ σήμερα ἀπὸ τοὺς ἐκπροσώπους καί τοὺς ὑποστηρικτές τῆς σημερινῆς ἐξουσίας γιά τό ὅτι δέν λειτουργεῖ ποτὲ δημοκρατία στή χώρα μας, γιά τήν ἀνωριμότητα τοῦ λαοῦ μας νά ζῆσει κάτω ἀπὸ δημοκρατικὸ καθεστῶς καί γιά τήν ἀνάγκη νά ἀναπτυχθεῖ πρῶτα ἡ χώρα μας οἰκονομικά, νά δημιουργηθεῖ νέο θεσμικὸ πλαίσιο καί νά ὑποστεῖ ὁ λαὸς προηγουμένως μιά "προκαταρκτικὴ πολιτικὴ ἐκπαίδευση" ἀπὸ τό δικτατορικό καθεστῶς, ὥστε νά δημιουργηθοῦν οἱ ἀντικειμενικοί (οἰκονομικὴ ἀνάπτυξη) καί ὑποκειμενικοί (πολιτικὴ ἐκπαίδευση λαοῦ) ὄροι γιά τῆ λειτουργία τῆς δημοκρατίας στή χώρα μας. Βέβαια στήν περίπτωσιν αὐτὴ ὁ κριτὴς πού θά κρίνει πότε ἐπῆλθε ἡ στιγμή τῆς ἐκπλήρωσης αὐτῶν τῶν ὄρων εἶναι ἡ ἴδια ἡ δικτατορικὴ ἐξουσία.

Τό έπιχείρημα αυτό διαψεύδεται από τήν ιστορία καί τή ζωή καί κανείς πραγματικός έπισημονας δέν μπορεί νά τό υποστηρίξει. Η νεοελληνική ιστορία καί η ιστορία πολλών άλλων χωρών αποδεικνύει ότι στήν πραγματικότητα συμβαίνει τό αντίθετο. Η μεγάλη Αγγλίδα οικονομολόγος Τζόαν Ρόμπινσον λέει σχετικά μ' αυτό τό θέμα: "Αξιζει νά παρατηρηθεί με ιδιαίτερη προσοχή, ότι μεταξύ των μικρότερων ευρωπαϊκών έθνών εκείνα πού έχουν πετύχει τό ψηλότερο οικονομικό επίπεδο, είναι τά περισσότερα δημοκρατικά - π.χ. η Σουηδία, η Ελβετία, η Δανία. Ενώ όσα βρίσκονται κάτω από καθεστώς δικτατορίας είναι καί τά πιο καθυστερημένα. "Ισως αυτό νά μήν είναι τυχαίο" (Οικονομ. Ταχυδρ. 13.4.72, σελ. 38).

Αντιπαρέρχομαι επίσης τό άκρως παράλογο έπιχείρημα ότι μπορεί ένας λαός νά εκπαιδευτεί στήν άσκηση των πολιτικών του δικαιωμάτων με κατάργησή τους, χωρίς ν' άσκει αυτά τά δικαιώματα καί διαβάζοντας μόνο κάποια "Αγωγή του πολίτου".

Στέκομαι περισσότερο στήν ιστορική άνακρίβεια, πού παίρνει τή μορφή χονδροειδούς πλαστογράφησης της νεώτερης ιστορίας του Έλληνικού Έθνους, ότι ο λαός μας δέν έζησε ποτέ κάτω από δημοκρατικό καθεστώς, καί στήν ύβρη πού άπευδύνεται στό λαό μας ότι δέν είναι ώριμος για τή δημοκρατία.

Ο λαός μας είναι βαθειά δημοκρατικός. Αυτό άποτελεί ένα από τά ιστορικά διαμορφωμένα χαρακτηριστικά του στό διάβα των αιώνων.

Δέν πρόκειται μόνο για τά διδάγματα από τήν αρχαία ελληνική ιστορία, για τό ότι σ' αυτόν τον τόπο γεννήθηκε η δημοκρατία πριν 2500 χρόνια. Αλλά πολύ περισσότερο για αυτό πού μας διδάσκει η νεώτερη ιστορία του Έλληνικού Έθνους, ότι δηλ. ο άγώνας για τή δημοκρατία, στή βαθύτερη έννοια της, είναι στενά δεμένος με όλη τή ζωή καί τις παραδόσεις του λαού μας, με τή διαμόρφωση του Έθνους μας στή νεώτερη φάση του, όπως συντελείται από τά χρόνια της

Τουρκοκρατίας καί μετά.

Η λιξιαρχική πράξη γέννησης του νέου ελληνικού κράτους καί της έπιβεβαίωσης της ύπαρξης του Έλληνικού Έθνους μέσα στό διεθνή χώρο στα νεώτερα χρόνια ήταν μία πράξη έπαναστατική πού συντελέστηκε με τή συμμετοχή όλου του λαού, καί γι' αυτό δημοκρατική στή βαθύτερη έννοια της. Αυτό άκριβώς σφράγισε από τότε τή μοίρα του λαού μας. Σ' όλη τή μετέπειτα ιστορία του η άναζήτηση της δημοκρατίας μαζί με τήν άναζήτηση της έθνικής ολοκλήρωσης καί της ανεξαρτησίας καί της κοινωνικής προόδου θά είναι βασικοί άξονες των άγώνων του. Αυτό άλλωστε τό έπιβεβαιώνει όλη η ιστορία της χώρας μας από τό 1821 ως τά σήμερα. Η άναζήτηση αυτή της έλευθερίας, σ' όλες τις διαστάσεις, βρήκε τήν έκφρασή της στή λογοτεχνία μας.

Τό δημοτικό μας τραγούδι κι' έπειτα όλοι οι μεγάλοι ποιητές του Έθνους τήν έλευθερία καί τή δημοκρατία με τήν πιο πλατειά καί ουσιαστική έννοια δόξασαν στό έργο τους. Ποτέ τήν τυραννία.

Αυτό πού υποστηρίζεται σέ έπίσημους λόγους, ότι ο λαός δημιούργησε καί χρησιμοποίησε όλες τις μορφές των πολιτικών καθεστώτων στήν ιστορία του, άνάλογα με τις συνθήκες, δηλ. καί δημοκρατικά καί δικτατορικά, είναι παραχάραξη της ιστορίας. Ο λαός μας άναζήτησε σταθερά μόνο τή δημοκρατία, γι' αυτήν μόνο πάλαψε προσπαθώντας κάθε φορά καί άνάλογα με τις συνθήκες νά της προσδώσει όλο καί ευρύτερο χαρακτήρα. Τά άπολυταρχικά, δικτατορικά καί γενικά αντιδημοκρατικά καθεστώτα, πού έμφανίστηκαν στή νεώτερη ιστορία του: είτε των Βαυαρών, είτε της άπολυταρχίας του Όθωνα, είτε του Παγκαλου, είτε της 4ης Αύγουστου, είτε τό σημερινό - ήταν πάντα ξένα προς τό λαό, πού τ' αντιμετώπισε με άπόλυτη έχθρότητα. Τά περισσότερα ύποκινήθηκαν, είτε υποστηρίχθηκαν, από ξένους καί όλα έπιβλήθηκαν μόνο με τήν ύλική βία καί χωρίς μαζική πολιτική υποστήριξη όπως σ' άλλες χώρες. Πρέπει νά σημειωθεί ότι, εκτός

από τό βαθύ πόθο του λαού μας για τή δημοκρατία, πού αναπτύχθηκε μέσα στη σκληρή πάλη του έναντίον ξένων και ντόπιων δυναστών, ή διάταξη των κοινωνικών και πολιτικών δυνάμεων τής χώρας στις διάφορες φάσεις τής νεώτερης ιστορίας της δέν παρείχε μόνιμα και σοβαρά ερείσματα απολυταρχικού πολιτεύματος. Ούτε μαζική κοινωνική βάση για έγκαθίδρυση φασιστικών ή παρομοίων καθεστώτων μέ λαϊκή ύποστήριξη.

Τά τρία Συντάγματα πού συντάχθηκαν και έγκρίθηκαν στις διάφορες φάσεις τής Έπανάστασης του '21 είναι όλα φιλελεύθερα και δημοκρατικά. Αποτελούν χαρακτηριστική έκφραση των πόθων και των αίτημάτων του αναγεννόμενου Έθνους. Γι' αυτό πολύ σωστά δ Σπ. Τρικούπης χαρακτήρισε τις φιλελεύθερες βάσεις του Συντάγματος τής Έπιδαύρου σαν έργο τόσο "πολιτικής προνοίας" όσο και "πατριωτικής προαιρέσεως".

Ο λαός μας, αν και μετά τήν άπελευθέρωση έχασε τις πολιτικές του ελευθερίες και είδε τήν άνεξαρτησία του να περιορίζεται μέ τις έπειμμένες βάσεις των ξένων ίμπεριαλιστών, δέν σταμάτησε τήν πάλη του. Μέ συνεχείς αγώνες, μέ έξεγέρσεις και έπαναστάσεις, μέ τήν πρωτοπορία των πιο φωτισμένων Έλλήνων και τή δράση των πιο προοδευτικών πολιτικών και κοινωνικών δυνάμεων, κατάφερε ν' άποσπάσει ελευθερίες και δικαιώματα, και μέ τους γνωστούς σταθμούς του 1843, του 1862, του 1875, του 1909 και του 1924, να ολοκληρώσει έναν τύπο σύγχρονου δημοκρατικού πολιτεύματος, μέ Συντάγματα πού δέν ύστεροσαν σε δημοκρατικότητα από τά Συντάγματα των άλλων χωρών.

Η αντίσταση στους είσβολεις του Μουσολίνι τό 1940, τό "ΟΧΙ" στά βουνά τής Άλβανίας και ύστερα ή ανάπτυξη τής Έθνικής Άντίστασης στα χρόνια τής Κατοχής και του παγκόσμιου Άντιφασιστικού Άγώνα, ήταν ύψηλές πατριωτικές πράξεις αλλά και βαθύτατα δημοκρατικές. Ένας νέος συνδυασμός ύψηλης ποιότητας του άδάμαστου πατριωτικού φρονήματος και τής δημοκρατικής πίστης του λαού μας.

Είναι γνωστό ακόμα ότι τό μεγαλύτερο μέρος τής νεώτερης ιστορίας του, ιδιαίτερα μετά τό 1862, τό πέρασε, εκτός από τις διακοπές πού επέφεραν τά αντιδραστικά πραξικοπήματα και οι δικτατορίες, κάτω από δημοκρατικό πολιτικό καθεστώς πού λειτουργούσε βεβαίως κατά πρώτο και κύριο λόγο προς όφελος τής Όλιγαρχίας πού είλχε σαν άνώτατο άρχοντα κληρονομικό βασιλιά, φορέα κατά κανόνα ξένων συμφερόντων και πόλο συγκέντρωσης των αντιδραστικών δυνάμεων μέ τους γνωστούς περιορισμούς, μέ τις γνωστές εκ των άνω παραβιάσεις των Συνταγμάτων, μέ αντισυνταγματικούς νόμους και αντιδημοκρατική πολιτική και κοινωνική πρακτική. Άλλά αυτό δέν άναιρεί τό γεγονός ότι ο λαός μας, μετά τήν έξωση του Όθωνα, έζησε κατά βάση, ιδίως μετά τό 1875, κάτω από κοινοβουλευτικό πολιτικό καθεστώς, παρά τή νοθεία πού κατά καιρούς υπέστη και τις άνατροπές από αντιδραστικά πραξικοπήματα. Τό πρόβλημα πού έμπαινε ήταν όχι να καταργηθούν οι ύπάρχουσες ελευθερίες, αλλά να φραχτεί ο δρόμος στις αντιδημοκρατικές έπειμμένες βάσεις των όλιγαρχικών δυνάμεων. Να καταργηθούν οι αντιδημοκρατικοί νόμοι. Να τεθεί τέρμα στη νόθευση των δημοκρατικών θεσμών, στην αντιδημοκρατική πρακτική πού προετοιμάζουσαν τις δικτατορίες, να ολοκληρωθεί ή πολιτική δημοκρατία, να έπενταθεί στον οικονομικό και κοινωνικό τομέα και όχι να καταλυθούν οι δημοκρατικοί θεσμοί.

Είναι μεγάλη παραχάραξη των ιστορικά διαμορφωμένων χαρακτηριστικών του λαού μας τό να λέγεται ότι δέν είναι ώριμος για τή δημοκρατία και να ζητείται να άρχίσει τώρα ή εκπαίδευσή του μέ τήν τοποθέτησή του στο νάρθηκα. Ο λαός έχει εκπαιθευθεί στη δημοκρατία όχι στα φροντιστήρια των δικτατόρων αλλά μέσα στο σχολείο των πολύχρονων αγώνων για τή δημοκρατία, τήν άνεξαρτησία και τά ζωτικά του συμφέροντα. Κι' αν ήταν ώριμος για τή δημοκρατία και για ύψηλές δημοκρατικές πράξεις όταν ήταν νησιτικός, κουρελής και άγράμματος

Ύστερα από 400 χρόνων δουλεία, είναι πολύ πιο ώριμος σήμερα, ύστερα από 150 χρόνων ελευθέρω- ζωή, ύστερα από τόσους δημοκρατικούς και έθ- νικούς αγώνες που διεξήγαγε στο μεταξύ, ύστερα από την πικρή διεθνή και έθνική εμπειρία του φασισμού. Όταν ήδη συντελέστηκε μια ορισμένη οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της χώρας μας (όση συντελέστηκε και με τό στρεβλό χαρα- κτήρα της) αυτά τὰ χρόνια, εξελίχθηκε η κοι- νωνική της διάρθρωση και ανέβηκε τό μορφωτικό επίπεδο του λαού μας. Πολύ περισσότερο γιατί στο μεταξύ συντελέστηκαν κοινωνικές και πολι- τικές διαφοροποιήσεις που είχαν σαν αποτέλεσμα να ανδρωθούν νέες κοινωνικές και πολιτικές δυνάμεις, βαθύτατα δημοκρατικές και να ισχυρο- ποιηθεί περισσότερο από κάθε προηγούμενη φάση της ιστορίας της χώρας μας τό στρατόπεδο της δημοκρατίας.

Απ' αυτό φαίνεται πόσο αστήριχτη και συ- κοφαντική για τό λαό μας είναι η αποψη των προπαγανδιστών του σημερινού καθεστώτος ότι οι αντίπαλοι της δικτατορίας προσπαθούν να μετα- φέρουν στο έδαφος της χώρας μας ιδέες για τήν πολιτική που έχουν βλαστήσει και αναπτυχθεί στις ανεπτυγμένες κοινωνίες της Δύσης. Η α- λήθεια είναι ότι η δημοκρατία έχει βλαστήσει στο έδαφος της χώρας μας, έχει πολύ βαθιές ρίζες, και στά νεώτερα χρόνια ο λαός μας πέ- τυχε στά συντάγματά του κατακτήσεις όπως τό δικαίωμα της καθολικής ψηφοφορίας στό Σύνταγ- μα του 1864, σε εποχή που τό δικαίωμα αυτό δεν είχε κατακτηθεί από λαούς ανεπτυγμένων χωρών, όπως η Αγγλία.

Μόνον όσοι φοβούνται τό λαό και τή συμμε- τοχή του στην πολιτική ζωή του τόπου μπορούν να μιλοῦν για άνωριμότητα του λαού μας στην άσκηση των δημοκρατικών του δικαιωμάτων για να δικαιολογήσουν τήν έπιβολή ολοκληρωτικών πολιτικών καθεστώτων.

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗΣ ΔΙΚΤΑΤΟΡΙΑΣ

ΠΕΡΑ από τήν έλλειψη και ελάχιστου στοι- χείου νομιμότητας που θα μπορούσε να επικαλε- σθεί υπέρ αυτής η σημερινή δικτατορία με τήν παρουσία της, με τήν πολιτική της και με τήν δράση της πλήττει καιρια τὰ θεμελιώδη συμφέ- ροντα της χώρας σε όλους τους τομείς και έπι- φέρει άνυπολόγιστη ζημιά στο Έθνος.

Έχει έγκαθιδρύσει ένα πολιτικό καθεστώς ολοσδιόλου αντίθετο με τὰ ιδεώδη της ελευθε- ρίας, της ανεξαρτησίας, της κοινωνικής δικαι- οσύνης για τὰ όποια πολέμησε και θυσιάστηκε ο λαός μας στον τελευταίο παγκόσμιο πόλεμο.

Τό πολιτικό αυτό καθεστώς έπιβλήθηκε σε μια περίοδο που ο λαός μας αγωνιζόταν για να εξασφαλίσει ένα εύρύ δημοκρατικό πολιτικό πλαί- σιο που θα του επέτρεπε να παλαίψει για τή λύση των μεγάλων προβλημάτων που είχαν θέσει στην χώρα τό επίπεδο και η μορφή της οικονομι- κής και κοινωνικής ανάπτυξης, οι διεθνείς οι- κονομικές-πολιτικές και τεχνικοεπιστημονικές εξελίξεις, η πολιτική δομή και οι σχέσεις της με τό έξωτερικό, προς όφελος του ίδιου του λα- ού και του Έθνους. Έπιβλήθηκε σε μια περίοδο που αναπτύσσονταν παράλληλα ένα πλατύ κίνημα έθνικης λαϊκής κουλτούρας και προετοιμαζόταν μια νέα πνευματική άνθηση στον τόπο μας.

Η δικτατορία αυτή, που εκφράζει και έξυ- πηρετεί τὰ γενικώτερα συμφέροντα των ΗΠΑ στην χώρα μας και τις έπιδιώξεις των ξένων και ντό- πων μονοπωλίων, ιδιαίτερα των συνδεδεμένων με τό Αμερικάνικο κεφάλαιο, άποσκοπεί στην κα- τάπιξη αυτού του πλατιού κινήματος της άλλα- γής και στην έπιβολή λύσεων στα ύπάρχοντα προ- βλήματα που συμφέρουν στις παραπάνω δυνάμεις που σημειώσαμε και όχι αυτών που άπαιτεί τό συμφέρον του λαού και του τόπου. Η δικτατο-

ρία, ανατρέποντας τό δημοκρατικό πολίτευμα, άποσκοπεϊ νά επιφέρει μονιμώτερες αλλαγές στις πολιτικές δομές τής χώρας, ως ένα σημείο και στην οικονομία της, πού θά επιτρέψουν τή χωρίς εμπόδια λειτουργία του κρατικού μονοπωλιακού καπιταλισμού στη χώρα μας κατά τή δική τους πάντα στενή εκτίμηση και προπαντός τήν εκπλήρωση από μέρος τής χώρας μας του ρόλου ενός προχωρημένου φρουρίου των ΗΠΑ στην Ανατολική Μεσόγειο.

Μιά τέτοια όμως κατεύθυνση στην πορεία τής χώρας, αντίθετη άκριβώς από κείνη πού απαιτούσε τό συμφέρον της, οδηγεί στην δξυνση όλων των ύπάρχοντων από πρίν οικονομικών, κοινωνικών, έθνικων και πολιτικών προβλημάτων και στη δημιουργία νέων. Σήμανε τήν είσοδο τής χώρας σε νέα πολύ βαθύτερη κρίση ύστερα από έξη σχεδόν χρόνια δικτατορικής διακυβέρνησης.

Σέ μία περίοδο πού στον κόσμο συντελούνται τεράστιες αλλαγές πού θά μπορούσαμε νά τις αξιοποιήσουμε για τό συμφέρον του Έθνους μόνο μ'ένα δημοκρατικό καθεστώς, πού θά ένέπνεε και θά κινητοποιούσε τό λαό στην οικοδόμηση ενός καλύτερου μέλλοντος, έχει έγκραθιδροθεϊ στη χώρα μας ένα δικτατορικό καθεστώς πού κρατάει δεμένο τό λαό, τό πιο πολύτιμο δυναμικό της, και περιορίζει ακόμα περισσότερο τήν έλευθερία των κινήσεων της στο Διεθνές πεδίο. Τήν ξεκόβει από τις διεθνείς προοδευτικές εξέλιξεις και καταδικάζει τό Έθνος σε παρασμό.

Πιο συγκεκριμένα:

Στόν έσωτερικό τομέα: Πέρα από τό ότι κατάργησε όλες τις δημοκρατικές έλευθερίες και επέβαλε ένα αυταρχικό στρατοκρατικό καθεστώς τελείως αντίθετο προς τά ιδεώδη και τά συμφέροντα του λαού μας, δημιούργησε νεοφασιστικά πλαίσια στην πολιτική και κοινωνική ζωή τής χώρας πού νά επιτρέπουν τήν χωρίς εμπόδια έπιβολή τής πολιτικής πού συμφέρει στο Πεντάγωνο και στα ξένα και ντόπια μονοπώλια.

Στόν έξωτερικό τομέα, ενώ οι άγώνες του λαού μας προδικτατορικά πρόβαλλαν τήν ανάγκη και τό αίτημα για μία πορεία προς μεγαλύτερη ανεξαρτησία (πού βρήκε τήν έκφρασή του ακόμα και σε πρωθυπουργικές διακηρύξεις για ανάγκη ίσοτιμίας στα πλαίσια του ΝΑΤΟ), περιορίσε ακόμα περισσότερο τήν ανεξαρτησία τής χώρας. Αύξησε τις δεσμεύσεις προς τις ΗΠΑ, ιδίως με τήν τελευταία συμφωνία με τήν παραχώρηση βάσεων στο Σαρωνικό, διηύρυνε τά περιθώρια τής ανεξέλεγκτης κίνησης των Αμερικανικών δυνάμεων στην Ελλάδα. Έξ αίτίας αυτών των δεσμεύσεων μεγάλωσαν οι κίνδυνοι για τήν ασφάλεια τής χώρας από ένδεχόμενες πολεμικές περιπλοκές στη Μέση Ανατολή, πού μπορούν νά προκύψουν απ' τήν εξέλιξη τής Αραβοϊσραηλινής σύγκρουσης. Η στρατιωτική κυβέρνηση, έξ αίτίας αυτών των δεσμεύσεων, διπλασίασε τις στρατιωτικές δαπάνες όχι γιατί τό έπιβάλανε οι άνάγκες τής έθνικης άμυνας αλλά οι υποχρεώσεις προς τό ΝΑΤΟ. Η χώρα μας, κατά τήν δήλολογία του Νίξον, χρησιμοποιείται από τις ΗΠΑ σαν στρατηγικό προκάλυμμα του Ισραήλ.

Μέ τήν πολιτική της τής έχθρικης στάσης άπέναντι στην Κυπριακή κυβέρνηση και τής υποχωρητικότητας άπέναντι στην Τουρκική, έπιδεινωσε τήν Κυπριακή κρίση, άδυνάτισε τις έλληνικές θέσεις και έξαιτίας αυτής τής πολιτικής μεγάλωσαν οι κίνδυνοι ουσιαστικής ή και τυπικής διχοτόμησης τής νήσου και κατάλυσης τής ανεξαρτησίας της.

Μέ τήν κατάλυση των δημοκρατικών έλευθεριών και τήν έξωτερική πολιτική της τής πλήρους ύποταγής στις έπιδιώξεις του Πενταγώνου άπομύνωσε ήθικά τή χώρα από τον Εύρωπαϊκό, Βαλκανικό και Μεσογειακό χώρο, οδήγησε στο πάγωμα τής συμφωνίας συνδέσεως με τήν ΕΟΚ και περιορίσε ακόμα περισσότερο τήν εύκινησία της στον Έξωτερικό τομέα, σε περίοδο σοβαρών ζυμώσεων για τή διεύρυνση τής ΕΟΚ για ένα Εύρωπαϊκό σύμφωνο Ασφαλείας, για ούδετεροποιημένη Μεσόγειο.

Στόν οικονομικό τομέα: τό σημερινό δικτατορικό καθεστώς (στήν οικονομική του πολιτική) έκφράζει κατά τόν πιό απόλυτο τρόπο τίς επιλογές τών μεγάλων ξένων και ντόπιων μονοπωλίων και μεγαλοεφοπλιστών πού κυριαρχούν σήμερα στήν Έλληνική οικονομία.

Τό ξένο κεφάλαιο έχει σήμερα μεγαλύτερα προνόμια και δρᾶ περισσότερο ληστρικά, ἐνῶ ἡ ντόπια οικονομική ὀλιγαρχία πού κυριαρχεῖ ἐγίνε ἀκόμα πιό στενή και μπορεῖ μέ τήν κατάργηση τών δημοκρατικῶν θεσμῶν νά ἐπιβάλλει πιό ἐύκολα τίς θελήσεις της.

Ἡ στρατιωτική κυβέρνηση ὁδηγεῖ τή χώρα σέ μιὰ καθαρὰ ποσοτική ἐπιφανειακή ἀνάπτυξη πού οἱ ρυθμοί της δέν εἶναι ἀνώτεροι ἀπό τούς ἀντίστοιχους ρυθμούς ἀνάπτυξης τῆς οικονομίας πρίν τήν 21 Ἀπριλίου. Ἡ ἀνάπτυξη αὐτή δέν λύνει κανένα ἀπ' τά μεγάλα διαρθρωτικά προβλήματα τῆς χώρας. Δέ θέτει τίς βάσεις τῆς ἐπιβιομηχάνισης και τοῦ ἐκσυγχρονισμοῦ τῆς γεωργίας και, γενικώτερα, τῆς αὐτοδύναμης οικονομικῆς τῆς ἀνάπτυξης. Στηρίζεται στήν ὑπερχρηματοδότηση, κατά κύριο λόγο τοῦ τουρισμοῦ και τῶν οἰκοδομῶν. Συνοφαινεται μέ τήν ὑπερχρέωση τοῦ κράτους στό ἐσωτερικό και ἐξωτερικό και μέ τή μεγαλύτερη παράδοση τῆς οικονομίας στό ξένα οικονομικά συγκροτήματα. Συμβαδίζει μέ τή μετανάστευση τοῦ δυναμικώτερου τμήματος τοῦ ἐργαζόμενου πληθυσμοῦ τῆς χώρας στό ἐξωτερικό. Τό σημαντικώτερο εἶναι ὅτι συντελεῖται ὑπέρ τῶν ξένων και ντόπιων μονοπωλίων και τῶν μεγαλοεφοπλιστῶν σέ βάρος τῶν ἐργατῶν - ὑπαλλήλων, τῶν ἀγροτῶν, τῶν διανοουμένων, τῶν ἀλλων μεσαίων στρωμάτων τῆς πόλης, τῶν μικρῶν και μεσαίων βιομηχάνων και ἐμπόρων. Ἡ πολιτική αὐτή ἐπιδείνωσε ἀκόμα περισσότερο τήν ἀνισοκατανομή τοῦ εἰσοδήματος σέ βάρος τῶν ἐργαζόμενων τῆς πόλης και τῆς ὑπαίθρου, ἐνῶ ἐμπαινε ἐπιτακτικά τό αἶτημα τῆς μείωσης τῆς ἀνισοκατανομῆς τοῦ εἰσοδήματος πού και πρό τῆς 21 Ἀπριλίου ἦταν ἤδη φοβερά μεγάλη.

Ἡ ἐργαζόμενος λαός εἶναι ὁ μέγανος χαμέ-

νος αὐτῆς τῆς ἀνάπτυξης, αὐτός πού κατά κύριο λόγο τήν χρηματοδοτεῖ ἀλλά και ταυτόχρονα πληρώνει τίς συνέπειες ἐνός τέτοιου τύπου ἀνάπτυξης και βλέπει καθημερινά νά εὐρύνεται τό χάσμα τῶν ἀπολαβῶν και τοῦ βιοτικῶ ἐπιπέδου ἀνάμεσα σ' αὐτόν και στούς μεγάλους κεφαλαιούχους.

Τό σημερινό ἐπίπεδο ἡμερομισθίων-μισθῶν - συντάξεων τῆς ἐργατικῆς τάξης τῆς χώρας μας εἶναι φοβερά χαμηλό. Ἀντιστοιχεῖ στό 1/3 περίπου τῶν ἀντίστοιχων ἀπολαβῶν τῶν ἐργατῶν τῶν χωρῶν τῆς ΕΟΚ.

Σύμφωνα μέ τά τελευταία στοιχεῖα τοῦ ΣΕΒ τό πραγματικό μέσο μεροκάματο στή βιομηχανία τό 1972 ἀνέβηκε μόνο 1,5%. Ἀπό τήν ἄλλη τό ἐθνικό εἰσόδημα αὐξήθηκε κατά 8,5%, κατ' ἄλλους 10%, και ἡ βιομηχανική παραγωγή πάνω ἀπό 12%. Ἄρα, πρόκειται γιά μιὰ μεγάλη φαλίδα ὄχι μονάχα ἀνάμεσα στό κέρδη και στό μεροκάματα ἀλλά και ἀνάμεσα στό ἀναγκαῖο γιά τή ζωή τοῦ ἐργάτη εἰσόδημα και τό πραγματικό εἰσόδημα, ἀνάμεσα στίς ἱστορικά καθορισμένες ἀνάγκες τῶν ἐργαζόμενων και τίς δυνατότητες πού τούς δίνονται νά τίς ικανοποιήσουν. Ἐτσι ὁ παραγωγός κάτω ἀπό τό σημερινό στρατιωτικό καθεστώς ἀποξενώθηκε ἀκόμα περισσότερο ἀπό τό προϊόν τοῦ μόχθου του. Αὐτή εἶναι και ἡ κύρια αἰτία τῆς μετανάστευσης, πού ἐφθασε σήμερα σέ σημεῖο ὥστε ὁ ἀριθμός τῶν Ἑλλήνων ἐργαζόμενων στή Γερμανία νά εἶναι περίπου στό ἴδιο ἐπίπεδο μέ τόν ἀριθμό τῶν ἐργατῶν στήν ἑλληνική βιομηχανία (280.000). Αὐτός εἶναι και ὁ λόγος πού ἀποτυχαίνει ἡ προσπάθεια τῆς παλινόστησης τῶν Ἑλλήνων μεταναστῶν. Ἡ χώρα μας βρίσκεται κάτω ἀπό καθεστώς ἐξαγόμενης ἀνεργίας.

Και τῶν ἀγροτῶν ἡ θέση δέν εἶναι καλύτερη. Τό κατ' ἄτομο εἰσόδημα τοῦ ἀγρότη φτάνει τά 242 δολλάρια, ἐνῶ τό μέσο γενικό εἰσόδημα ξεπέρασε τά 1000 δολλάρια. Στά ἔξη σχεδόν χρόνια πού πέρασαν, μειώθηκαν οἱ ἐπιδοτήσεις τῶν ἀγροτικῶν προϊόντων, ἐνῶ ὁ ρυθμός αὐξησης τοῦ

άγροτικού εισοδήματος από 4% τό 1963-67 έπεσε σέ 2% στό 1967-71. Οί συνεταιρισμοί άδρανοποιήθηκαν μέ τήν κατάργηση τών αίρετών και τήν έπιβολή διορισμένων διοικήσεων, και μειώθηκε σημαντικά ή μερίδα τους στις έξαγωγές άγροτικών προϊόντων όπου κυριαρχούν όλο και περισσότερο τά μεγάλα έξαγωγικά μονοπώλια.

Επιδεινώθηκε ή κατάσταση τών βιοτεχνών, τών επαγγελματιών και τών έπιστημόνων-διανοομένων. Η ζωή τής εργαζόμενης νεολαίας έγινε πιο δύσκολη, πιο σκληρή και τό μέλλον της πιο άβέβαιο.

Ενώ επιδεινώθηκε ή κατάσταση τών μη μονοπωλιακών στρωμάτων, εüνοήθηκαν ιδιαίτερα τά ξένα και ντόπια μονοπώλια. Οί άναπτυξιακοί νόμοι (όπως Ν. 4171) εüνοούν σαφώς τις πολύ μεγάλες επιχειρήσεις, παρέχοντας τους πλεονεκτήματα πού δέν παρέχονται στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις. Όπως τονίζουν οι οικονομικοί σχολιαστές, ο βασιικός προσανατολισμός τών κύριων συστημάτων τής οικονομικής πολιτικής: τό φορολογικό, τό πιστωτικό σύστημα, αλλά και τό σύστημα τών ποικίλων κινήτρων, εüνοούν, κατά κανόνα, τις ύπάρχουσες μεγάλες μονάδες άπέναντι τών μικρών και τών νέων. Έτσι εγκαθιδρύεται στην οικονομία άκόμα πιο ολοκληρωμένο κι ενισχυμένο μονοπωλιακό καθεστώς.

Από τήν άλλη πλευρά, μετά τήν 21 Άπριλίου μπορούμε νά πούμε ότι άρχισε ή χρυσή έποχή τών μεγαλοεφοπλιστών (πού θυμίζει τή φράση του Τραπεζίτη Λαφίτ τό 1830, μετά τήν εγκαθίδρυση του Λουδοβίκου Φίλιππου, "τώρα άρχίζει ή βασιλεία τών τραπεζιτών").

Ο Ν. 465/68 πού κατάργησε τή φορολογία μεταβίβασης δωρεών, προικών, κληρονομιάς για τους εφοπλιστές, δημιούργησε για αυτούς ένα τέτοιο εüνοϊκό καθεστώς, σύμφωνα μέ έγκυρους οικονομικούς σχολιαστές, πού δέν ύπάρχει σε καμιά χώρα μέ ναυτιλιακή παράδοση και πού συναντάται μόνο σε χώρες πού διαθέτουν "σημαίες εύκαιρίας" για τά πλοία ξένων συμφερόντων. Κατά μία άποψη, ή φορολογία τών ελληνικών φορ-

τηγών πλοίων είναι εüνοϊκότερη από εκείνη πού ίσχύει στη Λιβερία και τον Παναμά (Κόλμπερ, "Οικονομικός Ταχυδρόμος", 16.3.72). Τήν ίδια στιγμή ο φόρος τών κληρονομιών κλπ. εφαρμόζεται μέ τήν πιο μεγάλη άυστηρότητα στους βιοπαλαιστές.

Απέναντι σ' αυτά τά προνόμια οι εφοπλιστές δέν δίνουν τίποτα σχεδόν στη χώρα: Οί εισπράξεις άπ' τή ναυτιλία μας δέν υπερβαίνουν τό 12% του συνολικού εισοδήματος της ή 9 δολάρια κατά τόννο. Στη Νορβηγία οι αντίστοιχοι άριθμοί είναι 37% και 34 δολάρια.

Εξ άλλου, όπως άποκαλύφθηκε τελευταία, ξένοι εφοπλιστικοί όμιλοι, έκμεταλλευόμενοι τή χαριστική ελληνική νομοθεσία, ύψωσαν Έλληνική σημαία στα καράβια τους κι έτσι τώρα από τά 2.500 ελληνικά πλοία τά 400 περίπου είναι ξένα.

Όμως ή μεγαλύτερη προσφορά τής σημερινής έξουσίας στα μονοπώλια στάθηκε ή κατάλυση τών δημοκρατικών και συνδικαλιστικών ελευθεριών πού επέτρεψε νά περάσουν άδιαμαρτύρητα σειρά χαριστικοί νόμοι και νά κλειστούν συμβάσεις μέ ξένα συγκροτήματα πού δέν θά ήταν εύκολο κάτω από κοινοβουλευτικό καθεστώς, ενώ, άπ' τήν άλλη, επέτρεψε τήν άφαίρεση κατακτήσεων τών εργαζομένων και τους στέρησε τή δυνατότητα ν' αντιπαλαίψουν τήν επίθεση του κράτους και τής ολιγαρχίας για νά βελτιώσουν τή ζωή τους.

Πράγματι, ή Κυβέρνηση, έκμεταλλευόμενη τό δικτατορικό καθεστώς πού επέβαλε, έπετέθηκε, άπ' τήν άρχή τής εγκαθίδρυσής της στην έξουσία, και συνεχίζει νά επιτίθεται έναντίον τών κατακτήσεων πού άπόσπασαν οι εργαζόμενοι μέ πολύχρονους και σκληρούς άγώνες.

Αναφέρω μερικά παραδείγματα:

Διάλυση εκατοντάδων σωματείων, καθάρηση τών αίρετών έκπροσώπων τών εργαζομένων στα σωματεία τους. Θέσπιση αντισυνδικαλιστικών νόμων και διαταγμάτων όπως ο Ν. 890/28.5.71 πού καταδίκασε και τό Διεθνές Γραφείο Έργασίας,

κατάργηση του δικαιώματος της ΓΣΕΕ για τη σύναψη από μέρος της συλλογικών συμβάσεων με τα αντίστοιχα όργανα των εργοδοτικών οργανώσεων. Ούσιαστική κατάργηση του δικαιώματος της άπεργίας και της ανάδειξης στα συνδικάτα διοικήσεων της έμπιστοσύνης των εργατών. Καθιέρωση ώμων κρατικών παρεμβάσεων στη λειτουργία και δράση των σωματείων. Κατάργηση και τυπικά του δικαιώματος της άπεργίας των Δ.Υ. και των υπαλλήλων ΝΠΔΔ. (Για όλους αυτούς τους λόγους η τελευταία Διεθνής Συνδιάσκεψη Έργασίας κατέγραψε την Ελλάδα στο μαύρο πίνακα των χωρών που παραβιάζουν τις διεθνείς συμβάσεις για τα συνδικαλιστικά δικαιώματα των εργαζομένων και τις κατακτήσεις τους στον τομέα αυτό). Τό πρόσθετο νομοσχέδιο για τις κοινωνικές ασφαλίσσεις, και ειδικά για τό ΙΚΑ, πού συνάντησε την αποδοκιμασία ακόμα και των διορισμένων διοικήσεων, γιατί αφαιρεί κερκημένα δικαιώματα και μειώνει τις συντάξεις. Ο ανταργατικός κανονισμός της ΔΕΗ, ή διεύρυνση των δικαιωμάτων των εργοδοτών να άπολύουν μισθωτούς άπ' τις έπιχειρήσεις τους. Η έναρξη της εισαγωγής ξένων εργατών πού είναι σήμερα μία πραγματικότητα, παρά τά αντίθέτως διατυμπανιζόμενα, μέ σκοπό την καθήλωση των ήμερομισθίων των Έλλήνων εργατών. Η άσυδοσία των έπιχειρηματιών σε σχέση μέ τις συνθήκες εργασίας του προσωπικού τους και ή παραβίαση του θώρου μέ την καθιέρωση υπερωριών σε εύρετα κλίμακα.

Η κυβέρνηση προβάλλει τό γεγονός ότι τό κατ' άτομο εισόδημα ξεπέρασε τά 1000 δολ. Όμως μέ βάση τους προδικτατορικούς ρυθμούς αύξησης του άκαθαρίστου εισοδήματος, ή αύξηση του κατ' άτομου εισοδήματος θά ήταν μεγαλύτερη. Πέραν όμως άπ' αυτό, είναι γνωστό πώς τό κατ' άτομον εισόδημα σε χώρες μέ άβυσσοαλές διαφορές εισοδημάτων, όπως είναι ή δική μας, δέν άποτελεί πραγματικό δείκτη εύημερίας των πλατειών λαϊκών στρωμάτων. Πραγματικά δέν έπιτρέπεται σήμερα στη χώρα μας να μιλάμε για εύημερία όταν τό κατώτατο ήμερομισθίο των βι-

ομηχανικών εργατών είναι 118 για τους άνδρες, 98 για τις γυναίκες και πολύ πιο κάτω για τους νέους πού χαρακτηρίζονται ως μαθητευόμενοι, ήμερομισθίο πού μέ τό σημερινό τιμάρημο αξίζει όσο περίπου ένα κιλό καθαρό κρέας (μέ "καπέλλο"). Κι όταν ή μάζα των άγροτών έχει ακόμη χαμηλότερο εισόδημα.

Άλλωστε, σύμφωνα μέ τά στοιχεία του ΟΟΣΑ, ή χώρα μας δέν μπόρεσε ακόμη να περάσει τό φράγμα της καθυστέρησης σε σχέση μέ την ύπολοιπη Εύρώπη και εξακολουθεϊ να μένει σταθερά δεμένη μέ την ομάδα των καθυστερημένων χωρών της Εύρώπης, μαζί μέ την Ισπανία και την Πορτογαλία και πιο μπροστά μόνον άπό την Τουρκία, πού κατά σύμπτωση(;) τυχαίνει όλες να έχουν δικτατορικά καθεστώτα.

Γενικώτερα, ο σημερινός τύπος ανάπτυξης, έκτός άπό την έπιδείνωση των κοινωνικών ανισοτήτων, όξύνει τις ύπάρχουσες ανισοροπίες της οίκονομίας και των γεωγραφικών διαμερισμάτων της χώρας. Μεγαλώνει ή διάσταση μεταξύ ύδροκεφαλικού Κέντρου και έπαρχιών, άστικού κι' άγροτικού πληθυσμού, άναπτυσσόμενων και καθυστερημένων περιοχών. Όδηγεϊ, μέ την άνεξέλεγκτη βιομηχανική και προπαντός άλόγιστη τουριστική έκμετάλλευση της χώρας, στην καταστροφή του φυσικού περιβάλλοντος, της άνεπανάληπτης όμορφιάς του και των πολιτιστικών μνημείων, καταστροφή πού συντελεϊται καθημερινά μπροστά στα μάτια μας. Κραυγαλέο παράδειγμα είναι ή καταστροφή του Άττικού τοπίου και του Σαρωνικού.

Στόν τομέα της Παιδείας και της κουλτούρας. Η πολιτική της σημερινής κυβέρνησης οδηγεί στο σινοταδισμό. Κατάργηση κάθε προοδευτικό μέτρο πού είχαν κατακτήσει μέ τους άγώνες τους ο λαός και ιδιαίτερα οι σπουδαστές, έπανάφερε την καθαρεύουσα στο Δημοτικό σχολείο, γυρίζοντάς μας 60 χρόνια πίσω, άναστάωσε τά προγράμματα και τά σχολικά βιβλία, έπέβαλε ένα καθεστώς στρατώνα χωρίς ίχνος έλευθερίας στο χώρο της Παιδείας. Προσπαθεϊ να

μετατρέψει τό σχολείο σέ χώρο ώμης προπαγάν-
δας γιά τήν άλωση τής ψυχής τών νέων καί τήν
ένσωμάτωσή τους στό σημερινό άνελεύθερο καθε-
στώς. Παράλληλα, μείωσε αναλογικά τά κονδύλια
τής Παιδείας στόν κρατικό προϋπολογισμό όλα
αυτά τά χρόνια. Ακόμα καί στόν τελευταίο προ-
ϋπολογισμό, τοῦ 1973, όπου έμφανίζεται αύξη-
μένο τό κονδύλι τής Παιδείας, στό σύνολο τών
κρατικών δαπανών δέν καλύπτει μεγαλύτερο πο-
σοστό άπ' αυτό πού έκάλυπτε τό κονδύλι αυτό
τό 1964, έννιά χρόνια πρίν, 10,5%, ένώ στή
Γαλλία τό κονδύλι αυτό καλύπτει περίπου τό 17%
τών κρατικών δαπανών καί στίς σκανδιναυικές
χώρες πολύ περισσότερο.

Έτσι, ή δικτατορική κυβέρνηση οδηγεί στήν
πτώση τοῦ επίπεδου τής Παιδείας καί στήν έπι-
κίνδυνη αύξηση τής διάστασης μεταξύ τών σημε-
ρινών άναγκών καί τής προσφερόμενης Παιδείας.
Η δωρεάν παιδεία έξακολουθεί νά παραμένει κα-
τά μεγαλύτερο μέρος σχήμα λόγου. Τά παιδιά τών
έργατῶν, τών φτωχῶν ύπαλλήλων καί άγροτῶν δέν
μποροῦν νά σπουδάσουν στίς ανώτατες σχολές.

Μέ τή δίωξη καί τήν άστυνόμευση τοῦ πνεύ-
ματος, μέ τήν κατάργηση κάθε έλευθερίας στόν
πνευματικό χώρο, μέ τούς δρακόντειους νόμους
περί τύπου, οδηγεί στήν άποτελμάτωση στόν το-
μέα τών γραμμάτων καί τών τεχνῶν, στή γνωστή
πνευματική έρήμωση, πού σημειώθηκε καί σημει-
ώνεται σ' όλες τίς φασιστικές χώρες. Ανέκοψε
τό εύρύ κίνημα τής λαϊκής κουλτούρας καί τήν
προετοιμαζόμενη πνευματική άνθηση καί άνάγκασε
πολύτιμες πνευματικές δυνάμεις πού είχαν
άρχισει νά συγκεντρώνονται στή χώρα μας νά ξα-
ναπάρουν πάλι τόν δρόμο τής Ξενιτειάς.

Τό δικτατορικό καθεστώς, αντίθετα, καλλι-
εργεί συστηματικά ψεύτικα είδωλα, τήν ύστερία
τοῦ ποδοσφαίρου, πού ξένοι σύγχρονοι κοινωνιο-
λόγοι έχουν χαρακτηρίσει σάν τό νέο "όπιον
τῶν λαῶν", τό Πρό-Πό, τό παιγνίδι στό έπιπο-
δρόμιο καί στό καζίνο καί τ' άλλα τυχερά παιγ-
νίδια, γενικώτερα τήν τάση γιά εύκολο πλου-
τισμό. Ο σκοπός της είναι νά έκτρέψει τήν

προσοχή τοῦ λαοῦ, καί ιδίως τής νεολαίας, από
τά όξύτατα προβλήματα τοῦ τόπου καί άπ' τό ά-
νελεύθερο καθεστώς κάτω άπό τό όποιο ζοῦν, σύμ-
φωνα μέ τή γνωστή συνταγή ενός καθηγητοῦ, πρῶ-
την ύπουργοῦ τής σημερινής κυβέρνησης.

Σάν άποτέλεσμα μιᾶς τέτοιας γενικώτερης
πολιτικῆς, ή νεολαία σήμερα στή χώρα μας περ-
νάει δύσκολες στιγμές - χωρίς έλευθερίες, χω-
ρίς δυνατότητες έκφρασης, πολύ περισσότερο
χωρίς καμία δυνατότητα συμμετοχῆς στά κοινά,
μέ περιορισμένες δυνατότητες σπουδῶν, ικανο-
ποιητικῆς εργασίας, επαγγελματικῆς διαμόρφω-
σης. Σήμερα τό μέλλον τής νεολαίας μας είναι
περισσότερο άπό κάθε άλλη περίοδο σκοτεινό καί
άβέβαιο καί μόνη διέξοδος γιά τούς εργαζόμενους
νέους μένει ή δουλιά στήν Ξενιτειά, γιά νά αύ-
ξήσουν ακόμα περισσότερο τόν πλοῦτο τών ήδη
πλουσιῶν χωρῶν τής Δυτικῆς Εύρώπης.

Στόν κοινωνικό τομέα. Έναντι τής κοινω-
νικῆς προόδου πού άπαιτοῦσε καί άπαιτεῖ ό τό-
πος, ή πολιτική αυτή οδηγεί στήν κοινωνική ά-
ποτελμάτωση. Οδηγεῖ στήν ίσχυροποίηση τής θέ-
σης τών μεγιστάνων τοῦ κεφαλαίου πού συνδέον-
ται στενότερα μέ τό ξένο κεφάλαιο μέσα στήν
έλληνική κοινωνία καί παράλληλα στή δημιουρ-
γία καί ίσχυροποίηση μιᾶς στενῆς στρατοκρατι-
κῆς κάστας πού κυβερνάει σήμερα καί πού μέ
τούς ανθρώπους της καί σέ συνεργασία μέ τούς
έκπροσώπους τών μονοπωλιῶν καί όρισμένους τε-
χνοκράτες δεύτερης καί τρίτης σειρᾶς πλαισιώ-
νει καί έλέγχει όλους τούς τομεῖς τής ζωῆς μέ
σκοπό τή διαιώνιση τής έξουσίας της. Έτσι ό-
δηγεῖ στήν έπίδεινωση τής σημερινῆς ταξικῆς
διάρθρωσης τής κοινωνίας. Η πολιτική αυτή
τείνει στή διαμόρφωση μιᾶς κοινωνίας στήν ό-
ποία ό άνθρωπος καί ή ζωή του - πού πρέπει
νά είναι τό κέντρο καί ό σκοπός κάθε κοινωνι-
κῆς καί πολιτικῆς δραστηριότητας - όλα τά με-
γάλα προβλήματα τής χώρας (τῆς αυτοδύναμης
οικονομικῆς ανάπτυξης, τῆς γρήγορης έκβιομη-
χάνισης καί τοῦ έκσυγχρονισμοῦ τῆς γεωργίας,

τό εργατικό, τό αγροτικό, τής γυναικείας χειραφέτησης, τής Παιδείας, τής πολιτιστικής ανάπτυξης, τής όργάνωσης συγχρονισμένων κοινωνικών ύπηρεσιών, τής προστασίας του οικολογικού συστήματος) θυσιάζονται και ύποτάσσονται απόλυτα στά στενά συμφέροντα όρισμένων προνομιούχων ομάδων και στις στρατηγικές επιδιώξεις των ΗΠΑ.

Είναι μιά πολιτική που οδηγεί προς μιά άδικη, άυταρχική, στρατοκρατική, σκοταδιστική και άποξενωτική κοινωνία, που προσπαθεί να μιμηθεί επιφανειακά τις τεχνοκρατικές κοινωνίες τής Δύσης, ξένη προς τις παραδόσεις τής χώρας μας, αντίθετη προς τους πόθους του λαού, χωρίς ίδανικά, χωρίς ανθρώπινους σκοπούς, καταδικασμένη σε άποτελμάτωση και μαρασμό, που η μοίρα της θά καθορίζεται από κέντρα που βρίσκονται έξω από τή χώρα που σε μιά στιγμή μπορεί να οδηγηθεί στην έξολόθρευση αν τό απαιτήσουν τά στρατηγικά συμφέροντα του Πενταγώνου.

Κι' αυτό, σε μιά περίοδο κοσμοϊστορικών μεταβολών - πολιτικών, κοινωνικών, τεχνολογικών - επιστημονικών σε παγκόσμια κλίμακα - που θέτουν σε πρώτη γραμμή τήν ανάγκη να διευρυνθεί και να βαθύνει η δημοκρατία και απαιτούν να μετατραπεί ο λαός σε άποφασιστικό παράγοντα στη διεύθυνση του κράτους και τής κοινωνίας. Γιατί αυτός είναι ο άπαραίτητος όρος για τήν παραπέρα κοινωνική ανάπτυξη, για τήν προκοπή και τήν εύτυχία κάθε κοινωνικού συνόλου.

Γι' αυτούς τους λόγους, ο λαός δέ δέχεται τό δικτατορικό καθεστώς που του έχει επιβληθεί, σαν ξένο σώμα που άπειλεί να νεκρώσει όλες τις ζωτικές λιμάδες του, όλες τις δημοκρατικές του δυνάμεις και να φράξει τό δρόμο του έθνους προς τά μπρός.

Γι' αυτό η συνέχιση τής στρατιωτικής δικτατορίας άποτελεί σήμερα τόν ύπ' αριθμόν ένα κίνδυνο για τό λαό και τό Έθνος. Η άπαίτηση τής άνατροπής της και τής άποκατάστασης τής δημοκρατίας πηγάζει από τήν επιτακτική ανάγκη τής σωτηρίας του Έθνους.

Η συνέχιση τής παραμονής τής άυταρχικής άυτής κυβέρνησης στην έξουσία έγκυμονεί τους πιο μεγάλους κινδύνους για τή ζωή του λαού για τήν οικονομική και κοινωνική άναπτυξη τής χώρας, για τό έθνικό κυπριακό πρόβλημα, για τό παρόν και τό μέλλον του τόπου μας.

Χωρίς δημοκρατία η χώρα μας άσφυκτιά, ο λαός μας οδηγείται σε άδιέξοδο, η νεολαία μας σε μαρασμό και άπελπισία.

Στή δραματική του έκκληση τό 1969, ο άξέχαστος έθνικός ποιητής Γεωρ. Σεφέρης επισήμανε τόν κίνδυνο: "Όπως στους παμπάλαιους χορούς του Αίσχύλου, όσο μένει η άνωμαλία τόσο προχωρεί τό κακό. Αύτή η άνωμαλία πρέπει να λείψει. Είναι έθνική έπιταγή" (29.3.69). Στην πραγματοποίηση τής έθνικής έπιταγής προσπαθούμε να συμβάλουμε σήμερα, θέτοντας στη διάθεση του έθνους μας όλες μας τις δυνάμεις.

Αυτοί είναι οι λόγοι, κύριοι δικαστές, για τους οποίους θεωρούμε όχι μόνο νόμιμο τόν άγώνα που διεξάγουμε κατά τής σημερινής δικτατορίας, αλλά και έθνικά επιβεβλημένο.

Η άνατροπή τής δικτατορίας δέν είναι έργο που θά πραγματοποιήσουν ξένες δυνάμεις, αλλά ο ίδιος ο λαός μας με τήν όργανωμένη πάλη του. Σ' αυτήν τήν ιερή προσπάθεια έχουμε άποδοθεί μαζί η παράλληλα με τις άλλες αντιδικτατορικές δυνάμεις και δέν πρόκειται να τήν εγκαταλείψουμε μέχρις ότου εύοδωθεί.

ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΑΙ Η ΤΑΚΤΙΚΗ ΤΗΣ ΠΑΛΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΤΡΟΠΗ ΤΗΣ ΔΙΚΤΑΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗ ΝΙΚΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Τό πρόγραμμα του ΚΚΕ
για τον αντιδικτατορικό
άγωνα

ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΔΙΕΥΡΥΝΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Ο ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΑΓΩΝΑ που διεξάγουμε σήμερα είναι η ανατροπή της στρατοκρατικής δικτατορίας και του θεσμού της και η αποκατάσταση της δημοκρατίας, δηλ. η έγκαιρή δημοκρατικού πολιτικού καθεστώτος που θα εξασφαλίσει την πλήρη λειτουργία της πολιτικής δημοκρατίας.

Στήν επίτευξη του παραπάνω σκοπού συγκεντρώνουμε όλη μας τη δραστηριότητα σήμερα. Οι αποφάσεις, οι πολιτικές μας θέσεις, η οργανωτική, μαζική και η πολιτική μας δραστηριότητα σε πρώτη γραμμή, αυτό τό σκοπό εξυπηρετούν στην αποκατάσταση της δημοκρατίας. Και τό άμεσο πρόγραμμα πάλης που προβάλλουμε σ' αυτόν τόν άγωνα για τή συσπείρωση των ευρύτερων δυνάμεων και τήν κινητοποίηση του λαού, στό παραπάνω σκοπό είναι υποταγμένο.

Τό Πρόγραμμα αποβλέπει στό βασικά του σημεία στην ανάτροπή της σημερινής κυβέρνησης και στό σχηματισμό κυβέρνησης εμπιστοσύνης όλων των αντιδικτατορικών πολιτικών δυνάμεων (κομμάτων, ομάδων και αντιστασιακών οργανώσεων) που θα αποκαταστήσει όλες τις δημοκρατικές, συνδικαλιστικές ελευθερίες, θα δώσει άμεση, γενική άμνηστία για όλους τους κρατούμενους και διωκόμενους από τήν δικτατορία, θα

έκκαθαρίσει τά κατάλοιπα της δικτατορίας, διαλύοντας παντού - στόν κρατικό μηχανισμό, στό θεσμικό πεδίο και στις κοινωνικές οργανώσεις τις δομές και τους μηχανισμούς της, θα αποκαταστήσει τους διωχθέντες και, αποκορώνοντας ταυτόχρονα τυχόν ξένες επεμβάσεις στό έργο της, θα προετοιμάσει τή χώρα για γνήσιες εκλογές με αναλογική σε τακτό χρονικό διάστημα, με τήν ισότιμη συμμετοχή όλων ανεξαρτήτως των κομμάτων. Παράλληλα θα σταθεί στό πλευρό του Κυπριακού λαού για τήν υπεράσπιση και προώθηση της Κυπριακής υπόθεσης.

Συνταγματική βάση, για τή μεταβατική περίοδο κυβέρνησης της χώρας ως τις εκλογές μπορεί ν' αποτελέσει τό Σύνταγμα του 1952 χωρίς τό παρασύνταγμα των έκτάκτων μέτρων και νόμων, όπως τό Γ' Ψήφισμα και ο ΑΝ 509.

Η έννοια του Προγράμματος αυτού, που στά γενικά του σημεία τουλάχιστον συμπέφτει κατά μεγάλο μέρος με τις άμεσες επιδιώξεις όλων των αντιδικτατορικών δυνάμεων, συνίσταται στό ότι η λύση του σημερινού δράματος και η εγκαίνιαση μιας νέας δημοκρατικής ζωής πρέπει νά ζητηθεί στην προσφυγή στό λαό και στην κυρίαρχη θέλησή του, αρχή που αποτελεί τό θεμέλιο της δημοκρατικής ζωής και τή βάση όλων των νόμιμων Συνταγμάτων της χώρας κάτω από τά οποια έζησε και διακυβερνήθηκε ο λαός μας πάνω από 100 χρόνια.

Σκοπός μας είναι νά συμβάλουμε ειλικρινά στην αποκατάσταση της δημοκρατικής ομαλότητας και της δημοκρατικής πορείας της χώρας, ώστε ο λαός νά ηρεμήσει, νά νοιώσει έλεύθερος και κυρίαρχος και μέσα σε συνθήκες δημοκρατίας, ίσοπολιτείας, συνταγματικής τάξης, νά κρίνει αδέσμευτος, και τά προγράμματα και τά κόμματα και ν' αποφασίσει για τόν τρόπο που θέλει νά διακυβερνηθεί και για τήν πορεία της χώρας μας προς τά μπρός.

Για τό σκοπό αυτό είμαστε έτοιμοι νά υποστηρίξουμε κάθε κυβέρνηση, κάθε κυβερνητικό σχήμα που θα εξασφάλιζε τήν άμεση αποκατάστα-

ση της δημοκρατίας και των δημοκρατικών διαδικασιών και την διεξαγωγή σε ταχτό χρονικό διάστημα ελεύθερων και γνήσιων εκλογών, έφ' όσον θά συγκέντρωνε την έμπιστοσύνη των αντιδικτατορικών δυνάμεων.

Ακόμα είμαστε έτοιμοι μαζί με την εργατική τάξη και όλους τούς εργαζόμενους, πού πιστεύουμε ότι έκφράζουμε τούς πόθους τους, νά βοηθήσουμε ώστε τό μεταβατικό διάστημα ως τις εκλογές νά περάσει χωρίς κλονισμούς έφ' όσον θά υπάρξει από τή μεριά της μεταβατικής κυβέρνησης ανταπόκριση στό καθήκον της αποκατάστασης της δημοκρατίας και της ίσπολιτείας και είλικρινής διάθεση για όργάνωση τίμιων εκλογών.

Μιά τέτοια κυβέρνηση προϋποθέτει την απομάκρυνση της σημερινής στρατιωτικής κυβέρνησης, την ανατροπή της δικτατορίας και της στρατοκρατίας. Ζητώντας την αποκατάσταση της δημοκρατίας και των θεσμών της, δέν επιδιώκουμε νά επιστρέψει ή χώρα μας στην προδικτατορική κατάσταση. Δέν επιδιώκουμε την επιστροφή σ' αυτή την κατάσταση (πού άλλωστε είναι αδύνατη, γιατί ή ζωή προχώρησε) όχι για τούς λόγους πού προβάλλει σήμερα ή δικτατορία, ότι δηλ. υπήρχε τάχα πολλή δημοκρατία και άσυδοσία, αλλά ακριβώς για τούς αντίθετους. Γιατί ή προδικτατορική δημοκρατία ήταν περιορισμένη και άνάπηρη, γιατί επέτρεπε αντιδημοκρατικές παρεμβάσεις στη δημόσια ζωή από άνεύθυνα έξωκυβερνητικά κέντρα έξουσίας και την ύπονόμευσή της από τις φιλοδικτατορικές δυνάμεις πού τελικά με την ένίσχυση των ΗΠΑ την κατέλυσαν. Στην πορεία αυτή φάνηκε καθαρά ό ρόλος πού έπαιξαν στην κατάλυση της δημοκρατίας ό θεσμοποιημένος αντικομμουνισμός πού έδωσε τό κάλυμμα, τό έξωκυβερνητικό κέντρο έξουσίας, ό προέχων και παραδεγμένος δυστυχώς ρόλος της στρατοκρατίας στα πολιτικά πράγματα της χώρας, τά "στεγανά" στις σχέσεις ήγεσίας στρατού και ΝΑΤΟ και ό άπροσημάτιστος ρόλος των ΗΠΑ, παραδεγμένος δυστυχώς κι' αυτός στις πολιτικές

έξελίξεις της χώρας μας.

Γι' αυτό θεωρούμε αναγκαίο, με βάση τά μαθήματα και την πικρή πείρα από τις αίτίες και τούς μηχανισμούς πού επέτρεψαν στην κατάλυση της δημοκρατίας, νά ληφθούν άμέσως μετά την ανατροπή της δικτατορίας όρισμένα άμεσα μέτρα "έπειγούσης φύσεως" για τή διασφάλιση της δημοκρατίας και την αύξηση της ικανότητας της νά αντισταθεί και ν' αντιμετωπίσει αποφασιστικά και άποτελεσματικά τούς ύπονομευτές της και τούς έχθρους της. Χωρίς νά ξεχνούμε ποτέ ότι όλα θά έξαρτηθούν κατά μεγάλο μέρος από τό συσχετισμό μεταξύ δημοκρατικών και αντιδικτατορικών δυνάμεων μετά την ανατροπή της Χούντας.

Με βάση όσα άναπτύξαμε παραπάνω, προβάλλουμε στό πρόγραμμά μας πέραν των γενικών σημείων, πού σημειώσαμε, τά παρακάτω αίτήματα:

• Έπάνοδος του στρατού στους στρατώνες του, διάλυση των στρατοκρατικών δικτύων και όργάνωσης μέσα στό στρατό. Πλήρης έλεγχος του στρατού και των σωμάτων Άσφαλείας - όσον άφορᾶ στη συγκρότηση, πλαισίωση, εκπαίδευση, έφοδιασμό, λειτουργία, - μόνο από την ύπεύθυνη κυβέρνηση της χώρας, καθώς και των σχέσεων της ήγεσίας των ένόπλων δυνάμεων με τούς μηχανισμούς του ΝΑΤΟ. Έκδημοκρατισμός και εκρίζωση όλων των φιλοδικτατορικών έστιών στις ένοπλες δυνάμεις. Έθνικοποίησή του και έξάλειψη των "στεγανών". Στόν έλεγχο των ένόπλων δυνάμεων συμμετέχει και ή Βουλή, με την είδική έπιτροπή για την Έθνική Άμυνα. Ό στρατός μοναδική άποστολή του έχει την ύπεράσπιση της άκεραιότητας και της ανεξαρτησίας της χώρας καθώς και του νόμιμου δημοκρατικού Συντάγματος.

• Πραγματική λειτουργία του πολυκομματικού συστήματος. Πλήρης έλευθερία λειτουργίας και δράσης όλων των κομμάτων. Κατάργηση κάθε μορφής διάκρισης έναντίον των κομμάτων της Άριστερας και έναντίον κάθε κόμματος. Πλήρης έλευθεροτυπία.

• Πλήρης σεβασμός των συνδικαλιστικών ελευθεριών και του δικαιώματος της άπεργίας με βάση τις διεθνείς συμβάσεις και τις υποχρεώσεις της χώρας από τη συμμετοχή της στο ΔΟΕ. Κατοχύρωση του δικαιώματος της άπεργίας όλων των εργαζομένων, μαζί και των δημοσίων υπαλλήλων. Αποκλεισμός κάθε άμεσης ή έμμεσης κρατικής επέμβασης ώστε να άνδρωθεί ένα ανεξάρτητο συνδικαλιστικό κίνημα που μαζί με τα δημοκρατικά κόμματα θά αποτελεεί την άσπίδα της δημοκρατίας.

• Σεβασμός και ενίσχυση των δικαιωμάτων του Κοινοβουλίου, ώστε να γίνει ο άποφασιστικός παράγοντας του δημοκρατικού έλέγχου της έκτελεστικής έξουσίας, ένα δημιουργικό εργαστήρι για τις άναγκαίες δημοκρατικές μεταρρυθμίσεις στη χώρα.

• Σεβασμός των δικαιωμάτων της αυτοδιοίκησης και πολύπλευρη ενίσχυσή της. Αυτοτέλεια των άνωτερων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, σεβασμός της ακαδημαϊκής άσυλίας και των συνδικαλιστικών ελευθεριών των σπουδαστών, της κυκλοφορίας των ιδεών και του διαλόγου στους σπουδαστικούς χώρους. Ίκανοποίηση του αίτήματος συμμετοχής στον καθορισμό των προγραμμάτων και στη διοίκηση των Άνωτατων Σχολών.

• Διακομματικός κοινοβουλευτικός έλεγχος στα μέσα μαζικής επικοινωνίας, στο ραδιόφωνο, τηλεόραση κλπ. Έξασφάλιση ίσων όρων προβολής και έκλαϊκνευσης των άπόψεων όλων των κομμάτων και των ιδεών όλων των άποχρώσεων.

• Σεβασμός της ανεξαρτησίας της Δικαιοσύνης και γενικότερα της άρχης της διάκρισης των έξουσιών· άποκατάσταση των όρκωτων Δικαστηρίων.

• Αποκλεισμός κάθε έξωκυβερνητικού κέντρου έξουσίας και της άνάμιξης ξένων δυνάμεων και παραγόντων (πολιτικών, στρατιωτικών) στην πολιτική ζωή του τόπου.

• Άποκατάσταση της λαϊκής κυριαρχίας ώστε ο λαός να λύσει όλα τα μεγάλα προβλήματα της χώρας όπως αυτός θέλει, μετά την άνατροπή της δικτατορίας.

• Άπόκρουση των ξένων επεμβάσεων. Διεκδίκηση ίσοτιμίας στις διεθνείς σχέσεις και έφαρμογή γραμμής υπεράσπισης της έθνικής ανεξαρτησίας της χώρας, της φιλίας και της ειρήνης.

Συνταγματική κατοχύρωση των παραπάνω σημείων με τη μορφή και τον τρόπο που θά κριθεί πρόσφορος από τον ίδιο τό λαό και τα κόμματα μετά την άποκατάσταση της δημοκρατίας. Τα έπείγοντα αυτά μέτρα που δέν συνεπάγονται βαθύτερη κοινωνική άλλαγή, αλλά την πιστή έφαρμογή των παγιόσμια καθιερωμένων δημοκρατικών δικαιωμάτων και θεσμών με βάση και την πικρή πείρα από τις διαδικασίες που οδήγησαν στην κατάλυση της δημοκρατίας, είναι άναγκαία σαν ένα πρώτο σοβαρό βήμα για την έγκαθίδρυση και διασφάλιση της πολιτικής δημοκρατίας μετά την άνατροπή της δικτατορίας.

Παράλληλα, θεωρούμε άναγκαίο για την ίδια την ύπόθεση της δημοκρατίας να ικανοποιηθούν τα πιο άμεσα οικονομικά και κοινωνικά αίτήματα των εργαζομένων και των μεσαίων στρωμάτων που η παράταση της δικτατορίας και η καθυστέρηση της λύσης τους προσδίδει σ' αυτά έπιτακτικό, και πολλές φορές έκρηκτικό, χαρακτήρα.

Τό παραπάνω πρόγραμμα άμεσων αίτημάτων άποκατάστασης και διασφάλισης της δημοκρατίας τό προτείνουμε σ' όλες τις πολιτικές δυνάμεις και τις άντιστασιακές οργανώσεις, σ' όλο τό λαό, σαν ένα Έθνικό Συμβόλαιο για τό σεβασμό της λαϊκής κυριαρχίας, για την κατοχύρωση της δημοκρατικής πορείας του τόπου, χωρίς να θεωρούμε την άποδοχή όλων των σημείων σαν όρο για τη σημερινή άντιδικτατορική ένότητα. Για τα αίτήματα αυτά θά άγωνισόμαστε, μαζί με όλες τις πολιτικές δυνάμεις που τά θεωρούν επίσης άναγκαία, ώστε, μετά την άνατροπή της δικτατο-

ρίας, να εξασφαλιστεί η ομαλή δημοκρατική πορεία της χώρας. Ενδιαφερόμαστε και εργαζόμαστε να υιοθετηθούν από σήμερα απ' όλες, αν είναι δυνατό, τις αντιδικτατορικές πολιτικές δυνάμεις της χώρας, από όλες τις αντιστασιακές οργανώσεις.

Ο ΔΡΟΜΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΤΡΟΠΗ ΤΗΣ ΔΙΚΤΑΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Ο ΔΡΟΜΟΣ πού χαράζουμε για την ανατροπή της δικτατορίας και την αποκατάσταση της δημοκρατίας είναι απόλυτως σαφής και δεν επιδέχεται παρερμηνείες.

● Η ανάπτυξη του μαζικού αντιδικτατορικού κινήματος

Ο ΛΑΟΣ επιδιώκει την αποκατάσταση της δημοκρατίας. Ο λαός μας και κάθε λαός, όταν έχει επιβληθεί με τη βία ένα δικτατορικό καθεστώς από ξένους ή ντόπιους δυνάστες, έχει δικαίωμα अपαράγραπτο, αφού ο ίδιος είναι πηγή όλων των έξουσιών, να επιδιώξει την ανατροπή του δικτατορικού καθεστώτος και την αποκατάσταση των κυριαρχικών δικαιωμάτων του με όλα τα μέσα πού είναι πρόσφορα γι' αυτό. Η θέση αυτή αποτελεί μια κοινώς παραδεκτή αρχή σ' όλο τον πολιτισμένο κόσμο, καθιερωμένη στα νεώτερα χρόνια από την περίοδο της Γαλλικής Επανάστασης, και στη χώρα μας ακόμα από το Σύνταγμα του πρωτομάρτυρα της Ελληνικής Ελευθερίας Ρήγα Φερραίου. Αυτό τό απάράγραπτο δικαίωμα τό έχει σήμερα και ο λαός μας στον οποιο έδω και πεντέμισυ χρόνια έχει επιβληθεί διά της βίας και μέ την κατάλυση του Συντάγματος της χώρας και όλων των νομίμων έξουσιών ένα άυταρχικό καθεστώς.

Όσοτόο ο λαός μας πρέπει να επιλέξει εκείνον τό δρόμο και εκείνα τά μέσα πού θά τον οδηγήσουν πιά σίγουρα στό σκοπό του. Σ' αυτή την επιλογή προσπαθούμε σάν κόμμα να συμβάλουμε μέ την τακτική πού χαράζουμε. Αφειτηρία γιά τή χάραξη είναι η αναζήτηση του δρόμου πού οδηγεί στην έπιτυχία των σκοπών του άγώνα μέσα στις συγκεκριμένες, κάθε φορά, συνθήκες της χώρας, πού ανταποκρίνεται περισσότερο σιά συμφέροντά της και κερδίζει γι' αυτό τή λαϊκή έγκριση.

Ο δρόμος αυτός είναι, κατά τή γνώμη μας, μέσα στις σημερινές συνθήκες όχι ο δρόμος της οργάνωσης του ένοπλου άγώνα, αλλά ο δρόμος του μαζικού κινήματος. Αυτό τό δρόμο έχουμε επιλέξει και αυτόν επιδιώκουμε. Αυτός άπότέλει γιά μας τό θεμέλιο της ανάπτυξης του αντιδικτατορικού άγώνα. Αν ο λαός είναι η αποφασιστική δύναμη πού μπορεί μέ την οργάνωση και τή δράση του να ανατρέψει τό σημερινό συσχετισμό δυνάμεων και να επιβάλει τήν κυρίαρχη θέλησή του, σαρώνοντας τό δικτατορικό καθεστώς πού του έχει επιβληθεί, τότε πρέπει να ενισχυθούν και ν' αναπτυχθούν εκείνες οι μορφές του άγώνα πού ενεργοποιούν και δραστηριοποιούν σήμερα τό λαϊκό παράγοντα, οι διάφορες μορφές και ποικιλίες της πάλης των μαζών σ' όλο και εύρύτερη κλίμακα.

Η πίστη μας στή δυνατότητα ανάπτυξης ένός τέτοιου κινήματος μαζών στηρίζεται στις άσυμφιλίωτες αντιφάσεις του παρόντος δικτατορικού καθεστώτος, στις σύμφυτες μ' αυτό βαθείες αντίθεσεις πού τό χαρακτηρίζουν. Η κυριώτερη αντίθεσή του σήμερα, είναι η αντίθεση ανάμεσα στή δικτατορία, τους φορείς της και τους ξένους ύποστηρικτές της, από τή μια μεριά, και όλο τό λαό και τις πολιτικές δυνάμεις, από τήν άλλη. Τό δικτατορικό καθεστώς, λόγω του χαρακτήρα του, είναι άδύνατο να δώσει λύσεις στα μεγάλα πολιτικά, οικονομικά, κοινωνικά και πολιτιστικά προβλήματα του λαού μας. Αυτά κάτω από τό σημερινό καθεστώς όξύνονται

και επιδεινώνονται, προκαλώντας σ' όλα τὰ ση-
μεῖα τοῦ ἐθνικοῦ σώματος ἀδιέξοδα, ἀντιθέσεις,
ποικιλόμορφες ἀντιδράσεις καὶ ἀντιστάσεις. Μά
ἀκόμη ἢ πίστη καὶ στή δυνατότητα ἀνάπτυξης ἐ-
νός πλατειοῦ ἀντιδικτατορικοῦ κινήματος μαζῶν
στηρίζεται στήν πεποίθησή μας ὅτι ὁ λαός μας
δέ γονατίζει, εἶναι ἀδύνατο νά ὑποταχθεῖ. Θέ-
λει νά ζήσει καὶ νά δημιουργήσει. Εἶναι λαός
ῥιμος. Ἀκόμη, μέσα στοὺς πολὺχρονους δημο-
κρατικούς ἀγῶνες του, διδάχτηκε νά χρησιμοποιοῦ-
εἶ τὴ μαζική του πάλη, νά ἀξιοποιεῖ ὅλες τὶς
δυνατότητες πού τοῦ παρουσιάζονται γιὰ νά δι-
εκδικεῖ τὸ δίκιο του.

Ἡ πιὸ χαρακτηριστική καὶ πιὸ κραυγαλέα
ἀντίφαση τῆς πολιτικῆς τῆς σημερινῆς κυβέρνη-
σης, πού πηγάζει ἀπὸ τὶς βαθειές ἀντιφάσεις
τοῦ ἴδιου τοῦ δικτατορικοῦ καθεστώτος, εἶναι
ἡ ἀντίφαση ἀνάμεσα σὲ δημοκρατικές ἐπαγγελ-
σίες τῆς πού ἀπὸ τὰ πράγματα ὑποχρεώνεται νά
κάνει καὶ στὴ δικτατορία πού ἐφαρμόζει.

Ἀπ' αὐτὴ τὴν ἀντίφαση ὁ λαός πρέπει νά
ἐπωφεληθεῖ καὶ νά τὴν στρέψει ἐναντίον τῆς ση-
μερινῆς κυβέρνησης μὲ τὴν ἀνάπτυξη τῶν κινή-
τοποιήσεων γιὰ τὴν ἀπόσπαση παραχωρήσεων πού
θὰ ἀξιοποιηθοῦν στήν πάλη κατὰ τοῦ δικτατορι-
κοῦ καθεστώτος. Ἐπιβάλλεται ἡ ὀργάνωση καὶ
ἀνάπτυξη τῶν ἀγῶνων του γύρω ἀπὸ τὰ πιὸ ῥιμα
κάθε φορά πολιτικά, οἰκονομικά, κοινωνικά προ-
βλήματα πού πιέζουν τὸ λαὸ καὶ τὴ χώρα. Ἡ ἀ-
νάπτυξη ἐνός κινήματος μαζῶν γύρω ἀπὸ τὰ προ-
βλήματα πού ξεπηδοῦν μέσα ἀπ' τὴ ζωὴ, γύρω ἀ-
πὸ τὰ κάθε φορά πιὸ ἄμεσα καὶ ἐπείγοντα αἰτή-
ματα, πού γιὰ τὴν ἱκανοποίησή τους μποροῦν νά
κινήτοποιηθοῦν οἱ εὐρύτερες λαϊκές μαζες, μ'
ἓνα λόγο γύρω ἀπὸ τοὺς πιὸ ῥιμους στόχους.

Τέτοιοι ῥιμοὶ ἄμεσοι γενικοὶ πολιτικοὶ
στόχοι τοῦ ἀντιδικτατορικοῦ ἀγῶνα στήν περίο-
δο αὐτὴ θεωροῦμε ὅτι εἶναι: ἡ γενική ἀμνηστία
πού εἶναι ὁ στόχος αἰχμὴ σήμερα τοῦ μαζικοῦ
κινήματος, καὶ ἡ κατάργηση τοῦ στρατιωτικοῦ νό-
μου. Ἐπίσης ἡ κατάργηση τῆς λογοκρισίας κάθε
μορφῆς στὸν τομέα τοῦ Τύπου, ἐκδόσεων, τέχνης,

γενικά τῆς κουλτούρας. Οἱ συνδικαλιστικές καὶ
συνεταιριστικές ἐλευθερίες. Ἡ ἐλευθερία λει-
τουργίας καὶ δράσης τῶν κομμάτων. Ἡ ματαίωση
τῶν σχεδίων τῶν ΗΠΑ-Τουρκίας γιὰ κατάλυση τῆς
ἀκεραιότητας καὶ ἀνεξαρτησίας τῆς Κύπρου μὲ ὁ-
ποιαδήποτε μορφή, καθὼς καὶ ὁποιασδήποτε ἀπόπει-
ρας γιὰ ἀνατροπὴ τῆς Ἐθνικῆς Κυπριακῆς Κυβέρ-
νησης τοῦ Μακαρίου, ἢ πάλη κατὰ τῶν βάσεων ἐλ-
λιμενισμοῦ τοῦ βου Στόλου στό Σαρωνικό.

Κοντὰ σ' αὐτοὺς τοὺς γενικοὺς πολιτικούς
στόχους, ἀπὸ τὴν ἴδια τὴ ζωὴ ξεπηδοῦν καὶ ἄλ-
λοι μερικότεροι, ἀλλὰ ἰδιαιτέρας σημασίας στό-
χοι, ὅπως στὸ συνδικαλιστικὸ τομέα: οἱ ἐκλο-
γές καὶ ἡ ἀνάδειξη αἰρετῶν διοικήσεων σέ ὅλες
τὶς ἐπιστημονικές καὶ σπουδαστικές ὀργανώσεις,
στά ἐργατικά συνδικάτα, ὅπου δέν ἔχουν γίνεῖ,
στοὺς γεωργικούς συνεταιρισμούς σέ σύνδεση μὲ
τὰ ζωτικά αἰτήματα τῶν ἀντίστοιχων στρωμάτων
καὶ κλάδων, ὁ σεβασμὸς τοῦ Πανεπιστημιακοῦ ἀ-
σύλου.

Ἐδῶ προβάλλει ἓνας ἄλλος καὶ κύριος το-
μέας γιὰ τὴν ἀνάπτυξη τῶν ἀγῶνων ἐναντίον τῆς
κυβέρνησης, ὁ τομέας τῆς πάλης γύρω ἀπὸ τὰ
οἰκονομικά αἰτήματα τῶν ἐργαζομένων καὶ τῶν
ἄλλων στρωμάτων πού ἔχουν ὀξυνθεῖ κάτω ἀπὸ τὸ
σημερινὸ δικτατορικὸ καθεστῶς. Στὸν τομέα αὐ-
τὸ πληθῶρα αἰτημάτων πού μπαίνουν κάθε φορά
στό προσκήνιο καὶ μετατρέπονται σέ ἄμεσους
στόχους τῶν ἐργαζομένων, τῶν σπουδαστῶν καὶ
τῶν μεσαίων στρωμάτων κατὰ κλάδους καὶ στρώ-
ματα πού πρέπει νά βρίσκουν ὑποστήριξη ἀπ' ὅ-
λες τὶς ἀντιδικτατορικές δυνάμεις. Ἡ διεκδι-
κησὴ τους εἶναι ἀναγκαῖα γιὰ νά μπεῖ φραγμὸς
στήν ἐπίθεση τοῦ σημερινοῦ κράτους καὶ τῆς ὀ-
λιγαρχίας ἐναντίον τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου τοῦ
λαοῦ, γιὰ νά ἀποσπάσει ὁ λαός παραχωρήσεις,
γιὰ νά ζήσει καλύτερα. Πιστεύουμε πὼς ἡ δι-
κτατορία μπορεῖ νά ὑποχωρεῖ σέ ῥιμισμένα ση-
μεῖα κάτω ἀπὸ τὴν πίεση τοῦ μαζικοῦ κινήμα-
τος, ὅμως, ὅπως δέν μπορεῖ νά δώσει λύση στὰ
μεγάλα προβλήματα τῆς ἀποκατάστασης τῆς δημο-
κρατίας στὴ χώρα μας, ἔτσι δέν μπορεῖ νά δώ-

σει λύση στα μεγάλα οικονομικά και κοινωνικά προβλήματα της χώρας: τó εργατικό, τó αγροτικό, τής νεολαίας, τά προβλήματα τών διανοουμένων, τών μεσαίων στρωμάτων τών πόλεων, τής γυναικειάς χειραφέτησης, τής παιδείας, τών κοινωνικών ύπηρεσιών. Όπως δέν είναι σέ θέση νά δώσει λύσεις στα όξύτερα τοπικά προβλήματα τών πόλεων, τών καθυστερημένων περιοχών, τών περιοχών πού βρίσκονται σέ παρακμή. Γι' αυτό, τó διεκδικητικό κίνημα, συγκρούεται και θά συγκρούεται όλο και περισσότερο μέ τó δικτατορικό καθεστώς, θά ανεβαίνει σέ μορφές, μαζικότητα, έκταση και μαχητικότητα.

Σ' αυτές τές συνθήκες τó κίνημα τών εργαζομένων και τής νεολαίας πού πηγάζει από τήν ανάγκη τής υπεράσπισης τής ζωής τους και τού μέλλοντός τους μπορεί και πρέπει νά αποτελέσει κύριο βάρη του αντιδικτατορικού αγώνα και νά συνδεθεί στενά μαζί του, μέ τή μορφή ενός συνεχώς αναπτυσσόμενου, διευρυνόμενου και μαχητικοποιούμενου απεργιακού κινήματος για τά ζωτικά οικονομικά και πολιτικά αίτήματα του λαού, για τήν ανατροπή τής δικτατορίας και τή νίκη τής δημοκρατίας.

Η κατεύθυνση τής ανάπτυξης τής αντίστασης γύρω από τά προβλήματα τής ζωής και μέ τούς τρόπους πού υποδεικνύει καθημερινά η ζωή ή ζωή έχει δικαιωθεί από τά πράγματα. Η αντίσταση αυτή είναι σήμερα μιά πραγματικότητα. Εμφανίζεται σ' όλους τούς τομείς τής ζωής. Σ' όλες αυτές τές ποικιλόμορφες κινήσεις υπάρχει ένα κοινό στοιχείο: ή διαμαρτυρία κατά τής αυθαιρεσίας, ή αντίσταση στή βία, ή απείτηση του λαού για νά συμμετάσχει και νά πει τó δικό του λόγο στή λύση τών προβλημάτων πού τόν άφορούν. Όλες αυτές οι κινήσεις λοιπόν έχουν ένα παρανομαστή: τήν απαίτηση για δημοκρατία.

Η αντίσταση αυτή σήμερα δέν έχει φτάσει σέ ψηλό επίπεδο, αλλά είναι εύρύτερη. Συγκροτείται από χιλιάδες μικρές, πολλές φορές άγνωστες, αντιστάσεις πού σημειώνονται σ' όλη

τή χώρα, πού ή συνισταμένη τους εκφράζεται σ' αυτή τήν κοινή μονολιθική αντίθεση του λαού πρós τó σημερινό δικτατορικό καθεστώς, πού του χαλάει τά πολιτικά του σχέδια και τó αφήνει αίωρούμενο χωρίς λαϊκή βάση. Η αντίσταση αυτή προετοιμάζει τήν αποφασιστικότερη και σέ πολύ ψηλότερο επίπεδο αντίσταση, τήν εύρύτερη και αποφασιστικότερη σύγκρουση πού θά θέσει επί τάπητος για άμεση πραγματοποίηση τó αίτημα τής αποκατάστασης τής Δημοκρατίας.

Ένα τέτοιο κίνημα μέ τή μορφή ενός ανερχόμενου και γενικευόμενου απεργιακού κινήματος, πού θά τείνει ν' άγκαλιάσει όλα τά εργαζόμενα στρώματα και τή σπουδάζουσα νεολαία σ' όλη τήν έκταση τής χώρας και θά συνδυάζεται μέ μαζικές διαδηλώσεις στο βαθμό πού θ' αναπτύσσεται, άρχίζοντας από χαμηλότερα επίπεδα, θά είναι σέ θέση νά δίνει όλο και πιό δυνατά πλήγματα στο καθεστώς αυτό, νά όξύνει τές αντιθέσεις του, νά επηρεάζει και νά κλονίζει τά έρείσματά του στον κρατικό μηχανισμό και τές ένοπλες δυνάμεις πού είναι δυνατό στήν πορεία νά στραφούν έναντίον του. Έτσι, μέσα σέ συνθήκες πού ή παράταση τής δικτατορίας, προσκρούοντας σ' ένα αναπτυσσόμενο μαζικό κίνημα, θά έντείνει τήν έθνική κρίση, μπορεί ν' άνοίξει ο δρόμος για τήν ανατροπή του δικτατορικού καθεστώτος μέ τή συνεργασία του μαζικού αντιδικτατορικού κινήματος και του στρατού μέ τή συντονισμένη δράση λαού και στρατού πού και σέ άλλες φάσεις του έθνικού βίου έχει άποβεί καρποφόρα για τó λαό και τή χώρα.

Η ουσία του δρόμου πού χαράζουμε για τήν ανατροπή τής σημερινής κυβέρνησης και τήν αποκατάσταση τής δημοκρατικής τάξης συνίσταται στή μετατροπή του λαού μέ τήν όργάνωση και τή δράση του σέ παράγοντα πού νά βαρύνει και τελικά νά καθορίσει τές έξελίξεις στή χώρα μας.

Προϋποθέσεις για τήν έπιτυχία μιάς τέτοιας κατεύθυνσης είναι, κατά τή γνώμη μας, ή άξιοποίηση όλων τών νόμιμων και μισονόμιμων δυνατοτήτων πού άποσπάει ο λαός από τή σημε-

νή κατάσταση για τη διεύρυνση των ρωγμών του δικτατορικού καθεστώτος, για την ανάπτυξη του μαζικού κινήματος σέ όλο και πιο άνωτερο επίπεδο, επίδιωξη που προϋποθέτει τη στερέωση και ανάπτυξη των παράνομων μορφών οργάνωσης, διαφώτισης, μαζικής κινητοποίησης, τό συνδυασμό της νόμιμης μέ την παράνομη δουλιά μέ τίς μέθοδες που ταιριάζουν στίς σημερινές συνθήκες. Είναι ή έπιμονή στό δρόμο του μαζικού κινήματος και ή ύποταγή σ' αυτόν όλων των άλλων μορφών πάλης που ξεπηδούν μέσα άπ'τή ζωή, άπό τόν ίδιο τό λαό, για την ανάπτυξη ενός πλατειού αντιδικτατορικού κινήματος μαζών. Η έπεξεργασία και προβολή άπό τίς αντιδικτατορικές δυνάμεις των όρθων δημοκρατικών και έθνικων λύσεων σ' όλα τά μεγάλα προβλήματα που έμφανίζονται στή χώρα. Οί λύσεις αυτές θά γίνονται ή σημαία συσπείρωσης και κινητοποίησης του λαού για τά ζωτικά του συμφέροντα, για την ύπεράσπιση των δημοκρατικών του δικαιωμάτων.

Η οργάνωση του λαού στό αντιδικτατορικά κόμματα και τίς αντιστασιακές οργανώσεις άποτελεϊ τό πιο ίσχυρό όπλο του άπέναντι στή δικτατορία και τό κλειδί για την έπιτυχία αυτής της κατεύθυνσης. Μόνο ή πλατειά οργάνωση του λαού μπορεί ν' άποτελέσει την αναγκαία ύποδομή που θά ύποστυλώνει και θά γίνεται ο μοχλός για την ανάπτυξη του αντιδικτατορικού αγώνα. Τέλος, ή ένότητα όλων των αντιδικτατορικών δυνάμεων είναι ο άποφασιστικός παράγοντάς που θά διευκολύνει και θά έπιταχύνει την οργάνωση των λαϊκών αγώνων, δίνοντας στό λαό την αίσιοδοξία για τί δυνατότητα της νίκης του που είναι άνυπέρθετος όρος για νά μετατρέψει σέ πραγματικότητα τη "δύναμει" ύπεροχή του.

Πιστεύουμε πως ο δρόμος αυτός που χαράζουμε είναι δρόμος που ανταποκρίνεται στό συμφέροντα του λαού και της χώρας και οδηγεί στή νίκη της δημοκρατίας.

Ο δρόμος αυτός της πάλης του λαού είναι για μάς άπόλυτα νόμιμος και κατοχυρωμένος άπ' όλα τά δημοκρατικά Συντάγματα του κόσμου, άπο

τά παλαιά δημοκρατικά Συντάγματα της χώρας, άπό τη Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του ΟΗΕ και τη σύμβαση της Ρώμης που έχει ύπογράψει ή χώρα μας. Τό κυριώτερο: Είναι δικαιωμένος στή συνείδηση του λαού.

Πιστεύουμε πως ή δράση μας αυτή, όχι μόνο δέν προκαλεϊ άνησυχία στό λαό, αλλά, αντίθετα, τόν ένθαρρύνει και του δίνει την έλπίδα της άποκατάστασης της δημοκρατικής τάξης, που μόνο αυτή μπορεί νά του έξασφαλίσει πραγματική ήσυχία. Είμαστε βέβαιοι ότι ή άνησυχία του λαού μας και ή άγωνία του θά μεγαλώνει όσο θά βλέπει νά παρατείνεται επ' άόριστον ή σημερινή κατάσταση.

• Η ένότητα των αντιδικτατορικών δυνάμεων

Η ΕΝΟΤΗΤΑ των αντιδικτατορικών δυνάμεων άποτελεϊ έναν άπό τούς άκρογωνιαίους λίθους της τακτικής μας στό σημερινό αγώνα.

Δέν βλέπουμε την ένότητα των αντιδικτατορικών δυνάμεων στατικά, σαν κάτι που ή ολοκληρώνεται σέ μιά συμφωνία ή δέν ύπάρχει, αλλά δυναμικά, σαν κάτι που πραγματώνεται βαθμιαία μέ πολλούς τρόπους μέσα σέ μιά πορεία. Η ολοκληρωμένη έπίτευξή της είναι ένας δύσκολος στόχος προς τόν όποιο θά προσεγγίζουμε άπό πολλούς δρόμους και διαδικασίες, άπό πολλές ένωτικές πράξεις και πρωτοβουλίες, άπό μερικότερες ένότητες. Γι' αυτό προσπαθούμε νά την προωθούμε μ' όλες τίς μορφές που αυτή μπορεί νά έκφραστεί και σ' όλα τά επίπεδα και νά την ένισχύουμε όσο πραγματοποιείται έστω και μερικά.

Την αντιδικτατορική ένότητα τη βοηθήσαμε πρακτικά μ' όλες μας τίς δυνάμεις στό παρελθόν και είμαστε άποφασισμένοι νά τη βοηθήσουμε και στό μέλλον χωρίς νά λογαριάσουμε θυσίες και χωρίς νά ύπολογίσουμε είτε νά έπιζητήσουμε κομματικά όφέλη. Αύτός είναι ο λόγος που έπιδοκιμάσαμε και ένισχύσαμε τίς συντονιστι-

κές συμφωνίες που πραγματοποίησε τό ΠΑΜ με τίς άλλες αντίστασιακές οργανώσεις. Αύτός είναι ο λόγος που ενισχύσαμε τήν τελευταία συμφωνία τών αντίστασιακών οργανώσεων που κατέληξε στό ΕΑΣ ('Εθνικό 'Αντιστασιακό Συμβούλιο).

Μέ τά κόμματα του Κέντρου και τής Δεξι-
ας, παρ' όλον ότι δέν υπάρχει συμφωνία σε κομ-
ματικό επίπεδο, υπάρχει έκ τών πραγμάτων άρ-
κετά εύρετα σύμπτωση απόψεων ως προς τό γενι-
κό σκοπό του άγώνα ('Ανατροπή τής δικτατορίας
και άποκατάσταση τής δημοκρατίας) παρά τίς έ-
πί μέρους διαφορές που κατά μεγάλο μέρος μπο-
ρούν νά υπερνικηθοούν. Επίσης υπάρχει σύμπτω-
ση απόψεων ως προς τούς άμεσους πολιτικούς
στόχους τής πάλης σήμερα: Γενική άμνηστία, κα-
τάργηση του στρατιωτικού νόμου, έλευθερία δρά-
σης τών κομμάτων. Η σύμπτωση αυτή σκοπών και
άμεσων στόχων ίσοδυναμεί με παράλληλη πάλη τής
'Αριστερας, του Κέντρου και τής Δεξιας στη ση-
μερινή φάση γύρω από εκείνα τά σημεία όπου
συμπίπτουν οι απόψεις τους. Αύτή τή σύμπτωση
απόψεων έμεϊς προσπαθούμε νά τήν ενισχύσουμε
και νά τή διευρύνουμε.

Στό πνεύμα αυτό τής αντιδικτατορικής ενό-
τητας ενισχύουμε κάθε αντιδικτατορική προσπά-
θεια από όποιονδήποτε κι' αν προέρχεται και
έκτιμούσε ως θετική κάθε ένωτική συμφωνία που
προωθεί τόν άγώνα, χωρίς νά πάψουμε νά λέμε
τή γνώμη μας για ό,τι θεωρούμε άναγκαίο. Επι-
μένουμε ιδιαίτερα στό νά κατανοηθεί άπ' όλες
τίς αντιδικτατορικές δυνάμεις ή σημασία τής
οργάνωσης του λαού και τής οργανωμένης αντι-
δικτατορικής δράσης και ή εύθύνη όλων για νά
τήν προάγουν. Όλη μας ή προσπάθεια, τελικά,
κατατείνει στό νά πραγματοποιηθεί ή αντιδι-
κτατορική ένότητα στη βάση, εκεί που έργάζε-
ται και κατοικεί ο λαός, εκεί που σπουδάζει ή
νεολαία, εκεί που συναντιέται καθημερινά ο ά-
ριστερός, ο δεξιός και ο κεντρώος πολίτης, άν-
τιμετωπίζοντας τά ίδια προβλήματα και τό ίδιο
αυτάρχικό κράτος.

'Ακολουθώντας αύτή τήν κατεύθυνση, βάζον-

τας, για τήν ώρα βέβαια, στό πλάι ιδεολογικές
και πολιτικές διαφορές και συγκεντρώνοντας τήν
προσοχή μας σ' ό,τι μās ένώνει με τίς άλλες
αντιδικτατορικές δυνάμεις, προβάλλουμε ουσια-
στικά δύο μόνο σημεία σαν τά άπολύτως άπαραί-
τητα για κάθε ένωτική αντιδικτατορική συμφω-
νία: 'Ανατροπή τής δικτατορίας, τών μηχανι-
σμών της και τών θεσμών της. 'Αποκατάσταση τής
δημοκρατίας, όπως φαίνεται κι' από τό πρόγραμ-
μα πάλης που προβάλλουμε σήμερα.

Είμαστε μαζί με τούς αντιπάλους τής δικ-
τατορίας όλων τών αποχρώσεων, πάνω άπ' όλες τίς
διαφορές που μās χώριζαν στό παρελθόν, για τήν
έπάνοδο τής έλευθερίας στον τόπο μας. Ταυτο-
χρόνως συσφίγγουμε τίς σχέσεις μας μ' όλες έ-
κείνες τίς δυνάμεις τής 'Αριστερας, μαρξιστι-
κής και μή, που άπό ποικίλες άφειτηρίες και
μέσα από ποικίλους δρόμους ζητοούν νά οδηγήσουν
τήν 'Ελλάδα σ' ένα δρόμο δημοκρατικής ανάπτυ-
ξης με σοσιαλιστική κατεύθυνση, προσπαθώντας
πρίν άπ' όλα νά σφυρηλατίσουμε τή συνεργασία
μας μ' αυτές τίς δυνάμεις στον κοινό αντιδικ-
τατορικό άγώνα.

'Εργαζόμαστε για νά θεμελιωθει ο σημερι-
νός άγώνας σ' ένα κοινό πρόγραμμα - συμβόλαιο
άνάμεσα σ' όλες τίς αντιδικτατορικές δυνάμεις
αν είναι δυνατό, που θά συνενώνει όλες τίς
προσδοκίες και τίς έλπίδες του λαού μας σε μία
καθαρή δημοκρατική προοπτική και θά προσφέρει
μία δημοκρατική διέξοδο από τή σημερινή έπι-
κίνδυνα παρατεινόμενη άνωμαλία.

● Για τή δημοκρατική αναγέννηση τής χώρας

Η ΑΝΑΤΡΟΠΗ τής δικτατορίας και ή άποκατά-
σταση τής κοινοβουλευτικής δημοκρατίας και
τών θεσμών της - ΑΜΕΣΟΣ ΚΑΙ ΚΕΝΤΡΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ
του ΚΚΕ έσωτ. σήμερα - θά πρέπει νά έπιτρέψει
τόν έλεύθερο δημοκρατικό ανταγωνισμό όλων τών

πολιτικῶν δυνάμεων καί τῶν ἰδεολογικῶν τάσεων τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας καί τή λύση ὄλων τῶν προβλημάτων μέ βάση τήν ἀρχή τῆς λαϊκῆς Κυριαρχίας. Τό ΚΚΕ ἔσωτ. στή φάση ἐκείνη θά ἀγωνιστεῖ μαζί μέ ὅσες ἄλλες δυνάμεις συμφωνοῦν, γιά νά κατακτήσει τήν πλειοψηφία τοῦ λαοῦ στό πρόγραμμά του. Τίς βασικές κατευθύνσεις αὐτοῦ τοῦ προγράμματος θέτουμε ἀπό τώρα ὑπόψη τοῦ λαοῦ καί τῶν πολιτικῶν δυνάμεων γιά νά εἶναι σαφῆς ἡ προοπτική πού δίνουμε στούς ἀγῶνες τοῦ λαοῦ μας, ἀλλά καί σάν στοιχεῖα προβληματισμοῦ καί συζήτησης σήμερα ἀνάμεσα στίς προοδευτικές δυνάμεις τῆς χώρας γιά τή διαμόρφωση τοῦ μέλλοντος της μετά τήν ἀνατροπή τῆς δικτατορίας καί τήν ἀποκατάσταση τῆς δημοκρατίας.

Στό σημερινό πρόγραμμα πάλης, ὅπως τονίσαμε πιό πάνω, θέτουμε σάν ἀμεσο στόχο τήν ἀνατροπή τῆς δικτατορίας καί τήν ἐγκαθίδρυση δημοκρατικοῦ πολιτικοῦ καθεστώτος. Ἀπό τήν πλευρά μας ὑποστηρίζουμε πῶς ἡ πολιτική αὐτή δημοκρατία πρέπει νά διευρυνθεῖ καί νά ἐπεκταθεῖ στόν οἰκονομικό καί κοινωνικό τομέα, νά συνδυασθεῖ δηλαδή μέ τήν οἰκονομική καί κοινωνική δημοκρατία, μέ τήν ἀνεξαρτησία, μέ τήν ἐξασφάλιση τῶν ὄρων γιά μιὰ ὀλόπλευρη ἀνάπτυξη τῆς χώρας πρὸς ὄφελος τοῦ λαοῦ. Αὐτό εἶναι τό αἶτημα τῶν καιρῶν, τό αἶτημα σήμερα ὄλων τῶν ἐργατικῶν καί πραγματικά σοσιαλιστικῶν δυνάμεων τῶν καπιταλιστικῶν χωρῶν τῆς Εὐρώπης.

Ἀλλά γι' αὐτό εἶναι ἀναγκαῖο στή χώρα μας νά ἀφαιρεθοῦν τά ἐμπόδια πού φράζουν τό δρόμο σέ μιὰ τέτοια προοδευτική ἐξέλιξη: Αὐτά εἶναι: ὁ ἔλεγχος τῶν ΗΠΑ, τῶν ξένων συγκροτημάτων καί τῶν μεγάλων ντόπιων μονοπωλίων, πάνω στήν οἰκονομία καί τό κράτος. Ταυτόχρονα, πρέπει νά βρεθοῦν οἱ δρόμοι, οἱ μορφές καί τά κίνητρα πού θά ἐπιτρέψουν στό λαό νά κινητοποιηθεῖ πάνω σ' ἓνα σχέδιο οἰκονομικῆς ἀνάπτυξης πού θά ἐκφράζει τίς λαϊκές καί ἐθνικές ἀνάγκες καί νά δώσει ὅλες του τίς δυνάμεις γιά τήν ἐπιτυχία του.

Αὐτό μπορεῖ νά γίνει μέ μιὰ σειρά ριζικές

δημοκρατικές μεταρρυθμίσεις σ' ὄλους τοὺς τομεῖς, οἰκονομικό - πολιτικό - κοινωνικο-πολιτιστικό τομέα, ὅπως καί στόν τομέα τῶν ἐξωτερικῶν σχέσεων. Οἱ μεταρρυθμίσεις αὐτές, ἀπό τή μιὰ μεριά θά προωθήσουν, μέ μοχλό ἓνα δημοκρατικό πρόγραμμα, τό δημόσιο ἔλεγχος καί τήν ἐθνικοποίηση τῶν μονοπωλίων, ἑλληνικῶν καί ξένων, στοὺς τομεῖς- κλειδιά τῆς οἰκονομίας. Θά ἀποκαταστήσουν τόν ἐθνικό ἔλεγχος πάνω στόν πλοῦτο καί τοὺς πόρους τῆς χώρας. Θά ἐγκαινιάσουν τήν ἀνάπτυξη τῶν ἐθελοντικῶν παραγωγικῶν συνεταιρισμῶν, βάση γιά τήν ἀνασυγκρότηση τῆς ἑλληνικῆς γεωργίας. Θά μετατρέψουν τήν Αὐτοδιοίκηση σέ κύριο φορέα τῆς περιφερειακῆς ἀνάπτυξης. Θά ἐξασφαλίσουν μιὰ δημοκρατική ἀναμόρφωση τοῦ φορολογικοῦ συστήματος καί τῆς διατάξης τῶν δαπανῶν σύμφωνα μέ τοὺς νέους δημοκρατικούς στόχους. Ἔτσι ὥστε ἡ χώρα νά προχωρήσει στή γρήγορη ἐκβιομηχάνισή της μέ τήν ἀξιοποίηση τοῦ ἐθνικοῦ πλοῦτου καί ὄλου τοῦ ἐργατικοῦ δυναμικοῦ της, μέ τό συγχρονισμό καί τήν ἀνάπτυξη τῆς γεωργίας της, τήν ὀλόπλευρη καί ἰσορροπημένη οἰκονομική της ἀνάπτυξη, μέ παράλληλη προστασία τοῦ περιβάλλοντος καί τῶν πολιτιστικῶν ἀξιών τῆς χώρας. Ταυτόχρονα, οἱ μεταρρυθμίσεις αὐτές θά ἀνοίξουν τό δρόμο γιά τήν ἀνοδο τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου τῶν ἐργαζομένων (πλήρης ἀπασχόληση-συνεχῆς ἀνοδο τοῦ πραγματικοῦ ἡμερομισθίου ὅπως καί τοῦ κοινωνικοῦ ἡμερομισθίου μέ τή ριζική ἀναδιοργάνωση, βελτίωση καί ἀνάπτυξη τῶν κοινωνικῶν ὑπηρεσιῶν καί παροχῶν. Μείωση τῶν ὥρων καί ριζική βελτίωση τῶν συνθηκῶν ἐργασίας. Ἐξίσωση τοῦ ἡμερομισθίου ἀνδρῶν-γυναικῶν καί τῶν δυνατοτήτων εἰσόδου καί προσαγωγῆς τῶν τελευταίων στά διάφορα ἐπαγγέλματα καί ὑπηρεσίες. Ριζική ἀλλαγὴ τῆς Ἐργατικῆς Νομοθεσίας ὑπὲρ τῶν ἐργαζομένων καί τῶν συνδικαλιστικῶν δικαιωμάτων τους γιά ἀποφασιστική συμμετοχὴ τους στή λύση τῶν προβλημάτων πού τοὺς ἀφοροῦν. Ἰκανοποίηση τῶν ζωτικῶν αἰτημάτων τῆς νέας γενιάς: Ἐξασφάλιση σέ ὄλους τοῦ δικαιώματος

στή μόρφωση, τήν επαγγελματική διαμόρφωση, στήν ψυχολογία καί τόν πολιτισμό). Μέ άλλα λόγια οί βαθειές αυτές μεταρρυθμίσεις θά επιτρέψουν τή ριζική ανακατανομή τής υπεραξίας τών εργαζομένων καί γενικώτερα του έθνικου εισοδήματος πρός όφελος τών παραγωγικών επενδύσεων, του βιοτικού καί έκπολιτιστικού επιπέδου του λαού καί θά συμβάλουν σέ μιά αλλαγή στήν ποιότητα τής ζωής του. Παράλληλα θά προωθηθεῖ ὁ ριζικός έκδημοκρατισμός καί έκσυγχρονισμός τής Παιδείας καί τής Κουλτούρας. Επίσης θά διασφαλιστεῖ, θά ενισχυθεῖ καί θά διευρυνθεῖ ἡ δημοκρατία μέ τήν ενίσχυση τών παλιῶν δημοκρατικῶν θεσμών, μέ τήν ανανέωσή τους καί μέ τήν ἐγκαθίδρυση νέων θεσμών πού καθιερώνουν τή συμμετοχή του λαού στή διεύθυνση τής οίκονομίας καί του κράτους. Στόν τομέα τών ἐξωτερικῶν σχέσεων ἡ χώρα θά ἀπαλλαγεῖ ἀπό τήν ξένη ἐξάρτηση καί θά διασφαλιστεῖ ἡ ἀνεξαρτησία της.

Πρόκειται, γιά μιά βαθειά μεταβολή, γιά μιά ἐπανάσταση δημοκρατικού-ἀντιμονοπωλιακοῦ-ἀντιϊμπεριαλιστικοῦ χαρακτήρα μέ κατεύθυνση τό σοσιαλισμό πού πιστεύουμε πώς θά οδηγήσει στή δημοκρατική ἀναγέννηση τής χώρας καί θ' ἀνοίξει τό δρόμο στό σοσιαλισμό. Προϋποθέτει τήν ἀνοδο στήν ἐξουσία τών ἀντιμονοπωλιακῶν δυνάμεων μέ τή μορφή μιᾶς πλατειᾶς συμμαχίας τής ἐργατικῆς τάξης, πού εἶναι ἡ πρωτοπόρα δύγμη αὐτῆς τής ἀλλαγῆς, μέ τήν ἐργαζόμενη ἀγροτιά, τή διανόηση καί τά ἄλλα μεσαῖα στρώματα, ἀκόμα καί μέ τμήματα τῆς μὴ μονοπωλιακῆς ἀστικῆς τάξης, δηλαδή τίς ἄλλες κοινωνικές δυνάμεις πού ἔχουν συμφέρον καί ἐνδιαφέρονται γι' αὐτήν.

Ἡ ριζική αὐτή ἀλλαγή εἶναι ἀναγκαία γιά τή χώρα μας, γιατί ἀνταποκρίνεται στό παλαιῖκό αίτημα τῆς στερέωσης καί ανανέωσης τῆς δημοκρατίας, τῆς ἀνεμπόδιστης ἀνάπτυξης πρός ὄφελος του λαοῦ μέ βάση τίς δυνατότητες τῆς χώρας καθώς καί στό ἐντονο αίτημα τῶν λαϊκῶν μαζῶν γιά κοινωνική δικαιοσύνη. *Ομοῦ ταυ-

τόχρονα, ἀποτελεῖ τό μόνο σίγουρο φραγμό ἐναντίον κάθε τάσης ἐπιστροφῆς σέ δικτατορικά καθεστῶτα ἐναντίον τῶν ἀντιδικτατορικῶν συνωμοσιῶν, τήν πιό σίγουρη ἐγγύηση γιά τήν ὑπεράσπιση τῆς δημοκρατίας.

Πραγματικά ἡ Ἀλλαγή αὐτή, ἀν καί δέν θίγει τήν ἀτομική ἰδιοκτησία στά μέσα τῆς παραγωγῆς, καταφέρει καίριο πλήγμα κατά τῆς μονοπωλιακῆς ἰδιοκτησίας τῶν ἐθνικῶν πόρων καί τῆς ξένης ἐξάρτησης. Ἔτσι, ἀποδυναμώνει τίς δυνάμεις καί τά κέντρα ἰσχύος ἀπό τά ὁποῖα ἐκπορεύονται πάντα οἱ ἀντιδημοκρατικές συνωμοσίες, ἐνισχύει μέ τή διεύρυνση τῆς δημοκρατίας, μέ μορφές ἀντιπροσωπευτικῆς καί ἀμεσης δημοκρατίας, τήν ὀργανωμένη παρουσία καί συμμετοχή του λαοῦ καί ἰδιαίτερα τῶν ἐργαζομένων στή διεύρυνση καί διαχείριση τῶν ὑποθέσεων τῆς χώρας. Γι' αὐτό ἀκριβῶς θ' ἀποτελοῦσε τήν ἐγγύηση μιᾶς δημοκρατικῆς προεξέλιξης τῆς χώρας μας πρός τά μπρός, σύμφωνα πάντα μέ τήν κυρίαρχη θέληση του λαοῦ. Θά ἔλυε τό κεντρικό μακροπρόθεσμο πρόβλημα τῆς χώρας, δηλαδή του αὐτοκαθορισμοῦ καί του αὐτοπροσδιορισμοῦ τῆς μοίρας τῆς χώρας μας ἀπό τόν ἴδιο τό λαό μας.

● Κατοχύρωση, διεύρυνση καί βάραιμα τῆς δημοκρατίας

ΘΕΛΩ ΝΑ ΜΙΑΨΩ γιά τό εἶδος τῆς δημοκρατίας πού ἐπιδιώκουμε γιά νά φανεῖ καλύτερα τό ἀστήρικτο τῆς κατηγορίας εἰς βάρος μας. Στή δημοκρατία πρός τήν ὁποία ἀποβλέπει τό πρόγραμμά μας ὄχι μόνο δέν θά περιοριστοῦν, ἀλλά ἀντίθετα θά ἐπεκταθοῦν καί θά γίνουν πιό οὐσιαστικά τά δημοκρατικά δικαιώματα καί οἱ λαϊκές ἐλευθερίες.

Στήν περίοδο τῆς Δημοκρατικῆς Ἀναγέννησης θά διατηρηθοῦν ὅλες οἱ δημοκρατικές ἐλευθερίες καί τά ἀτομικά δικαιώματα πού κατάκτησε ὁ λαός μας μέσα ἀπό πολύχρονους ἀγῶνες στή διάρκεια τῆς νεώτερης ἱστορίας του καί μάλι-

μετοχή των πολιτών στη λύση όλων των προβλημάτων που τους άφορουν, σ' όλη την κλίμακα: Από την συνοικία, τό Δήμο, την επιχείρηση, τό Ίδρυμα, ως την κεντρική έξουσία, σ' όλους τους τομείς: πολιτικό, οικονομικό, κοινωνικό, πολιτιστικό-και παράλληλα την άσκηση του λαϊκού έλέγχου σ' όλες τις δημόσιες λειτουργίες. Θά προσπαθήσει, μ' ένα λόγο, νά εξασφαλίσει την έμμεση και άμεση συμμετοχή του λαού στην διεύθυνση της κοινωνίας και του κράτους. Μία τέτοια συμμετοχή του λαού είναι, άλλωστε, άπολύτως αναγκαία για την αποτελεσματική πάλη έναντίον των μονοπωλιακών και αντιδραστικών δυνάμεων ξένων και ντόπιων, που μέ τή βοήθεια του Διεθνούς Ίμπεριαλισμού θά κάνουν ό,τι περνάει από τό χέρι τους για νά διατηρήσουν και ν' αύξήσουν την έκμετάλλευση του Έλληνα έργαζόμενου, για ν' ανατρέψουν τό αντιμονοπωλιακό δημοκρατικό καθεστώς και νά παλινорθώσουν την έξουσία τους.

Θά αποκλεισθεϊ κάθε παρέμβαση του κράτους, άμεση είτε έμμεση, στην πνευματική και καλλιτεχνική δημιουργία.

Τό κράτος δέν θά έχει επίσημη κρατική φιλοσοφική κοσμοθεωρία. Ακόμη, θά είναι χωρισμένο από τά κόμματα που θά συμμετέχουν στην οίκοδόμηση της νέας κοινωνίας. Τόν καθοδηγητικό και διαπαιδαγωγητικό του ρόλο, πού φιλοδοξεϊ νά παίξει τό κόμμα της εργατικής τάξης, πού δέν είναι βέβαια δοσμένος, δέν θά τόν εκπληρώνει μέσω του κράτους, αλλά θά προσπαθεϊ νά τόν κατακτά καθημερινά μέ τή γραμμή του, τις προτάσεις του στη λύση των προβλημάτων, μέ την ιδεολογική, πολιτική και οργανωτική δουλιά του στις μάζες, μέ την πρωτοποριακή δράση του επικεφαλής του λαού για την οίκοδόμηση της νέας κοινωνίας. Αυτό, κατά τή γνώμη μας, δέν θά μειώσει, αλλά θά ενισχύσει τό ρόλο του αυτό.

Έπί πλέον, τά συνδικάτα και οι άλλες κοινωνικές οργανώσεις δέν θά είναι ένδιάμεσοι κρίκοι για τή μεταβίβαση μιας κρατικής ή κομ-

μετοχή των πολιτών στη λύση όλων των προβλημάτων που τους άφορουν, σ' όλη την κλίμακα. Από τή συνοικία, τό Δήμο, την επιχείρηση, τό Ίδρυμα ως την κεντρική έξουσία, σ' όλους τους τομείς: πολιτικό, οικονομικό, κοινωνικό, πολιτιστικό-και παράλληλα την άσκηση του λαϊκού έλέγχου σ' όλες τις δημόσιες λειτουργίες. Θά προσπαθήσει, μ' ένα λόγο, νά εξασφαλίσει την έμμεση και άμεση συμμετοχή του λαού στην διεύθυνση της κοινωνίας και του κράτους. Μία τέτοια συμμετοχή του λαού είναι, άλλωστε, άπολύτως αναγκαία για την αποτελεσματική πάλη έναντίον των μονοπωλιακών και αντιδραστικών δυνάμεων ξένων και ντόπιων, που μέ τή βοήθεια του Διεθνούς Ίμπεριαλισμού θά κάνουν ό,τι περνάει από τό χέρι τους για νά διατηρήσουν και ν' αύξήσουν την έκμετάλλευση του Έλληνα έργαζόμενου, για ν' ανατρέψουν τό αντιμονοπωλιακό δημοκρατικό καθεστώς και νά παλινорθώσουν την έξουσία τους.

Θά αποκλεισθεϊ κάθε παρέμβαση του κράτους, άμεση είτε έμμεση, στην πνευματική και καλλιτεχνική δημιουργία.

Τό κράτος δέν θά έχει επίσημη κρατική φιλοσοφική κοσμοθεωρία. Ακόμη, θά είναι χωρισμένο από τά κόμματα που θά συμμετέχουν στην οίκοδόμηση της νέας κοινωνίας. Τόν καθοδηγητικό και διαπαιδαγωγητικό ρόλο του, πού φιλοδοξεϊ νά παίξει τό κόμμα της εργατικής τάξης, πού δέν είναι βέβαια δοσμένος, δέν θά τόν εκπληρώνει μέσω του κράτους, αλλά θά προσπαθεϊ νά τόν κατακτά καθημερινά μέ τή γραμμή του, τις προτάσεις του στη λύση των προβλημάτων, μέ την ιδεολογική, πολιτική και οργανωτική δουλιά του στις μάζες, μέ την πρωτοποριακή δράση του επικεφαλής του λαού για την οίκοδόμηση της νέας κοινωνίας. Αυτό, κατά τή γνώμη μας, δέν θά μειώσει, αλλά θά ενισχύσει τό ρόλο του αυτό.

Έπί πλέον, τά συνδικάτα και οι άλλες κοινωνικές οργανώσεις δέν θά είναι ένδιάμεσοι κρίκοι για τή μεταβίβαση μιας κρατικής ή κομ-

ματικής γραμμής στις μάζες, αλλά ανεξάρτητες, ταξικές οργανώσεις των εργαζομένων με τη δική τους αυτόνομη δράση και υπεύθυνη συμμετοχή στην οίκοδομησή της νέας κοινωνίας.

Με την ίσχυροποίηση και ανανέωση των παλιών δημοκρατικών θεσμών και με την καθιέρωση των νέων θεσμών, με την ανάπτυξη πολλών κέντρων και πόλων λαϊκής εξουσίας, απ' τό κέντρο ως τη βάση, με την ανάπτυξη του δημόσιου έλέγχου απ' τά κάτω γίνεται δυνατή, κατ' αρχήν, η αποτελεσματική αντιμετώπιση των γραφειοκρατικών τάσεων και του συγκεντρωτισμού που είναι σύμφυτος σέ κάθε κρατικό οργανισμό.

Γενική τάση θά είναι η μεταβίβαση όλο και περισσότερης εξουσίας πρós τά όργανα που βρίσκονται πιό κοντά στό λαό και έλέγχονται πιό άμεσα απ' αυτόν. Η έννοια της αυτοδιοίκησης, όχι μόνο στό γεωγραφικό επίπεδο, αλλά και στό επίπεδο των οικονομικών μονάδων που έχουν περάσει στό δημόσιο τομέα και των συνεταιριστικών, στό πλαίσιο των γενικών κατευθύνσεων που με την έγκριση του λαού χαράζει η κεντρική δημοκρατική εξουσία, μετατρέπεται σέ μία γενικώτερη καθοδηγητική αρχή στην ανάπτυξη της δημοκρατίας, που η επέκταση της εφαρμογής της συμβαδίζει με τις προόδους και τά βήματα πρós τά μπρός που σημειώνονται στόν τομέα των κοινωνικών σχέσεων.

Μοχλός μιας τέτοιας βαθειάς δημοκρατικής αλλαγής θά είναι τό δημοκρατικό κράτος που θά οίκοδομηθεί με την ένεργό συμμετοχή των εργαζομένων της πόλης και του χωριού, του χεριού και του πνεύματος και όλων των άλλων μή μονοπωλιακών στρώματων - βιοτεχνών, επαγγελματιών, ακόμα των μεσαίων εμπόρων, βιομηχάνων, έφ' όσον θά θελήσουν νά συνεργαστούν με τη λαϊκή εξουσία.

Τίς τύχες του κράτους δέν θά τις καθορίζουν πιά μικρές ομάδες συνδεδεμένες με την μονοπωλιακή όλιγαρχία και τους ξένους, οι παράγοντες των μονοπωλιών, οι μηχανισμοί του Πεντάγωνου και οι συνδεδεμένοι μ' αυτούς στρα-

τοκρατικοί παράγοντες, αλλά όλες οι μή μονοπωλιακές τάξεις και στρώματα, μέσω των κομμάτων που έκφράζουν τις άπόψεις τους και των συνδικαλιστικών τους οργανώσεων, ένώ, από την άλλη πλευρά, οι μεταξύ τους αντιθέσεις συμφερόντων και άπόψεων, που είναι φυσικό νά έμφανίζονται, θά αίρονται με τη διαλεκτική της συζήτησης στό υπεύθυνα αντιπροσωπευτικά όργανα και μπροστά στό λαό που θά παραμένει πάντα ό τελικός κριτής, στην πλειοψηφία του όποιου όλοι θά είναι υποχρεωμένοι νά υποτάσσονται.

Είναι φανερό πώς με τό δημοκρατικό, αντιμονοπωλιακό αυτό κράτος γίνεται η αρχή και τό πρώτο σημαντικό βήμα για μία πορεία που θά μετατρέψει τελικά τό λαό από αντικείμενο σέ υποκείμενο της κρατικής εξουσίας. Είναι μία άφραση για την οίκοδομησή ενός κράτους όχι μόνο για τό λαό, αλλά κι' απ' τό λαό.

Μία τέτοια μεταβολή δημοκρατικού - αντιμονοπωλιακού χαρακτήρα, μπάζει τη χώρα στό δρόμο του σοσιαλισμού. Ανταποκρίνεται σήμερα στις ανάγκες της χώρας και τά μεγάλα αίτήματα του λαού και της εποχής: όλοπλευρη οικονομική, κοινωνική και πνευματική ανάπτυξη της χώρας στό επίπεδο που επιτρέπουν οι δυνατότητες που άνοίγει η σύγχρονη τεχνική, συνδεδεμένη με την άνύψωση της θέσης των εργαζομένων, με την όλο και πληρέστερη και καλύτερη ικανοποίηση των ύλικών και πνευματικών αναγκών του λαού, με τη δημιουργία των όρων για μία νέα ποιότητα ζωής. Κοινωνική δικαιοσύνη με τάση την πλήρη κατάργηση της έκμετάλλευσης ανθρώπου από άνθρωπο. Ανέξαρτησία. Ουσιαστική και συνεχώς άναπτυσσόμενη δημοκρατία με την όλο και εύρύτερη συμμετοχή του λαού. Μόνο μία τέτοια μεταβολή μπορεί νά δώσει βιώσιμες λύσεις πρós τό συμφέρον του λαού σ' όλα τά μεγάλα προβλήματα που θέτουν στη χώρα μας σήμερα τό ίδιο της τό επίπεδο της οικονομικής της και κοινωνικής της ανάπτυξης και οι σχέσεις της με τό έξωτερικό. Μόνο μ' αυτήν μπορεί νά υπερνικηθεί η όξεία διάσταση που παρουσιάζεται ανάμεσα στις σημε-

ρινές δυνατότητες μιας δλόπλευρης ανάπτυξης και την πραγματική κατάσταση στην οποία βρίσκεται ή πλειοψηφία του λαού μας και ή χώρα πού συνεχίζει νά κατατάσσεται πάντα στην ομάδα των καθυστερημένων χωρών της Εύρώπης, όπως και πριν 30 χρόνια. Γιατί μόνο μ' αυτήν μπορούν νά ανατραπούν και νά υπερνικηθούν οι καθυστερημένες και αντιδραστικές πολιτικές και κοινωνικές δομές της χώρας μας πού σήμερα ενσαρκώνει και επιδεινώνει στο έπακομο τό στρατοκρατικό καθεστώς πού φράζει τό δρόμο για κάθε βήμα πρὸς τά μπρός και έχει κλείσει όλες τίς πόρτες της προόδου. 'Αλλά αυτός ὁ δρόμος δέν μπορεί νά επιβληθεῖ ἀπό κανέναν. Μόνο σάν προῖόν της ἐλεύθερης θέλησης του ἑλληνικοῦ λαοῦ μπορεί νά χαραχτεῖ και νά οδηγήσει σέ ἐπιτυχία. Γι' αυτό πρέπει πρῶτα νά ἀποκατασταθοῦν τά κυριαρχικά δικαιώματα του λαοῦ.

ΣΤΟ ΔΡΟΜΟ ΤΟΥ ΣΟΣΙΑΛΙΣΜΟΥ

ΑΝΑΜΦΙΣΒΗΤΗΤΑ ή μεταβολή πού θά σημειωθεῖ μέ τή Δημοκρατική 'Αναγέννηση της χώρας ἀνοίγει τό δρόμο για τό σοσιαλιστικό μετασχηματισμό της πού εἶναι για μᾶς ή φυσιολογική συνέχεια, ή κατάληξη και ή προοπτική της. 'Ο σοσιαλισμός εἶναι τό σύστημα ἐκεῖνο στό ὁποῖο κοινωνικοποιοῦνται τά βασικά μέσα παραγωγῆς και διανομῆς, καταργεῖται ή ἐκμετάλλευση ἀνθρώπου ἀπό ἀνθρώπο, σέ συνδυασμό μέ τήν ἀνάπτυξη της δημοκρατίας σέ βάθος και τή σταθερή πορεία για τήν πνευματική και ήθική ἀπελευθέρωση του ἀνθρώπου. Τό πολιτικό του ἐποικοδόμημα, ἀπαραίτητος μοχλός για τήν πραγματοποίηση αὐτῆς της κοσμοϊστορικής ἐπανάστασης στίς κοινωνικές σχέσεις του ἀνθρώπου, εἶναι ή ἐξουσία, τό κράτος, ή δημοκρατία τῶν ἐργαζομένων. Για μᾶς εἶναι τό μόνο σύστημα πού ἀνταποκρίνεται στό σημερινό ἐπίπεδο ἀνάπτυξης τῶν παραγωγικῶν δυνάμεων και τό μόνο πού μπορεί νά δώσει λύση στά μεγάλα προβλήματα του κόσμου

πού ἔθεσε ή ἐπιστημονική ἐπανάσταση, προβλήματα πού ὁ καπιταλισμός, παρά τήν τεράστια ἀνάπτυξή του, ἀποδείχτηκε ἱστορικά ἀνίκανος νά τά ἐπιλύσει.

Πιστεύουμε βαθειά στην ἱστορική ἀποστολή της νέας, ἀνερχόμενης τάξης, της ἐργατικής τάξης της χώρας μας, πού διευρύνεται σήμερα, μέ τήν εἴσοδο σ' αὐτήν μισθωτῶν ἐπιστημόνων και τεχνικῶν, νά παίξει τόν πρωτοποριακό ρόλο και σέ συμμαχία μέ τήν ἀγροτιά, τή διανόηση, τά ἄλλα μεσαῖα στρώματα της πόλης, νά καταργήσει τό καπιταλιστικό καθεστώς, νά γίνεῖ ὁ ἀποφασιστικός παράγοντας της Σοσιαλιστικής ἀλλαγῆς και της οἰκοδόμησης της σοσιαλιστικής κοινωνίας.

'Ο σοσιαλισμός στη χώρα μας θά εἶναι ἕνας Ἑλληνικός Σοσιαλισμός, βαθειά ριζωμένος στό ἐθνικό ἔδαφος. 'Ο δρόμος γι' αὐτόν δέν θά χαραχτεῖ μόνο ἀπό τό ΚΚΕ (ἀν και ἔμεῖς ἔχουμε τίς ἀπόψεις μας και τίς προτάσεις μας γι' αὐτόν), ἀλλά και ἀπό τίς ἄλλες δυνάμεις πού προσβλέπουν πρὸς τή σοσιαλιστική ἀλλαγή, μέ τήν πλατειά συμμετοχή τῶν ἐργαζομένων της χώρας μας. Θά πάρουμε ὑπ' ὄψη μας τήν πείρα ἀπό τήν ὡς τώρα οἰκοδόμηση του σοσιαλισμοῦ, καθώς και τῶν προσπαθειῶν για ἀνοίγματα πρὸς τό σοσιαλισμό στίς διάφορες χώρες, τόσο τή θετική ὅσο και τήν ἀρνητική. 'Αλλά πρό παντός θά πάρουμε ὑπ' ὄψη μας τίς συνθήκες στη χώρα μας, τίς παραδόσεις του λαοῦ μας και του ἀπελευθερωτικοῦ κινήματος στη χώρα μας, τίς μορφές πάλης, ὀργάνωσης, ἐλέγχου ἐξουσίας πού δημιούργησε κατά τό παρελθόν και θά δημιουργεῖ μέσ' τόν ἀγῶνα του λαοῦ μας. Εἴμαστε ἀντίθετοι στά στερεότυπα και τίς μιμήσεις. Δέν πάροχει για μᾶς Κράτος και Κόμμα ὁδηγός. Δέν παραδεχόμαστε ἀθηντίες. Ἐμπνεόμαστε ἀπό τόν Μαρξισμό-Λενινισμό, θεωρία πού εἶναι ἀντίθετη στην οὐσία της πρὸς κάθε δογματισμό και κλείνει μέσα της τή δύναμη της συνεποῦς ἀνανέωσῆς της (πού εἶναι ἄλλωστε και αὐτή ἐπιτακτική ἀνάγκη) μέ βάση τίς ἀνακαλύψεις τῶν ἐπιστημῶν,

τήν εξέλιξη του κόσμου, τήν πεῖρα του εργατικού κινήματος. Σήμερα, έχει γίνει αίσθητή ἡ ἀνάγκη στό διεθνές εργατικό κίνημα νά ἐκφραστεῖ ὁ δημοκρατικός χαρακτήρας του σοσιαλισμοῦ πού εἶναι σύμφυτος μέ τήν οὐσία του. Ἡ ἀνάγκη αὐτή εἶναι ἐξίσου ἐπιτακτική γιά τό εργατικό κίνημα τῆς χώρας μας.

Σέ κάθε περίπτωση δέν πρόκειται ποτέ νά ἐφαρμοστεῖ τό μέτρο τῆς ἀπαλλοτριώσεως τῆς μισθῆς καί μεσαίας καπιταλιστικῆς ἐπιχείρησης καί τῶν ἀγροτικών νοικοκυριῶν. Ἀλλά θά συνεχιστεῖ ἡ ἐνθάρρυνση καί ἡ βοήθεια μέ ἰσχυρότερα οἰκονομικά καί τεχνικά μέσα τῶν συνεταιρισμῶν τῆς πόλης καί τῆς ὑπαίθρου καί ἡ ἀνάπτυξή τους πάνω σέ καθαρή ἐθελοντική βάση. Ἀπό τήν πλευρά τῶν δημοκρατικῶν θεσμῶν, κάθε βῆμα παραπέρα πρὸς τήν κοινωνικοποίηση τῶν βασικῶν μέσων παραγωγῆς, κάθε βῆμα πρὸς τή σοσιαλιστική ἀνάπλαση τῆς κοινωνίας θά συμβαδίζει μέ τή διεύρυνση καί τό βᾶθεμα τῆς πολιτικῆς καί οἰκονομικῆς δημοκρατίας. Θά προχωρεῖ ἔτσι καί θά διευρύνεται ἡ συμμετοχή του λαοῦ στή διεύθυνση τῆς κοινωνίας καί του κράτους.

Αὐτή εἶναι ἡ ἐπιλογή πού προτείνουμε στό Ἔθνος ἐναντι τῆς ἐπιλογῆς τῆς κρατικομονοπωλιακῆς ἀνάπτυξης ὑπὸ καθεστῶς ξένης ἐξάρτησης πού προῖόν της εἶναι τό σημερινό δικτατορικό καθεστῶς τῆς χώρας μας.

Μέσα σέ συνθήκες δημοκρατίας, ἐλευθερίας, κοινωνικῆς δικαιοσύνης, πνευματικῆς καί πολιτιστικῆς ἀνθησης, ὅπου ἡ οἰκονομική ἀνάπτυξη παύει νά γίνεται αὐτοσκοπός πού ἐξυπηρετεῖ τά συμφέροντα τῶν λίγων, ἀλλά μέσο γιά τήν εὐτυχία του ἀνθρώπου, θά ἀναπτυχθεῖ ὁ δημοκρατικός, ὁ σοσιαλιστικός Ἀνθρωπισμός, θ' ἀρχίσει ἡ διαδικασία τῆς ἀπελευθέρωσης του ἀνθρώπου ἀπό τοὺς καταναγκασμούς καί τίς μεγάλες ἱστορικές ἀλλοτριώσεις, τῆς πνευματικῆς καί ἠθικῆς ἀπολύτρωσης, ἕνας βασικός ὅρος προόδου στήν περίοδο τῆς μεγάλης τεχνολογικῆς καί ἐπιστημονικῆς ἐπανάστασης. Πρόκειται γιά μιὰ διαδικασία πού θά ολοκληρωθεῖ σ' ἕνα ἀπώτερο

στάδιο τῆς Σοσιαλιστικῆς καί Κομμουνιστικῆς κοινωνίας, ἀλλά τήν ὁποία συνεχῶς θά προσεγγίζουμε σ' ὅλα τὰ ἐνδιάμεσα στάδια αὐτῆς τῆς πορείας.

Πιστεύουμε πῶς μέσα στίς συνθήκες τῆς σοσιαλιστικῆς ἀνάπλασης τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας θά ἀξιοποιηθοῦν στό ἐπακρο οἱ ἱκανότητες καί τά προτερήματα του λαοῦ μας καί οἱ μακροβίονες δημοκρατικῆς καί πολιτιστικῆς παραδόσεις του. Τό Ἔθνος μας θά γνωρίσει μιὰ πραγματική περίοδο ἀκμῆς καί δημιουργίας, οἰκονομικῆς καί πνευματικῆς ἀνάπτυξης. Θά ἀνεβεῖ ὁ ρόλος τῆς χώρας μας διεθνῶς καί ἡ ἴδια θά καταστεῖ ἰσχυρό κέντρο ἀχτινοβολίας στό χώρο τῶν Βαλκανίων καί τήν Ἀνατολική Μεσόγειο, σ' ὅλη τήν Εὐρώπη. Τό ὄνομα τῆς Ἑλλάδας θά πάψει νά συνδέεται μόνο μ' ἕνα ἀχτινοβόλο μακρινό παρελθόν καί μ' ἕνα θλιβερό παρόν. Θ' ἀρχίσει νά σημαίνει γιά ὅλους ἕνα λαμπρό παρόν γεμάτο ἀπό τίς πιό ὁμορφες ἐλπίδες γιά τό μέλλον.

Αὐτές εἶναι οἱ γενικῆς κατευθύνσεις του προγράμματός μας γιά τή Δημοκρατική καί Σοσιαλιστική Ἀνάπλαση τῆς χώρας μας.

Ἀπό τά παραπάνω προκύπτει ὅτι ἡ κατηγορία ὅτι ἐπιδιώκουμε ἐπιβολή δικτατορικοῦ καθεστώτος δέν ἔχει καμιά σχέση μέ τήν πραγματικότητα. Δέν ἐπιδιώκουμε τήν ἐπιβολή δικτατορίας ὁποιασδήποτε μορφῆς. Τό καθεστῶς στό ὁποῖο ἀποβλέπει τό πρόγραμμά μας εἶναι ὁ ἀντίποδος τῆς δικτατορίας. Εἶναι ἕνα γνήσιο δημοκρατικό καθεστῶς, ὅπου ἡ δημοκρατία θά ἀποχτήσῃ τό ἀληθινό της νόημα μέ κατάληξη ἕνα δημοκρατικό σοσιαλισμό μέ ἀνθρώπινο πρόσωπο στή διάρκεια του ὁποίου τό κράτος θά γίνει κράτος ὅλου του εργαζόμενου λαοῦ, ὅπου ὁ ἴδιος θά ἀσκει τήν ἐξουσία.

● **Ἡ πορεία πρὸς τὴ δημοκρατικὴ
ἀναγέννηση καὶ οἱ δυνάμεις
τῆς ἀλλαγῆς στὴ χώρα μας**

ΜΕ ΟΣΑ ΑΝΑΠΤΥΞΑΜΕ προηγούμενα ἐκθέσαμε τοὺς πραγματικοὺς σκοποὺς τοῦ Κόμματός μας, τοὺς ὁποίους αὐτὸ γνωστοποιεῖ καὶ διαδίδει ἀπὸ τὴν ὅρα στὸ λαό, θὰ τοὺς θέσει δὲ ὑπὸ τὴν ἐγκριση τοῦ λαοῦ, καὶ θὰ ἐπιδιώξει νὰ τὸ κάνει σημαία καὶ κεντρικὸ σκοπὸ τῶν ἀγώνων του μετὰ τὴν ἀποκατάσταση τῆς δημοκρατίας. Ὡστόσο, ἡ κατηγορία ἀναφέρει ὅτι ἐπιδιώκουμε τὴν ἐπιβολὴ τοῦ προγράμματός μας διὰ τῆς βίας, τὴ βίαιη ἀνατροπὴ τοῦ κοινωνικοῦ καθεστώτος, γιὰ τὴν ἐγκαθίδρυση μίας δικτατορίας. Στὸ τελευταῖο σημεῖο ἀπαντήσαμε. Μένει νὰ ἀπαντήσουμε στὸ σημεῖο πού ἀφορᾷ τὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο ἐπιδιώκουμε νὰ ἐπικρατήσῃ τὸ πρόγραμμά μας.

Ἡ πορεία μας πρὸς τὴ Δημοκρατικὴ Ἀναγέννηση τῆς χώρας μας δὲ θὰ εἶναι εὐκολή. Θὰ συντελεστεῖ μέσα ἀπὸ δύσκολους καὶ σκληροὺς ἀγῶνες καὶ συγκρούσεις ἐναντίον τῶν δυνάμεων πού, στηριζόμενες στὴν ἐνίσχυση τῶν ΗΠΑ καὶ τῶν μονοπωλίων, θὰ ἐπιδιώκουν πάντα νὰ ἀνακόψουν μὲ τὴ βία αὐτὴ τὴν πορεία. Ἰδίως ἂν ληφθεῖ ὑπ' ὄψη ἡ ξένη ἐξάρτηση τῆς χώρας ἀπὸ τὶς ΗΠΑ ἢ ἐμπλοκὴ τῆς στὰ πλαίσια τῶν στρατηγικῶν τους βάσεων στὴ Μεσόγειο. Ὡστόσο - καὶ αὐτὸ ἔχει ἰδιαίτερη σημασία γιὰ τὸ λαό καὶ γιὰ τὴν κατηγορία βάσει τῆς ὁποίας σήμερα δικαζόμαστε - ἐπιδιώκουμε νὰ πραγματοποιήσουμε τοὺς σκοποὺς αὐτοὺς ὄχι μὲ τὴν ἐνοπλὴ βία, ἀλλὰ μὲ δημοκρατικὰ μέθοδοις, μέσω τῆς ἀνάπτυξης τῶν λαϊκῶν ἀγώνων γιὰ συγκεκριμένους πολιτικοὺς καὶ κοινωνικοὺς στόχους στὰ πλαίσια τῶν δημοκρατικῶν θεσμῶν, μέσω τῆς πλατειᾶς ὀργάνωσης τοῦ λαοῦ στὶς ἀντιδικτατορικές καὶ τὶς ἄλλες δημοκρατικὰς ὀργανώσεις καὶ κινήσεις μὲ τὴν κατάκτηση τῆς πλειοψηφίας τοῦ λαοῦ στὸ πρόγραμμα τοῦ κόμματος.

Ἔως ὅτου ἐπιτύχουμε μαζί μὲ τὶς ἄλλες προοδευτικὰς-δημοκρατικὰς δυνάμεις τὴν κατά-

κτηση τῆς πλειοψηφίας, ὅσο χρονικὸ διάστημα θὰ βρισκόμαστε στὴν ἀντιπολίτευση, θὰ ἐνδιαφερόμαστε γιὰ νὰ γίνουν ἀποδεκτὰ στὰ πλαίσια αὐτά, σ' ὅσο βαθμὸ αὐτὸ εἶναι δυνατό, μεταρρυθμίσεις καὶ ἀλλαγές γενικώτερης σημασίας.

Αὐτὸς εἶναι ἓνας δρόμος ἀγωνιστικὸς, δημοκρατικὸς πού ὁδηγεῖ μέσα ἀπ' τὴν πάλη γιὰ πολιτικὰ καὶ κοινωνικὰ μεταρρυθμίσεις στὴν ἀνοδο στὴν ἐξουσία τῶν ἐργαζομένων καὶ τῶν συμμάχων τους πού ἀποτελεῖ τὸ σταθερὸ καὶ ἀμετάθετο σκοπὸ τοῦ ἀγῶνα. Ὁ δρόμος αὐτὸς ὅμως προϋποθέτει δημοκρατικὸ πολιτικὸ καθεστῶς ὅπου εἶναι ἐλεύθερο τὸ παιχνίδι τῶν κομμάτων, ἐλεύθερος ὁ ἀνταγωνισμὸς τῶν πολιτικῶν καὶ κοινωνικῶν δυνάμεων στὰ πλαίσια ἐνός δημοκρατικοῦ Συντάγματός καὶ ὑπὸ τὸν ὄρο ὅτι ὄχι μόνον ἐμεῖς ἀλλὰ καὶ οἱ ἄλλες πολιτικὲς δυνάμεις θὰ σέβονται τοὺς δημοκρατικοὺς θεσμοὺς καὶ θὰ ὑποτάσσονται στὴ γνήσια ἐκφρασμένη θέληση τοῦ λαοῦ καὶ στὸ ἐκλογικὸ ἀποτέλεσμα, ὁποῖο καὶ νᾶναι.

Τὸ πρόβλημα ὅμως εἶναι ἂν ὑπάρχουν οἱ δυνατότητες σήμερα μίᾳ τέτοιας δημοκρατικῆς πορείας στὴ χώρα μας. Πιστεύουμε πῶς, ἐφ' ὅσον ἀνατραπεῖ τὸ δικτατορικὸ καθεστῶς καὶ ἐγκαθιδρυθεῖ δημοκρατικὸ πολιτικὸ καθεστῶς, θὰ ὑπάρξουν δυνατότητες γιὰ μιά τέτοια πορεία.

Δὲν πιστεύαμε ἀνέκαθεν στὴ δυνατότητα μίᾳς τέτοιας πορείας, ἂν καὶ ἡ ἀνοδος στὴν ἐξουσία ἀπὸ τὸ δημοκρατικὸ δρόμο ἦταν πάντα εὐκαταία καὶ ἐπιθυμητὴ ἀπὸ τοὺς θεμελιωτὰς τῆς Μαρξιστικῆς θεωρίας καὶ ἀπ' τὸν Λένιν. Ἀλλὰ μετὰ τὸν Β' Παγκόσμιον Πόλεμον οἱ κοσμοϊστορικὲς ἀλλαγές πού σημειώθηκαν σὲ βάρος τοῦ καπιταλισμοῦ καὶ τῆς ἀποικιοκρατίας καὶ ὑπὲρ τοῦ σοσιαλισμοῦ καὶ τῶν λαῶν πού ἀγωνίζονται γιὰ τὴν ἀνεξαρτησία τους, ἡ ἀνάπτυξη καὶ ὄξυνση τῶν ἀντιφάσεων τοῦ καπιταλισμοῦ στὴ νέα φάση τῆς ταύτισης τῶν μονοπωλίων μὲ τὸ κράτος, ἡ ἐμφάνιση καὶ ἀνάπτυξη τῆς μεγάλης ἐπιστημονικῆς καὶ τεχνολογικῆς ἐπανάστασης καὶ σὰν συνέπειά της οἱ ἀλλαγές στὴ διάρθρωση τῆς ἐργα-

τικής τάξης κι ή εμφάνιση νέων κοινωνικών στρωμάτων που έρχονται σέ σύγκρουση μέ τήν πολιτική τών μονοπωλίων, διεύρυναν τήν κοινωνική βάση του σοσιαλισμού, δημιούργησαν τή ρεαλιστική δυνατότητα, ιδιαίτερα στις αναπτυγμένες και αναπτυσσόμενες καπιταλιστικές χώρες που έχουν δημοκρατικές και κοινοβουλευτικές παραδόσεις, νά ανέβουν στήν έξουσία οι εργαζόμενοι και νά τήν άσκήσουν μέ δημοκρατικές μεθόδους, παρά τήν ένίσχυση του καπιταλιστικού χαρακτήρα του κράτους στις καπιταλιστικές χώρες, του μιλιταρισμού και τών άνοιχτά έπεμβατικών τάσεων του Διεθνούς Ιμπεριαλισμού μέ κέντρο τις ΗΠΑ για τήν άνακοπή μιας τέτοιας πορείας.

Οι αντιδημοκρατικές και μιλιταριστικές τάσεις του σύγχρονου μονοπωλιακού κράτους διογκώνουν τις λαϊκές αντιδράσεις και τό μέτωπο τών δυνάμεων που ζητάν άλλαγή πλάι στήν εργατική τάξη. Πλαταίνουν έτσι οι πολιτικές δυνάμεις της σοσιαλιστικής άλλαγής. Οι έξελίξεις αυτές άνοίγουν πρόσθετες δυνατότητες στή διεύρυνση και άποτελεσματικότητα του μετώπου τών δυνάμεων που παλεύουν μέ έπικεφαλής τήν εργατική τάξη για μία ριζική άλλαγή του συστήματος, παρά τό ότι παράλληλα όρθώνουν νέες δυσκολίες στο δημοκρατικό δρόμο.

Αυτές οι άλλαγές επέβαλαν επίσης τήν άναγέννηση και τόν πλουτισμό της Μαρξιστικής θεωρίας και πρακτικής, τήν υπερνίκηση του δογματισμού και τών γραφειοκρατικών παραμορφώσεων, που ζημίωσαν πάρα πολύ τό διεθνές εργατικό κίνημα στις σοσιαλιστικές χώρες και τά Κομμουνιστικά Κόμματα από τήν περίοδο του Στάλιν. Όπως επίσης έκαναν άναγκαία τήν ένίσχυση της δημοκρατικής διάστασης του σοσιαλισμού που είχε παραμορφωθεί, και τήν άναζήτηση σέ κάθε χώρα από τήν εργατική τάξη και τό κόμμα της του δικού της έθνικού δρόμου για τό σοσιαλισμό.

Οι άλλαγές αυτές έχουν τόν αντίκτυπό τους και στή χώρα μας. Στην οικονομικοκοινωνική

της διάρθρωση και στο χώρο τών πολιτικών της δυνάμεων αναπτύσσονται νέα αξιοπρόσεχτα στοιχεία από τήν ίδια τήν έξέλιξη του ελληνικού καπιταλισμού μέ τις δικές του αντιφάσεις και ιδιομορφίες.

Στήν ελληνική κοινωνία, μέ τήν άνάπτυξη του μονοπωλιακού καπιταλισμού αύξήθηκε τήν τελευταία δεκαετία τό είδικό βάρος της εργατικής τάξης (λόγω της σχετικής αριθμητικής της αύξησης, αλλά προπαντός λόγω τών ποιοτικών άλλαγών στή διάρθρωση και τή σύνθεσή της) και τών μισθωτών στο κεφάλαιο έπιστημόνων-διανοουμένων. Μεγαλώνει ή ένταση της έκμετάλλευσής της από τό κεφάλαιο, ξένο και ντόπιο. Ο άριθμός τών σπουδαστών στις άνώτερες και άνώτατες σχολές μεγαλώνει, ένω τά άλυτα προβλήματα της Παιδείας και τά αντιδημοκρατικά μέτρα τούς κρατούν σέ συνεχή άναβρασμό. Η ύπαιθρος ύποφέρει από τή χρόνια άγροτική κρίση έξαιτίας της όποίας έρημώνεται χρόνο μέ τό χρόνο. Οξύτατη κρίση περνούν τά παλιά μεσαία στρώματα της πόλης που συνθλίβονται από τόν άνταγωνισμό τών ξένων και ντόπιων μονοπωλίων και τήν κρατική πολιτική άπέναντί τους. Τό μικρό και μεσαίο βιομηχανικό και έμπορικό κεφάλαιο αντιμετωπίζει πρόβλημα έπιβίωσης καθώς πέφτουν τά δασμολογικά τείχη μέ τήν ΕΟΚ και τά μονοπώλια απλώνουν τούς πλοκάμους τους σ' όλους τούς τομείς της οικονομίας. Παράλληλα, τά αντιδημοκρατικά μέτρα, τό αστυνομικό κράτος, οι έπιθέσεις κατά της δημοκρατίας, οι ώμες έπεμβάσεις τών ΗΠΑ στή χώρα μας, δημιουργούν όξύτατες λαϊκές αντιδράσεις που τροφοδοτούν τό πλατύ δημοκρατικό κίνημα προδικτατορικά, και σήμερα τόν αντιδικτατορικό άγώνα. Τά μεσαία στρώματα στή χώρα μας ποτέ δέν τροφοδότησαν ούτε ένίσχυσαν φασιστικές τάσεις, και σήμερα κλίνουν όλο και περισσότερο προς τό μέρος τών προοδευτικών δυνάμεων.

Είναι έμφανής ή άδυναμία του μονοπωλιακού καπιταλισμού στή χώρα μας που αντιμετωπίζει ένα δυνατό, πλατύ και μαχητικό λαϊκό δημοκρα-

τικό κίνημα, να δώσει λύση στα μεγάλα προβλήματα της χώρας, να λειτουργήσει ικανοποιητικά και ακίνδυνα για τη μονοπωλιακή ολιγαρχία και να ασφαλίσει τις στρατηγικές επιδιώξεις των ΗΠΑ στη χώρα μας, κάτω από ένα δημοκρατικό πολιτικό έποικοδόμημα. Το κορύφωμα αυτής της αδυναμίας και των ξένων επεμβάσεων στάθηκε το πραξικόπημα της 21 Απριλίου.

Οι έξιελίξεις αυτές και τὰ συνεχῆ ἀδιέξοδα οδηγούν και στη χώρα μας εύρύτατες κοινωνικές και πολιτικές δυνάμεις να αναζητήσουν έναν άλλο, όχι μονοπωλιακό και έξαρτημένο, αλλά ανεξάρτητο δημοκρατικό δρόμο ανάπτυξης. Οι δυνάμεις αυτές είναι τόσο πλατειές πού, αν επιτευχθεί η αγωνιστική συνεργασία τους μέσω των πολιτικών φορέων τους και των συνδικαλιστικών τους οργανώσεων, πιστεύουμε βαθύτατα πώς είναι δυνατό να διασφαλίσουν με την πάλη τους μετά την ανατροπή της δικτατορίας, μία δημοκρατική πορεία της χώρας πρὸς τὰ μπρός, να στερεώσουν και να ανανεώσουν τούς δημοκρατικούς θεσμούς, να έξουδετερώσουν τούς έχθρους της δημοκρατίας και να πετύχουν τελικά τὴν ἀνοδο στην έξουσία με τὴν κατάκτηση της πλειοψηφίας τοῦ ἐκλογικοῦ σώματος.

Ἡ πικρὴ ἐμπειρία τοῦ ἐμφυλίου πολέμου και ὁ βαθὺς πόθος τοῦ λαοῦ μας νὰ ἐπιβληθοῦν οἱ ἀναγκαῖες μεταρρυθμίσεις πού ἔχει ἀνάγκη ἡ χώρα μας χωρὶς τὸν ἐμφύλιο πόλεμο εἶναι ἕνας ἐπί πλέον ἰσχυρότατος λόγος πού κάνει ρεαλιστικό, παρὰ τὶς δυσκολίες του, αὐτὸ τὸ δημοκρατικό δρόμο. Καί ἀπ' αὐτὴ τὴν πλευρὰ φαίνεται πόσο ἀναγκαῖο εἶναι γιὰ τὴν ὁμαλὴ δημοκρατικὴ πορεία τῆς χώρας νὰ ἀσφαλισθοῦν τὰ ἀναγκαῖα δημοκρατικὰ θεσμικὰ πλαίσια με τὸ σάρωμα τῆς δικτατορίας.

• Οἱ κοινωνικὲς δυνάμεις τῆς ἀλλαγῆς

ΚΥΡΙΕΣ κοινωνικὲς δυνάμεις μιᾶς τέτοιας

ἀναγεννητικῆς προσπάθειας στὴ χώρα μας θεωροῦμε ὅτι εἶναι ἡ ἐργατικὴ τάξη, με τὴν εύρύτερη ἔννοια πού τῆς δίνουμε σήμερα, οἱ ἀγρότες, ἡ διανόηση (σπουδαστές-διανοοῦμενοι), οἱ βιοτέχνες και ἐπαγγελματίες, σέ συνεργασία με τὸ μικρὸ και μεσαῖο κεφάλαιο, δηλαδή ὅλα τὰ μὴ μονοπωλιακὰ στρώματα, ἡ καταπληκτικὴ πλειοψηφία τοῦ πληθυσμοῦ τῆς χώρας. Ἀναμφισβήτητα, ἡ συμμαχία τῶν ἐργαζομένων τῆς πόλης και τοῦ χωριοῦ με τούς ἐργαζόμενους τοῦ πνεύματος θὰ ἀποτελοῦσε τὸ θεμέλιο αὐτῆς τῆς μεγάλης ἐθνικῆς συμμαχίας. Ἡ συμμαχία αὐτὴ με τὴ μορφή τῆς συνεργασίας τῶν πολιτικῶν δυνάμεων πού ἐκφράζουν τὰ συμφέροντα και τὴ θέληση τῶν στρωμάτων αὐτῶν, θὰ μπορούσε, ἂν ἀνέβαινε σπὴν έξουσία, νὰ ἀλλάξει τὴν ὄψη τῆς χώρας και τὴ ζωὴ τοῦ λαοῦ μας, ἐφαρμόζοντας ἕνα τολμηρὸ πρόγραμμα μιᾶς δημοκρατικῆς ἀντιμονοπωλιακῆς ἀνάπτυξης.

Ἀλλὰ και μέχρι νὰ κερδίσει τὴ λαϊκὴ πλειοψηφία, ἡ πολιτικὴ αὐτὴ συνεργασία τῶν ἀντιμονοπωλιακῶν δυνάμεων θὰ μπορούσε νὰ ἀποσπάσει δημοκρατικὲς μεταρρυθμίσεις, νὰ γίνεῖ ἕνας ἰσχυρὸς μοχλὸς προόδου πρὸς τὰ μπρός, ἀλλὰ και νὰ ἀποτελέσει ἕνα ἰσχυρὸ φραγμὸ στίς δυνάμεις τῆς ὀπισθοδρόμησης πού θὰ ἐπιδιώκουν νὰ ὀδηγήσουν τὴ χώρα σ' ἕνα ἀντιδημοκρατικό δρόμο.

Βεβαίως, ἡ πραγματοποίηση μιᾶς τέτοιας συμμαχίας προϋποθέτει τὴ συνειδητοποίηση τῶν προβλημάτων τῆς χώρας και τῆς ἀνάγκης μιᾶς τέτοιας πορείας ἀπὸ τὰ ἀντίστοιχα στρώματα τοῦ λαοῦ, κατὰ πρῶτο λόγο ἀπ' ὅλες τὶς προοδευτικὲς-δημοκρατικὲς δυνάμεις. Ἐξ ἄλλου, ἡ πορεία αὐτὴ εἶναι σίγουρο ὅτι θὰ συναντήσῃ ἰσχυρὲς ἀντιδράσεις ἀπὸ ντόπιες και διεθνεῖς δυνάμεις πού θεωροῦν ὅτι ἀντιστρατεύεται τὰ ἰδιοτελεῖ τους συμφέροντα. Ὡστόσο δὲν ἀποτελεῖ οὔτοπικὴ κατεύθυνση: Πρῶτο: γιατί ἀποτελεῖ τὴν πιὸ προοδευτικὴ και σύμφωνη με τὰ λαϊκὰ συμφέροντα και ἐγγυημένη δημοκρατικὴ λύση στὸ ἑλληνικό πρόβλημα. Ἐπειτα, γιατί προχω-

ρεϊ μέρα με τή μέρα ή συνειδητοποίηση τών προβλημάτων τής χώρας από τό λαό και τίς προοδευτικές πολιτικές δυνάμεις, καθώς και τών λύσεων πού απαιτούνται. Η στρατιωτική δικτατορία διευκόλυνε όλο τό λαό νά γνωρίσει καλύτερα αυτή τήν έξαρτημένη από τούς ξένους έξουσία, τήν έξουσία τών ξένων και ντόπιων μεγάλων κεφαλαιοκρατικών συγκροτημάτων, τήν έξουσία του Πεντάγωνου και τών στρατιωτικών μηχανισμών του ΝΑΤΟ μέ τό ώμότερο πρόσωπό της.

Η πάλη έναντίον τής δικτατορίας γεννά τίς πολιτικές, ιδεολογικές και οργανωτικές προϋποθέσεις για τήν άποτίναξη όχι μόνο τής είδικής αυτής στρατοκρατικής δικτατορικής μορφής τής μονοπωλιακής έξουσίας, αλλά-στήν προοπτική - τής ουσιαστικής της κυριαρχίας.

Οί ζυμώσεις και οί διεργασίες μέσα στό λαό, ιδίως τίς πολιτικές δυνάμεις και μέσα στό λαό, ιδίως μετά τήν έπιβολή του στρατιωτικού πραξικοπήματος, συνέχεια και ανάπτυξη τών ζυμώσεων πού σημειώνονταν στή χώρα και στήν προδικτατορική περίοδο, έχουν σαν αποτέλεσμα τή μεταβολή άπόψεων και θέσεων στά διάφορα κόμματα, πολιτικές ομάδες και οργανώσεις, τήν εμφάνιση νέων ρευμάτων και τάσεων, εξέλιξεων, ακόμα και μέσα στό ΚΚΕ και στή Μαξιστική Άριστερά. Οί διαφοροποιήσεις αυτές οδηγούν στή διαμόρφωση παραπλήσιων θέσεων σε σειρά θέματα ανάμεσα σε πλατύτατες πολιτικές δυνάμεις και σε προσεγγίσεις άπόψεων σε πολλά σοβαρά και κρίσιμα προβλήματα του παρόντος και του μέλλοντος, δημιουργούν τήν αντικειμενική βάση τής συνεργασίας ανάμεσα στις δυνάμεις αυτές όχι μόνο για τήν ανατροπή τής δικτατορίας και για τή διασφάλιση τής δημοκρατίας, αλλά, σε γενικές γραμμές, τουλάχιστον, και πάρα πέρα για τή δημοκρατική ανανέωση τής χώρας προς τήν κατεύθυνση του σοσιαλισμού, έστω και αν ακόμα έχουν διαφορές ή άξεκαθάριστες άπόψεις στον άκριβη προσδιορισμό του περιεχομένου της.

Η προσέγγιση αυτή τών άπόψεων, μέ τή συνεργασία και τή συζήτηση μπορεί νά γίνει στε-

νότερη. Αυτό όχι μόνο δέ θα ζημιώσει αλλά, αντίθετα, θα ενισχύσει τήν εύρύτερη αντιδικτατορική συνεργασία, πού για μās είναι σήμερα τό ύπ' αριθμό ένα πολιτικό πρόβλημα τής χώρας. Από τήν πλευρά μας επιθυμούμε τό δρόμο και τό πρόγραμμα για τή δημοκρατική ανανέωση τής χώρας νά τόν χαράξουμε και νά τόν επεξεργαστούμε μαζί μ' όλες τίς δυνάμεις πού έχουν έναν παραπλήσιο προσανατολισμό. Για μās είναι σημεϊο τών καιρών και έλπιδοφόρο μήνυμα για τό μέλλον τό γεγονός ότι κι άλλες δυνάμεις, εκτός τής Μαξιστικής Άριστερας, ενδιαφέρονται σήμερα για ένα πρόγραμμα πολιτικών και κοινωνικών μεταρρυθμίσεων μέ σοσιαλιστική προοπτική.

Οί πιο στέρεες προϋποθέσεις γι' αυτή τήν συνεργασία δημιουργούνται σήμερα μέ τή σφυρηλάτηση αγωνιστικών δεσμών στή διάρκεια τής Άντίστασης. Μέσα στό καμίνι και τίς δοκιμασίες του σημερινού αγώνα δημιουργούνται οί όροι πού κάνουν ρεαλιστική τήν προοπτική τής άποκατάστασης και διασφάλισης τής δημοκρατίας και τής παραπέρα, ύστερα από τόσες άποτυχίες και παλινδρομήσεις, πορείας προς τή δημοκρατική αναγέννηση τής χώρας, προς τήν πολιτική και κοινωνική άπελευθέρωση του λαού μας. Δημιουργούνται βάσιμες έλπίδες ότι αυτή τή φορά θα βγει άληθινή ή μεγαλόπρεπη εύχή και προτροπή πού εξέφρασε κάποτε ο Κωστής Παλαμάς για τόν τόπο μας σε μιá άλλη περίοδο έθνικής ανάτασης, γεμάτης έλπίδες και προσδοκίες: "Νά γίνουν αδέρφια τά όνειρα και τά έργα".

Αποβλέπουμε, πράγματι, σε ένα βαθύ μετασχηματισμό του σημερινού κοινωνικού καθεστώτος και τήν αντικατάστασή του από ένα δημοκρατικότερο, όρθολογικότερο, δικαιότερο και ανθρωπινότερο καθεστώς, σε μιá επανάσταση μέ τήν έννοια μιáς ποιοτικής αλλαγής του σημερινού στάτους κβό, αλλά έπιδιώκουμε ή αλλαγή αυτή νά γίνει σύμφωνα μέ τή θέληση του λαού μέ δημοκρατικά μέσα. Βεβαίως, ή επικράτηση αυτού του δημοκρατικού δρόμου προς τίς αλλαγές πού έχει ανάγκη ή χώρα προϋποθέτει, όπως τόνισα

πολλές φορές προηγούμενα, σεβασμό απ' όλους της αρχής της λαϊκής κυριαρχίας. Γιατί στην περίπτωση που μιά πολιτική ή στρατιωτική ομάδα θά επιχειρούσε νά επιβάλει τή θέλησή της στην πλειοψηφία του λαού με τή βία, όπως γίνεται σήμερα, τότε ή αντίσταση στή βία, καί αν χρειαστεί ή προσφυγή στή βία, αποτελεί άναφαίρετο δικαίωμα του λαού, κατακυρωμένο στή διεθνή συνείδηση, καί ακόμα ιερή ύποχρέωση για κάθε λαό που θέλει νά ζήσει καί νά δημιουργήσει, που για νά εκπληρωθεί προϋποθέτει ανάλογη εργάνωση καί προετοιμασία των εργατικών καί δημοκρατικών δυνάμεων τής χώρας. Έμεις, πάντως, μένουμε σταθερά προσηλωμένοι στην επίδιωξη μιάς δημοκρατικής πορείας για τήν επίτευξη των αλλαγών που έχει ανάγκη ή χώρα.

Η ΘΕΣΗ ΜΑΣ ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΣΤΙΣ ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΧΩΡΕΣ

ΕΠΕΙΔΗ όσα αναφέραμε για τούς προγραμματικούς σκοπούς μας συνδέονται με τά προβλήματα γέννησης, ανάπτυξης του σοσιαλισμού στην Σοβιετική Ένωση καί σέ μιά σειρά άλλες χώρες, θεωρούμε σκόπιμο νά τοποθετηθούμε σύντομα απέναντι σ' αυτά.

Η Έπανάσταση του Οκτώβρη αποτέλεσε ένα ξάλλα τής ανθρωπότητας πρός τά μπρός, τό πιο μεγάλο στην Ίστορία της. Γιατί άνοιξε στην ανθρωπότητα ρεαλιστικές προοπτικές για τήν απελευθέρωση από τά δεσμά τής προϊστορίας της. Γιατί έδειξε ότι υπάρχει μιά πραγματική διέξοδος από τόν παραλογισμό, τήν αναρχία καί τήν άπανθρωπία του καπιταλιστικού συστήματος. Για τούς λαούς τής Σοβιετικής Ένωσης καί των άλλων χωρών όπου οίκοδομήθηκε, αποτέλεσε ένα αποφασιστικό βήμα προόδου από τήν κατάσταση έκμετάλλευσης, ύπανάπτυξης, έξαθλίωσης καί καϋστέρησης στην όποία βρίσκονταν υπό τό καπιταλιστικό καθεστώς. Συνέβαλε στην άνοδο του

εργατικού καί δημοκρατικού κινήματος σ' όλο τόν κόσμο. Στάθηκε άποφασιστικός παράγοντας στην παγκόσμια αντιφασιστική νίκη, όπως επίσης στην κατάρρευση του άποικιακού συστήματος. Σήμερα είναι άποφασιστικός παράγοντας στην πάλη των λαών κατά του ιμπεριαλισμού για τήν ανεξαρτησία τους, για τήν είρήνη καί τήν κοινωνική πρόοδο.

Όστόσο, ή σοσιαλιστική επανάσταση νίκησε κυρίως στις πιο καθυστερημένες οικονομικά καί κοινωνικά χώρες τής Ευρώπης καί σέ καθυστερημένες χώρες τής Ασίας. Έξαιτίας αυτού, αντιμετώπισε από τά πρώτα της βήματα τό δισεπίλυτο πρόβλημα τής υπερνίκησης τής ύπανάπτυξης καί ταυτόχρονα τής πραγματοποίησης τής αναγκαίας συσώρευσης για τήν οίκοδόμηση του σοσιαλισμού. Ταυτόχρονα, από τήν πρώτη μέρα τής νίκης τής Σοβιετικής έξουσίας ως σήμερα ο ιμπεριαλισμός συνεχώς προσπαθούσε καί προσπαθεί με ένοπλες έπεμβάσεις, με τήν ένθάρρυνση καί ένίσχυση τής αντίδρασης καί τόν ένξοπλισμό της, με οικονομικούς αποκλεισμούς καί άλλα μέσα, ν' ανατρέψει τά νέα σοσιαλιστικά καθεστώτα. Αυτές οι δυσμενείς συνθήκες είχαν σαν αποτέλεσμα νά παρουσιαστούν σοβαρές δυσκολίες καί αντιφάσεις στην ανάπτυξη αυτών των χωρών καί δημιούργησαν εύνοϊκό έδαφος για τήν εμφάνιση καί ανάπτυξη αντιδημοκρατικών μεθόδων τόσο στην λειτουργία του κόμματος όσο καί στην άσκηση τής κρατικής έξουσίας. Πέρα από τά μέτρα που ήταν αναγκαία για τήν έξουδετέρωση τής αντίδρασης καί των άντεπαναστατικών στοιχείων σημειώθηκαν σοβαρές παρεκκλίσεις από τόν Μαρξισμό καί γραφειοκρατικές παραμορφώσεις από τήν περίοδο του Στάλιν που δέν δικαιολογούνταν από τίς αντικειμενικές έξελίξεις καί συνθήκες. Οι γραφειοκρατικές παραμορφώσεις καί τά λάθη αυτά είχαν άρνητικές επιπτώσεις καί στην έσωτερική ανάπτυξη αυτών των χωρών καί στην άκτινοβολία του σοσιαλισμού. Σήμερα ακόμη, παρά τά μεγάλα βήματα που έχουν γίνει στην οικονομική καί κοινωνική ανάπτυξη αυτών των

χωρών, υπάρχει μία αναντιστοιχία ανάμεσα στην κοινωνική πρόοδο που έχει σημειωθεί και στο πολιτικό τους έποικοδόμημα. Οι αρνητικές πλευρές της οίκοδόμησης του σοσιαλισμού έχουν σήμερα έπισημανθεί και είναι αντικείμενο συζήτησης στο διεθνές Έργατικό Κίνημα. Όμως η συζήτηση αυτή και η κριτική δεν μπορεί να μειώσει τον ιστορικό ρόλο των χωρών αυτών στην πάλη έναντίον του ιμπεριαλισμού και σαν στηρίγματος των προοδευτικών δυνάμεων σ' όλο τον κόσμο στον αγώνα για δημοκρατία και σοσιαλισμό. Επί πλέον σήμερα, σε τελείως διαφορετικές διεθνείς συνθήκες μετά την παγκόσμια νίκη του σοσιαλισμού και την ανάπτυξη των αντιφάσεων του κρατικομονοπωλιακού καπιταλισμού, δημιουργούνται όροι και προϋποθέσεις για μία νίκη των σοσιαλιστικών δυνάμεων σε καπιταλιστικές χώρες οικονομικά ανεπτυγμένες, όπου η έργατική τάξη είναι, ή τείνει να γίνει, η πλειοψηφία του πληθυσμού, ή σε αναπτυσσόμενες χώρες όπου η συμμαχία της έργατικής τάξης με την αγροτιά και τα μεσαία στρώματα της πόλης, παλιά και νέα, μπορούν να δημιουργήσουν ένα ισχυρότατο πόλο δημοκρατικής έξουσίας με κατεύθυνση τό σοσιαλισμό. Δημιουργούνται έτσι προϋποθέσεις και συνθήκες για τή νίκη του σοσιαλισμού με δημοκρατικές διαδικασίες και προπαντός για τήν άσκηση της έξουσίας με δημοκρατικές μεθόδους και με μεγάλη ποικιλία μορφών, όπως είχε προβλέψει ο Λένιν.

Έτσι, μπαίνουμε σε μία νέα φάση όπου ο σοσιαλισμός, οίκοδομούμενος σε κάθε χώρα με βάση τις δικές της ανάγκες και ιδιομορφίες, θά δείξει όλες τις δυνατότητες που κρύβει για να αναπτύξει ταυτοχρόνως τις σύγχρονες παραγωγικές δυνάμεις, τό βιωτικό επίπεδο του λαού και τον ήθικοπνευματικό πολιτισμό της χώρας σε νέα ύψη και ταυτόχρονα να προβάλλει σ' όλο της τό βάθος τή δημοκρατική του διάσταση και τό ανθρώπινο πρόσωπό του. Υλοποίηση μιας τέτοιας κατεύθυνσης στάθηκε ο δρόμος που χάραξε τό ΚΚ Τσεχοσλοβακίας μ' έπικεφαλή τον Ντούμπτσεκ,

ανεξάρτητα από τήν προσωρινή τύχη του πειράματος αυτού.

Ήδη τό σοσιαλιστικό πείραμα του Άλιέντε στη Χιλή αποτελεί ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα μιας τέτοιας προσπάθειας σε άλλες συνθήκες. Είναι γνωστός ο δημοκρατικός χαρακτήρας του σοσιαλισμού που προβάλλουσε σε προγράμματά τους τά Κομμουνιστικά Κόμματα της Δυτικής Εύρώπης και άλλων χωρών του κόσμου. Πρόσφατα, η γνωστή συμφωνία του ΚΚ και του ΣΚ της Γαλλίας πάνω σ' ένα κυβερνητικό πρόγραμμα που υλοποιεί και εκφράζει τό δημοκρατικό σοσιαλισμό που επιδιώκουν οι κυριώτερες άριστερές δυνάμεις στη Γαλλία.

Έκτός από τή δική μας σταθερή θέληση, τή θέληση του ΚΚΕ έσωτ. να συμβάλλει στην οίκοδόμηση ενός δημοκρατικού σοσιαλισμού ριζωμένου στο έθνικό έδαφος της χώρας μας, θα αναπτύξαμε παραπάνω για τό χαρακτήρα του σοσιαλισμού, προς τον όποϊον άποβλέπουν τά Κομμουνιστικά Κόμματα σε διάφορες χώρες σήμερα, άποδείχνουν ότι η πορεία προς ένα δημοκρατικό σοσιαλισμό δεν είναι απλώς μία εύχή, έχει αντίκρισμα στην πραγματικότητα. Είναι μία άκαταμάχητη πορεία.

Η ΕΘΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΟΥ ΚΚΕ

Η ΒΑΘΕΙΑ δημοκρατική αλλαγή που έχει ανάγκη η χώρα μας για να μπει στο δρόμο τής σταθερής προόδου περιλαμβάνει σημαντικές μεταρρυθμίσεις και στον τομέα των έξωτερικών σχέσεων που θά άποκαταστήσουν και θά ενισχύσουν ακόμα περισσότερο τήν ανεξαρτησία της χώρας, θά έξασφαλίσουν τήν αυτόνομη, χωρίς ξένες έπεμβάσεις ανάπτυξη της και θά τήν μετατρέψουν σε σοβαρό παράγοντα ειρήνης στο χώρο τής Ανατολικής Μεσογείου.

Εμείς διακηρύξαμε επανειλημμένα και διακηρύσσουμε και σήμερα ότι είμαστε και θά εί-

μαστε πάντοτε υπέρ της ανεπιφύλακτης και χωρίς όρους υπεράσπισης της άκεραιότητας του πατριου έδάφους και της ανεξαρτησίας της χώρας μας από όποιονδήποτε τήν έπιβουλεύεται. Η δημοσία έκφραση της αντίθεσής μας προς τή στρατιωτική επέμβαση τών 5 Σοσιαλιστικών χωρών και προς ότι έπακολούθησε στην Τσεχοσλοβακία αποδεικνύει τή στάση άρχών που κρατούμε στα θέματα του σεβασμού της έθνικης ανεξαρτησίας όχι μόνο έναντι τών ιδεολογικών αντιπάλων αλλά και τών φίλων και συντρόφων και τήν άπόφασή μας να συμβάλουμε στην οίκοδόμηση μιās πραγματικά ανεξάρτητης Ελλάδας, στην οίκοδόμηση μιās δημοκρατικης και σοσιαλιστικης Ελλάδας που να συνδέεται με δεσμούς αλληλεγγύης με τούς εργαζόμενους όλων τών χωρών, αλλά που δέν θά έπιτρέπει σε κανέναν καμιά επέμβαση στα έσωτερικά της.

Όστόσο, αν έλθουμε στο πεδίο της πραγματικότητας και της πρακτικης πολιτικης, θά διαπιστώσουμε ότι σήμερα καμιά γειτονική ή μακρυνή σοσιαλιστική χώρα δέν έχει έδαφικές βλέψεις και διεκδικήσεις εις βάρος της Ελλάδας. Όλες αναγνωρίζουν τά σύνορά μας και τά θεωρούν σεβαστά. Καμιά δέν άνακινεί άλλα ζητήματα. Αυτό τό αποδεικνύουν όχι μόνο οι διακηρύξεις τών υπευθύνων κυβερνητικών παραγόντων, αλλά και ή πρακτική τών σχέσεων μ' αυτές τις χώρες τών τελευταίων χρόνων και ή σημερινή δικτατορική Κυβέρνηση.

Αντιθέτως, αν υπάρχει μιá χώρα που έχει συγκεκριμένες διεκδικήσεις σε βάρος έλληνικου έδάφους (Κύπρος, Δυτική Θράκη) και άσκει πολιτική πιέσεων και διώξεων ενάντια στην έλληνική μειονότητα της Πόλης, που τείνει να έκμηδενιστεί στο Οίκομενικό Πατριαρχείο και στο Έλληνικό στοιχείο της Ίμβρου και της Τενέδου, είναι ή στρατοκρατούμενη έπίσης Τουρκία, φίλη, υποτίθεται, και σύμμαχος χώρα του ΝΑΤΟ, προς τήν όποία μάλιστα ή στρατιωτική κυβέρνηση έκανε πρό καιροϋ άνοιχτή πρόταση για συγκρότηση όμοσπονδίας από τις δυό χώρες, και οι

ΗΠΑ που κατέχουν ήδη και διεκδικούν όλο και περισσότερα τμήματα του έλληνικου έδάφους σαν βάσεις.

Αν υπάρχει, λοιπόν, πρόβλημα προστασίας του πατριου έδάφους και της άκεραιότητας της χώρας, υπάρχει έναντι της "φίλης" και "συμμάχου" Νατοϊκης Τουρκίας, που δέν μπορεί να κρύψει τό σωβινισμό της, και έναντι τών ΗΠΑ που έχουν καταλύσει τήν ανεξαρτησία μας. Και βέβαια δέν είναι ή Άριστερά που θά μπορούσε να κατηγορηθεί για όλιγωρία έναντι τών Τουρκικών και Άμερικάνικων πιέσεων και τις άπαράδεχτες παραχωρήσεις προς αυτές.

Αλλά για να φανεί σαφέστερα τό άστήριχτο αύτης της κατηγορίας έναντίον μας, είμαι υποχρεωμένος να υπενθυμίσω τις άπόψεις μας ως προς τήν έξωτερική πολιτική της χώρας μας και τά γενικότερα έθνικά προβλήματα που σχετίζονται με τή διεθνή τοποθέτηση.

• Οι διεθνεις έξελίξεις

ΣΟΒΑΡΕΣ έξελίξεις σημειώνονται τά τελευταία χρόνια στο διεθνή χώρο, που νομίζουμε πως πρέπει να τις πάρουμε σοβαρά υπ' όψιν σαν έθνος για να καθαρίσουμε σωστά και προς τό συμφέρον της χώρας μας τή διεθνή της θέση. Σημειώνω μερικές από τις πιο σημαντικές:

α) Η άποτυχία τών ΗΠΑ στο Βιετνάμ, που όξυνε τήν κρίση της άμερικάνικης κοινωνίας. Η άπόλεια εκ μέρους τών ΗΠΑ του πυρηνικου μονοπωλίου και της πυρηνικης υπεροπλίας. Η πυρηνική ίσορροπία της με τήν ΕΣΣΔ. Η κρίση του δολλαριου και ο τερματισμός της άμερικάνικης οίκονομικης ήγεμονίας στο Δυτικό κόσμο με τήν προηγούμενη μορφή της παντοκρατορίας.

β) Η επανεμφάνιση της Λαϊκης Κίνας στο διεθνές προσκήνιο, και ή είσοδος της στον ΟΗΕ σαν μιá νέας μεγάλης δύναμης. Η διεύρυνση της

ΕΟΚ και η ισχυροποίηση της Ιαπωνίας. Σήμερα, αν πάρει κανείς υπ' όψιν του τις εξελίξεις αυτές και τα πλήγματα που έχει δεχθεί ο Ιμπεριαλισμός και ο νεοαποικισμός διεθνώς, δημιουργούνται μεγαλύτερες δυνατότητες για τις μικρότερες χώρες να υπερασπίσουν την ανεξαρτησία τους και να παίξουν πιο βαρύνοντα ρόλο στο διεθνές παιχνίδι.

γ) Η υπερίσχυση των τάσεων ύφεσης μεταξύ των μεγάλων δυνάμεων και μεταξύ όλων των χωρών στην Ευρώπη και έξω απ' αυτήν, και της γραμμής της ειρηνικής συνύπαρξης που ακολουθούν οι σοσιαλιστικές και οι φιλειρηνικές χώρες, που παρά τις εντάσεις σε διάφορα σημεία του κόσμου που προκαλεί ο Ιμπεριαλισμός, καταχτάει σταθερά έδαφος στις διεθνείς σχέσεις.

δ) Η Μεσόγειος έπαψε πια να είναι μια λίμνη του ΝΑΤΟ, εξαιτίας της ανάπτυξης της αντιιμπεριαλιστικής πάλης των Αραβικών λαών για την ανεξαρτησία τους, του ρόλου των ΗΠΑ στο πλευρό του επίθετικού Ισραήλ και της επέκτασης της σοβιετικής παρουσίας στη Μεσόγειο στο πλευρό των Αραβικών λαών.

Παράλληλα, η κίνηση με πρωτοβουλία των αδέσμευτων χωρών της Μεσογείου-Αιγύπτου, Άλγερίας, Γιουγκοσλαβίας κ.ά., για την ούδετεροποίηση της Μεσογείου και τή μετατροπή της σε θάλασσα ειρήνης χωρίς ξένους στόλους και βάσεις αναπτύσσεται σταθερά.

Οι εξελίξεις αυτές έχουν άμεσες επιπτώσεις στη χώρα μας. Θα έθελοτυφλούσαμε αν τις αγνοούσαμε, προκειμένου να προσδιορίσουμε την έξωτερική πολιτική της.

● Η γεωγραφική θέση της χώρας μας και οι κίνδυνοι από τις δεσμεύσεις με τις ΗΠΑ

Η ΧΩΡΑ ΜΑΣ βρίσκεται στα σύνορα των τριών Ήπειρων, όπως λέγεται, αλλά και γεωγραφικών χώρων όπου αναπτύσσονται τα πιο διαφορετικά

κοινωνικά συστήματα (καπιταλιστικό, σοσιαλιστικό, τα συστήματα των χωρών του τρίτου Κόσμου που βρίσκονται στο δρόμο της ανάπτυξης). Δεν έχει έδαφικές ή άλλες διαφορές με τις γειτονικές Βαλκανικές, σοσιαλιστικές χώρες και δεν διατρέχει κανένα κίνδυνο από αυτές.

Ο μόνος κίνδυνος από το γειτονικό μας χώρο προέρχεται από την Τουρκία σε συσχετισμό με την πορεία της Κυπριακής υπόθεσης και από το γεγονός ότι λόγω των πιέσεων που ασκούνται προς την Ελλάδα, από τις ΗΠΑ - ΝΑΤΟ, η δικτατορία είναι πολύ ένδοτική απέναντι σ' αυτή. Ένας μεγάλος κίνδυνος προέρχεται από τις δεσμεύσεις της χώρας μας προς τις ΗΠΑ και ΝΑΤΟ, ιδιαίτερα προς τις ΗΠΑ, παλιές και νέες, που μπορούν να την παρασύρουν σε πολεμικές περιπέτειες με ανυπολόγιστες συνέπειες γι' αυτήν, μιά και οι ΗΠΑ χρησιμοποιούν τη χώρα μας άνοιχτά σαν στρατιωτικό προκάλυμμα του Ισραήλ. Επί πλέον, οι δεσμεύσεις από την Ελληνοαμερικανική συμφωνία του 1953 και οι νεώτερες από την πρόσφατη συμφωνία για παραχώρηση βασιικού έλλιμενισμού της μοίρας κρούσης του 6ου στόλου στο Σαρωνικό, μπορούν να εμπλέξουν τη χώρα μας κάθε στιγμή, σε περίπτωση πολεμικών περιπλοκών. (...)

● Η έθνική έξωτερική πολιτική του ΚΚΕ

ΜΕ ΒΑΣΗ τις παραπάνω διαπιστώσεις που άφορούν τις διεθνείς εξελίξεις και τη θέση της χώρας μας, θεωρούμε ότι το έθνικό συμφέρον επιβάλλει να ακολουθήσουμε μία αδέσμευτη έξωτερική πολιτική συνεργασίας και ειρήνης με όλες τις χώρες - τις Ευρωπαϊκές, τις Βαλκανικές, τις Μεσογειακές και τις ΗΠΑ.

Πιο, συγκεκριμένα, το πρόγραμμά μας για τη δημοκρατική αναγέννηση τάσσεται:

1. Υπέρ της αποδέσμευσης της χώρας μας από την είδηλη Ελληνοαμερικανική συμφωνία

καί από τό ΝΑΤΟ, μέ σκοπό τήν κατοχύρωση τής ασφάλειας τής, τής ανεξαρτησίας τής καί τών έθνικων συμφερόντων τής. Η χώρα μας πρέπει ν' αναθεωρήσει τή θέση τής μέσα στή διεθνή κοινότητα, άξιοποιώντας τίσ έξελίξεις μέ ανατοποθέτηση τών διεθνών σχέσεων τής σέ νέα πλαίσια ίσοτιμίας, ανεξαρτησίας, στή βάση μιās άδέσμευτης πολιτικής.

Σήμερα, τό θέμα τής αποδέσμευσης από τό ΝΑΤΟ τίθεται μέ νέο τρόπο, σέ σύνδεση μέ τήν πάλη γιά τήν κατάργηση τών δύο συνασπισμών καί τή δημιουργία ζωνών ειρήνης σέ διάφορα μέρη τοῦ κόσμου. Δέ θέλουμε ν' αποδεσμευτοῦμε από τό ΝΑΤΟ γιά νά μποῦμε στό άλλο στρατιωτικό μπλόκ, τοῦ Συμφώνου τής Βαρσοβίας, έστω καί άν τό τελευταίο δημιουργήθηκε σάν νόμιμη αντίσταση στό ΝΑΤΟ. Άλλά γιά νά μείνουμε άδέσμευτοι, έξω καί από τά δύο μπλόκ. Καί αυτό ίσχύει όχι μόνο γιά τήν περίοδο πού θά εἰμαστε στήν αντιπολίτευση αλλά καί όταν μέ τήν έγκριση τοῦ λαοῦ θά έρθουμε στήν έξουσία. Θέλουμε σέ κάθε περίπτωση ἡ χώρα μας νά παραμείνει έξω από τά στρατιωτικά μπλόκ. Έπιθυμοῦμε νά συμβάλουμε στήν επικράτηση μιās πολιτικής διεθνούς πού θά τείνει στή διάλυση τών δύο συνασπισμών.

Τό προγραμματικό αυτό αίτημα δέν τό θέτουμε στό σημερινό αντιδικτατορικό άγώνα γιά λύση. Γιατί στόν άγώνα αυτόν συμμετέχουν καί δυνάμεις πού θέλουν τήν παραμονή τής χώρας στό ΝΑΤΟ. Δέ θέλουμε τή δική μας έπιλογή νά τήν έπιβάλουμε στό λαό μέ οποιοδήποτε τρόπο. Θα άποφασίσει ὁ ίδιος γι' αυτό καί γιά τ' άλλα βασικά του προβλήματα όταν θά γίνει κυρίαρχος στή χώρα του. Καί μεῖς σέ κάθε περίπτωση θά σεβαστοῦμε τήν οποιαδήποτε άπόφασή του. Όμως διαφωτίζουμε τό λαό γιά τίς άπόψεις μας καί σέ κάθε περίπτωση προωθοῦμε από τώρα τήν ιδέα τής υπεράσπισης τής ανεξαρτησίας τής χώρας.

2. Όστόσο, καί όσο διάστημα παραμένει ἡ χώρα μας στό ΝΑΤΟ, υπάρχουν ὀρισμένα περιθώ-

ρια γιά άναδιάταξη τών σχέσεων μας μέ τίς ΗΠΑ καί τίς εὐρωπαϊκές χώρες τοῦ ΝΑΤΟ πρὸς τήν κατεύθυνση τής μεγαλύτερης ίσοτιμίας, τής ένίσχυσης τής ανεξαρτησίας καί τής αὐτονομίας τής. Δέν θεωροῦμε ὄρο-προϋπόθεση γιά κάθε βήμα πρὸς τήν ανεξαρτησία, πρὸς μία έθνική έξωτερική πολιτική, τήν έξοδο από τό ΝΑΤΟ. Αντίθετα, ένισχύουμε κάθε βήμα πού τείνει στή μείωση τής έξάρτησης, στή μεγαλύτερη ίσοτιμία καί τελικά στήν κατάργηση τής έλληνοαμερικανικής συμφωνίας καί στήν έξοδο από τό ΝΑΤΟ.

Γι' αυτό προβάλλουμε τό παρακάτω πρόγραμμα ένδιάμεσων αίτημάτων καί σημείων μιās έθνικής έξωτερικής πολιτικής στά ὁποῖα θά μπορούσαν νά συμπέσουν εὐρύτατες δημοκρατικές δυνάμεις.

α) Αναθεώρηση τής συμφωνίας μέ τίς ΗΠΑ τοῦ 1953 ιδιαίτερα στά σημεία πού σχετίζεται μέ τήν παραχώρηση βάσεων καί διευκολύνσεων καί άκύρωση τής τελευταίας συμφωνίας γιά βασικό έλλημενισμό μούρας τοῦ βου στόλου στό Σαρωνικό ἢ σ' άλλο ελληνικό χώρο.

β) Ίσοτιμία στά πλαίσια τοῦ ΝΑΤΟ, άπόκρουση κάθε τάσης επέμβασης τών ΗΠΑ-ΝΑΤΟ στήν έσωτερική ἢ έξωτερική πολιτική τής χώρας ἢ στίς ένοπλες δυνάμεις. Στά πλαίσια τής ύπάρχουσας συμμαχίας τοῦ ΝΑΤΟ ανάληψη τής έπάνδρωσης τών ξένων βάσεων καί τοῦ έλέγχου του, ὅσων θεωροῦνται άναγκαῖες από τίς ελληνικές ένοπλες δυνάμεις καί τή νόμιμη κάθε φορά κυβέρνηση τής χώρας, πού σημαίνει κατάργηση ὁποιοδήποτε έλέγχου από ξένες δυνάμεις σ' ὁποιοδήποτε τμήμα τοῦ ελληνικοῦ εδάφους. Άρνηση συμμετοχῆς τοῦ ελληνικοῦ ναυτικοῦ σέ μικτούς στόλους στή Μεσόγειο, πού κάθε στιγμή μπορεῖ νά περιπλέξει τή χώρα σέ περιπέτειες. Μείωση τών στρατιωτικῶν δαπανῶν πού εἶναι πάνω από τίς άνάγκες τής έθνικής άμυνας.

γ) Στά πλαίσια αὐτῆς τής νέας έξωτερικής πολιτικῆς τής χώρας θεωροῦμε άναγκαῖο νά ένισχύσουμε κάθε μέτρο πού ὀδηγεῖ σ' ὄλο καί

μεγαλύτερο βαθμό στην ανάκτηση της πλήρους εθνικής εθύνης σ' όλα τὰ επίπεδα τῶν ἀποφάσεων. Ὅτι μιὰ τέτοια τάση ἰσοτιμίας στὰ πλαίσια τοῦ ΝΑΤΟ καὶ ἀποδέσμευσης ἀπὸ ὑποχρεώσεις πού εἶχαν ἐπιβληθεῖ σέ ἄλλες ἐποχές εἶναι ἀναγκαῖα καὶ ρεαλιστική, φαίνεται ἀπὸ τὸ γεγονός ὅτι ὀριμάζει στὸ ἐσωτερικὸ τῆς χώρας μας, ἀκόμα καὶ σέ συντηρητικὲς πολιτικὲς δυνάμεις, πού ἦταν ἄλλοτε ὑπὲρ τῆς ἀνευ ὄρων ἐκπλήρωσης ὄλων τῶν ἀπαιτήσεων πού προέρχονταν ἀπὸ τὶς ΗΠΑ καὶ τὸ ΝΑΤΟ.

3. Εἴμαστε ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας, ἀλλὰ κατὰ τῆς αὐτάρκειας καὶ τοῦ κλεισίματος στὸν ἑαυτὸ μας. Τασσόμαστε ὑπὲρ τῆς διεθνούς συνεργασίας μὲ τὶς Βαλκανικὲς, Μεσογειακὲς, Εὐρωπαϊκὲς χώρες. Πιὸ συγκεκριμένα:

α) Ὑποστηρίζουμε τὶς τάσεις ὕψους τῆς Εὐρώπης καὶ σ' ὅλο τὸν κόσμο, καὶ εἰδικώτερα τὴν πρόταση γιὰ τὴν Εὐρωπαϊκὴ Διάσκεψη Ἀσφάλειας καὶ τὴν κίνηση γενικώτερα γιὰ τὴν εὐρωπαϊκὴ ἀσφάλεια. Θεωροῦμε ὅμως ὅτι αὐτή, γιὰ νὰ εἶναι ἀποτελεσματικὴ, πρέπει νὰ συνδέεται μ' ἕνα σταθερὸ διεθνῆ ἀγῶνα τῶν δημοκρατικῶν δυνάμεων ἐναντίον τῶν κάθε μορφῆς φασιστικῶν καθεστώτων.

Ἐνισχύουμε τὶς προσπάθειες μείωσης τῶν στρατιωτικῶν δυνάμεων καὶ ἐξοπλισμῶν, ἰδιαίτερα στὰ Βαλκάνια-Μεσόγειο γιὰ τὴν κατάργηση ὄλων τῶν ξένων βάσεων, γιὰ τὸ γενικὸ ἀφοπλισμὸ. Ἡ διεθνὴς ὕψωση εὐνοεῖ ὄχι μόνον τὴν εἰρήνην, ἀλλὰ καὶ τὸν ἀγῶνα τοῦ λαοῦ μας καὶ δυσκολεύει τὴ δικτατορία καὶ τὸ Πεντάγωνο πού ποντάρουν στὴ διεθνῆ ἔνταση γιὰ νὰ δικαιολογήσουν τὴν κατάργηση τῆς Δημοκρατίας στὴν Ἑλλάδα.

β) Ὑποστηρίζουμε τὴν κίνηση τῶν οὐδέτερων χωρῶν τῆς Μεσογείου γιὰ ἕνα σύμφωνο οὐδετεροποίησης τῆς θάλασσας αὐτῆς, ἀνάμεσα σ' ὅλες τὶς μεσογειακὲς χώρες τῶν βάσεων.

γ) Εἴμαστε πάντα θιασῶτες τῆς ἀπύραυλης

Βαλκανικῆς καὶ ζητᾶμε ἕνα ἀντίστοιχο βαλκανικό σύμφωνο πού νὰ μετατρέψει τὴν πρόταση αὐτὴ σέ πραγματικότητα.

4. Εἴμαστε στὸ πλευρὸ τοῦ κυπριακοῦ λαοῦ καὶ τῆς εθνικῆς κυβέρνησής του, ὑπὸ τὸν Μακάριο γιὰ τὴν ὑπεράσπιση τῆς ἀκεραιότητας καὶ ἀνεξαρτησίας τῆς νήσου, ἐναντίον κάθε σχεδίου διαμελιστικοῦ ἢ μειωτικοῦ τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς καὶ γιὰ τὴν πλήρη ἀποστρατιωτικοποίηση.

5. Εἴμαστε στὸ πλευρὸ τῶν ἀραβικῶν λαῶν στὴν πάλη τους γιὰ ἀνεξαρτησία, γιὰ τὴν ἐξάλειψη τῶν συνεπειῶν τῆς ἰσραηλινῆς ἐπίθεσης, γιὰ τὴν ἱκανοποίηση τῶν ἀπαράγραπτων ἐθνικῶν δικαιωμάτων τοῦ Παλαιστινιακοῦ λαοῦ.

6. Ἐκφράζουμε τὴν ἀλληλεγγύη μας πρὸς τὸν ἥρωικό λαὸ τοῦ Βιετνάμ, τοὺς λαοὺς τοῦ Λάος καὶ τῆς Καμπότζης πού ἀγωνίζονται σκληρὰ ἐναντίον τοῦ Ἀμερικάνικο ἰμπεριαλισμοῦ γιὰ τὴν ἀνεξαρτησία τους, ὅπως ἐπίσης πρὸς τοὺς λαοὺς τῆς Μοζαμβίκης καὶ τῆς Ἀγκόλας πού ἀγωνίζονται γιὰ νὰ ἀποτινάξουν τὸν ἀποικιακὸ ζυγὸ τῆς φασιστικῆς Πορτογαλίας. Εἴμαστε στὸ πλευρὸ ὄλων τῶν λαῶν πού ἀγωνίζονται κατὰ τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ, γιὰ τὴν ἀνεξαρτησία, τὴν εἰρήνη καὶ τὴν κοινωνικὴ πρόοδο.

• Ἐξωτερικὲς οἰκονομικὲς σχέσεις

Ἡ Οἰκονομικὴ θέση τῆς Ἑλλάδας εἶναι σήμερα σέ πρώτη γραμμὴ στὴν Εὐρώπη καὶ στὰ Βαλκάνια. Ἡ σύνδεσή της μὲ τὴν ΕΟΚ 10 χρόνια ὕστερα ἀπὸ τὴ συμφωνία σύνδεσης τοῦ 1962 πρὸς τὴν ὁποία ἀντιταχτήκαμε εἶναι σήμερα μίᾶ πραγματικότητα, ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὸ γεγονός ὅτι σήμερα ἡ ΕΟΚ εἶναι ὄργανο τῶν Εὐρωπαϊκῶν μονοπωλίων καὶ ὅτι μὲ τὴ συμφωνία αὐτὴ δέν ἐξασφαλίστηκαν τὰ συμφέροντα τῆς χώρας μας.

Ἡ τυχόν ἀνατροπὴ τῆς σήμερα θὰ ζημιώνει τὰ συμφέροντα τῆς χώρας. Ὁ κίνδυνος ἐξ ἄλλου ὑπὸ τὶς ὑπάρχουσες συνθήκες, ἀν μείνει ἡ χώρα μας ἐκτὸς ΕΟΚ, νὰ πέσει σέ μονομερῆ οἰ-

κοινωνική εξέλιξη από τις ΗΠΑ με πιο όδυνηρές οικονομικές και πολιτικές συνέπειες, είναι προφανές, έφ' όσον η χώρα μας ζει κάτω από καπιταλιστικό καθεστώς.

Γι' αυτό θεωρούμε πιο σημαντικό την προετοιμασία της χώρας μας για είσοδο στην ΕΟΚ και ταυτόχρονα τη διαπραγμάτευση από μέρους της όρων που να εξασφαλίζουν την επιβίωση και ανάπτυξη της βιομηχανίας της, τα συμφέροντα των Ελλήνων εργαζομένων στη χώρα μας καθώς και των μεταναστών που εργάζονται στις χώρες της ΕΟΚ, τό συγχρονισμό της γεωργίας της και πλατεία περιθώρια για την ανάπτυξη των οικονομικών σχέσεων της με τις σοσιαλιστικές χώρες (πού είναι ζωτικές για αυτήν, για την οικονομική της ανάπτυξη και για την εξισορρόπηση των πιέσεων των δυτικών μονοπωλίων), όπως επίσης των οικονομικών σχέσεων με όλες τις άλλες χώρες. Πάνω απ' όλα όμως πρέπει να κατοχυρώνουν την αυτονομία των έσωτερικών εξελίξεων της χώρας προς τα οικονομικά-κοινωνικά συστήματα που θα επιλέγει ο λαός μας και την ανεξαρτησία της χώρας.

Τό ΚΚΕ έσωτ. αντιλαμβάνεται τις διαδικασίες προς ευρύτερες ενότητες και ολοκληρώσεις σαν στοιχείο που πρέπει να οδηγεί όχι στην όργανωση κλειστών και ανταγωνιστικών περιοχών που κυριαρχούνται από τα μονοπώλια και τις μεγαλύτερες ιμπεριαλιστικές δυνάμεις, αλλά στην όλο και μεγαλύτερη ενότητα και συνεργασία ανάμεσα σε ισότιμα και ανεξάρτητα έθνη προς όφελος των εργαζομένων, προς όφελος των λαών. Αποβλέπει σε μία ένωμένη σοσιαλιστική Εύρώπη. Γι' αυτό θεωρεί αναγκαία τη συνεργασία από σήμερα με τις εργατικές και δημοκρατικές δυνάμεις της ΕΟΚ κατά της κυριαρχίας των μονοπωλίων στα όργανα και τις αποφάσεις της, για μεταρρυθμίσεις που θα επιτρέψουν τον έκδηλο δημοκρατισμό των οργάνων της, την ουσιαστική συμμετοχή σ' αυτά των εκπροσώπων των εργαζομένων, την αναλογική συμμετοχή στα αντιπροσωπευτικά όργανα της των πολιτικών δυνάμεων

κάθε χώρας ανάλογα με τη δύναμή τους. Κατά των τάσεων μετατροπής της ΕΟΚ σ' ένα ακόμα παγκόσμιο ανταγωνιστικό πόλο. Υπέρ της συνεργασίας της με την ΚΟΜΕΚΟΝ και τις άλλες ευρωπαϊκές χώρες, στην προοπτική της σοσιαλιστικής Εύρώπης, που είναι η μόνη ρεαλιστική για τους κομμουνιστές σήμερα.

8. Τό Έθνος είναι μία ιστορική κατηγορία που έχει να παίξει ακόμα ένα σοβαρό προοδευτικό ρόλο στην πάλη κατά των ιμπεριαλιστικών έπεμβάσεων, στη συσπείρωση και την κινητοποίηση του λαού κάθε χώρας για την ολόπλευρη ανάπτυξη της, στην ευγενική αμίλλα του με τους άλλους λαούς. Γι' αυτό είμαστε σταθερά και ανεπιφύλλακτα υπέρ της αυτοδιάθεσης των λαών και της ανεξαρτησίας των έθνικών κρατών, ενάντια σε κάθε τάση μείωσης της έθνικης ανεξαρτησίας έξ αιτίας της συμμετοχής τους σε υπερθνικούς οργανισμούς, πολιτικούς, οικονομικούς.

Μία πιο έκταταμένη διεθνής συνεργασία, μία πιο προχωρημένη οικονομική συνεργασία, ακόμα και ανάμεσα σε σοσιαλιστικές χώρες, μπορεί να καρπορησει μόνο με αυστηρό σεβασμό της ιδιομορφίας και των ιδιαίτερων συμφερόντων κάθε λαού και κάθε χώρας.

Είμαστε οπαδοί της άρχης της είρηνης συνύπαρξης κρατών με διαφορετικά κοινωνικά συστήματα. Αλλά είμαστε αντίθετοι στην έρμηνεία αυτής της άρχης προς την κατεύθυνση της αποκρυστάλωσης του στάτους κβό. Είμαστε αντίθετοι στην ιδέα των ζωνών έπιρροής. Σαν έθνος ανήκουμε στον έαυτό μας, και έμεις μόνο καθορίζουμε την τύχη μας.

9. Η χώρα μας δέν θα έχει ποτέ δυνατότητα έσωτερικής αυτονομίας, ούτε ασφάλεια, ούτε βαρύτητα στο διεθνή χώρο, όσο παραμένει δεσμευμένη, άγκιστρωμένη σε στρατιωτικούς συνασπισμούς, πιόνι των ΗΠΑ στη διεθνή σκακιέρα, βάση του βου στόλου και στρατηγικό προκάλυμμα του έπιθετικού Ισραήλ, που με την ένίσχυση των ΗΠΑ έχει γίνει ο έμπρηστής της ελρήνης στη

Μέση Αματολή. Ο ρόλος των ΗΠΑ και των στρατιωτικών μηχανισμών του ΝΑΤΟ στην έπιβολή και στήριξη του πραξικοπήματος της 21 Απριλίου απόδειξε για άλλη μιá φορά πώς τό πρόβλημα της έθνικης αúτονομίας αποτελεί οúσιαστικό σημείο για τήν έγγύηση της δημοκρατικής πορείας της χώρας.

Οι νέες διεθνείς εξέλιξεις, ή πλούσια πικρή πείρα του λαού μας από τις ξένες έπεμβάσεις στά 150 χρόνια της έλευθερης ζωής του, και ιδιαίτερα στην τελευταία τριακονταετία, συνηγορούν για μιá ανανέωση της έξωτερικης πολιτικής της χώρας μας. Μόνο αδέσμευτη, μέ τό λαό μας κυρίαρχο της τύχης του, θ' αποκτήσει ή χώρα μας ασφάλεια έγγυημένη από τους διεθνείς οργανισμούς και τις ίδιες τις Μεγάλες Δυνάμεις, θά διασφαλίσει τήν αúτονομη όμαλή δημοκρατική της ανάπτυξη και ταυτόχρονα θά αποκτήσει τό αναγκαίο κύρος και τή βαρύτητα στό διεθνή χώρο πού φιλοδοξεί και μπορεί νά έχει.

Αλλά αúτό προϋποθέτει δημοκρατικό πολιτικό καθεστώς, μέσα στό όποιο ό λαός νά έχει τουλάχιστον τή δυνατότητα νά αγωνιστεί και νά έπιβάλλει μέτρα και βήματα πού οδηγούν σ' αúτό τό σκοπό.

Τό Κόμμα μας λοιπόν είναι κόμμα έθνικό μέ τήν πιό οúσιαστική σημασία της λέξης και άγωνίζεται, εκφράζοντας τις άπόψεις των έργαζομένων στρωμάτων, για τήν υπεράσπιση και προαγωγή των έθνικων συμφερόντων μέ νέες ιδέες και νέα μέσα πού τείνουν στην ανανέωση της έξωτερικης πολιτικής της χώρας μας. Μπορεί κανείς νά διαφωνεί μ' αυτές, δέν μπορεί όμως ν' άμφισβητήσει τόν έθνικό χαρακτήρα τους.

Είναι σαφές, λοιπόν, ότι ή σχετική παράγραφος του Ν. 509 και ή κατηγορία έναντίον μας για προσπάθεια άπόσπασης έδαφών από τή χώρα μας και παράδοσή τους σέ άλλες χώρες, όπως και για τήν ένταξη της σέ άλλους στρατιωτικούς συνασπισμούς, δέν στηρίζεται σέ κανένα ύπαρκτό και άντικειμενικό στοιχείο πού προκύπτει από τό πρόγραμμα και τή δράση μας. Αποτελεί

άπλως συκοφαντικό στοιχείο πολεμικής για λόγους σκοπιμότητας για τήν εύκολότερη δίωξη του κόμματος των έργαζομένων και των όπαδών του.

ΤΟ ΚΚΕ έσωτ. ΚΑΙ Η ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΓΙΑ ΠΑΡΑΒΑΣΗ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ 509

Η ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ έπί παραβάσει του Νόμου 509 γίνεται προσπάθεια νά στηριχθεί και στό χαρακτήρα και στό ρόλο του Κόμματός μας πού οι διώκτες του προσπαθούν νά τό έμφανίσουν όχι μόνο ως κόμμα άντιδημοκρατικό αλλά και ξενοκίνητο.

Θά προσπαθήσω νά άποδείξω και άπ' αúτην τήν πλευρά, πού άφορά τό χαρακτήρα του Κόμματός μας, τό άστήριχτο της κατηγορίας.

Τό ΚΚΕ έσωτ. είναι σήμερα, ως κόμμα της Μαρξιστικής - Λενινιστικής Άριστερās στην Ελλάδα, τό κόμμα της έργατικης τάξης και όλων των έργαζομένων της χώρας.

Τό Κόμμα μας αúτό έχει μιá μεγάλη ιστορία άγώνων για τά συμφέροντα των έργαζομένων, τή δημοκρατία και τήν έθνική άνεξαρτησία. Στη διαδρομή της ιστορίας του διέπραξε και λάθη, είχε όμως τό θάρρος και τήν έντιμότητα νά τά αναγνωρίσει μπροστά στην έργατική τάξη και τό λαό. Είναι, ίσως, τό μόνο κόμμα στή χώρα μας πού έχει μιλήσει κατά καιρούς άνοιχτά για τά λάθη του, δείχνοντας μ' αúτό τό αίσημα της εύθύνης του άπέναντι στό λαό και στή χώρα.

Όστόσο, τό κύριο και οúσιαστικό δέν είναι τά μικρότερα ή μεγαλύτερα λάθη του, αλλά ή προσφορά του στην έργατική τάξη, στό λαό μας, στό έθνος.

Η δημιουργία του στά 1918 σήμανε τή συνένωση του μαρξισμού, του έπιστημονικού σοσιαλισμού μέ τό άνερχόμενο έργατικό κίνημα στον τόπο μας. Συνέβαλε άποφασιστικά στή συνειδητοποίηση από τήν έργατική τάξη της χώρας μας

του ιστορικού της ρόλου ως νέας ανερχόμενης τάξης της κοινωνίας, στην άνοδο του ιδεολογικού και πολιτικού επιπέδου της και της κοινοπολιτικής της δραστηριότητας.

Ιδιαίτερη είναι η συμβολή του Κόμματός μας στη δραστηριοποίηση της εργατικής τάξης έναντίον της άπληστίας του κεφαλαίου για την υπεράσπιση των ζωτικών της διεκδικήσεων, για την απόσπαση κατακτήσεων που βελτίωναν το επίπεδο της ζωής της και τους όρους της πάλης της. Δεν υπάρχει αγώνας των εργαζομένων στην Ελλάδα από τον οποίο να έλειψε το κόμμα αυτό, και κατάκτηση των εργαζομένων στην απόσπαση της οποίας να μη συνέβαλε με την πρωτοποριακή του δράση. Η γέννηση, άνδρωση και ανάπτυξη του συνδικαλιστικού κινήματος των εργατών και υπαλλήλων στην Ελλάδα είναι στενά δεμένη με τη γέννηση και ανάπτυξη του κόμματος αυτού, χωρίς αυτό να σημαίνει πως δεν συνέβαλαν και άλλες δυνάμεις σ' αυτό.

Σταθερή και συνεπής στάθηκε η συμβολή του στην υπεράσπιση της δημοκρατίας και αδιάλλακτη η αντίστασή του έναντίον όλων των αντιδημοκρατικών πραξικοπημάτων και καθεστώτων.

Είναι χαρακτηριστικό πως όλοι οι κατά καιρούς δικτάτορες, γι' αυτό ακριβώς, στρέφονταν πάντα με μανία, πρώτα και κύρια, έναντίον του κόμματος αυτού, έναντίον των κομμουνιστών και αριστερών που πάντα είχαν το μεγαλύτερο μερτικό των θυσιών, στις όποιες υποβάλλονταν ο λαός από τα πραξικοπήματα και τις δικτατορίες. Αναφέρομαι στα πραξικοπήματα του Πάγκαλου, του Κονδύλη, του Μεταξά, στο τελευταίο της 21ης Απριλίου 1967. Μ' αυτό δε θέλουμε να μονοπωλήσουμε τους αγώνες υπέρ της δημοκρατίας, που τους διεξαγάγαμε από κοινοῦ ή παράλληλα με άλλες δημοκρατικές δυνάμεις, και η τιμή των οποίων ανήκει σ' όλους όσους πήραν μέρος σ' αυτό.

Είναι γνωστό ότι στον πόλεμο κατά των επιδρομέων Ιταλών φασιστών, το Κόμμα μας, παρά τις άγριες διώξεις που είχε υποστεί από τη

δικτατορία της 4ης Αυγούστου, δείχνοντας ύψηλο έθνικό φρόνημα και αίσθημα ευθύνης, κάλεσε τους κομμουνιστές και όλο το λαό να δώσουν όλες τις δυνάμεις τους για τη νικηφόρα διεξαγωγή αυτού του πολέμου. Στην έκκληση - γράμμα του τότε αρχηγού του Κόμματος Ζαχαριάδη τονίζονταν ανάμεσα σε άλλα ότι κάθε πέτρα της χώρας μας και κάθε καλύβι πρέπει να γίνει φούριο του έθνικοαπελευθερωτικού αγώνα. Η έκκληση αυτή και οι παρόμοιες έκκλησεις από τις έφοριες, τις φυλακές και τα στρατόπεδα συγκέντρωσης όπου κρατούνταν οι κομμουνιστές ήταν σύμφωνες με τις αποφάσεις της ΚΕ του Κόμματος. Μ' αυτή τη γραμμή, όλοι οι κομμουνιστές και αριστεροί της χώρας μας που ήταν έλευθεροι, πολέμησαν ήρωικά είτε ως φαντάροι, είτε ως έφοροι αξιωματικοί μαζί μ' όλα τα στρατευμένα παιδιά του λαού στο Αλβανικό μέτωπο. Ήμουν τότε 22 χρονών, έξοριστος στη Φολέγανδρο και, μαζί μ' όλους τους συνεξοριστούς μου, στείλαμε υπόμνημα στην τότε δικτατορική κυβέρνηση ζητώντας να μεταφερθούμε για να πολεμήσουμε στην πρώτη γραμμή του πυρός.

Είναι γνωστό ότι το καθεστώς της 4ης Αυγούστου με απόφαση της κυβέρνησής του από την Κρήτη παράδωσε όλους τους κομμουνιστές κρατούμενους (φυλακισμένους και έξοριστους) στις φασιστικές γερμανικές και ιταλικές αρχές Κατοχής, στους έχθρους της πατρίδας μας. Ένας απ' αυτούς που παράδωσαν ήταν και ο αδελφός μου, σπουδαστής του Πολυτεχνείου, που πέθανε άρρωστος από τις κακουχίες της φυλάκισης, στα χέρια των αρχών Κατοχής. Ένας άλλος ήμουν εγώ ο ίδιος, που μαζί με όλους τους άλλους έξοριστους της Φολέγανδρου, με παρέδωσαν στους Γερμανούς. Καταφέραμε όμως να δραπετεύσουμε. Σε μιá δεύτερη φάση που ξανάπεσα στα χέρια της Ελληνικής Ειδικής Ασφάλειας με παρέδωσε εκ νέου στις αρχές Κατοχής, στους Ιταλούς αυτή τη φορά, και μεταφέρθηκα στο στρατόπεδο δημόρων της Λάρισης και Τρικιάλων. Είναι γνωστό ότι ένα σημαντικό μέρος από τους κομμουν-

νιστές πού παραδόθηκαν στις άρχες Κατοχής τουφεκίστηκαν από τους ναζί, γιατί άρνήθηκαν νά δηλώσουν ύποταγή σ' αυτούς, ζητωκραυγάζοντας για τή λευτεριά τής Ελλάδας. Ενδεικτικά μόνον αναφέρω τήν έκτέλεση τών 200 παλληκάρων τής Ακροναυπλίας στό Σκοπευτήριο τής Καισαριανής, τήν έκτέλεση τών κομμουνιστών κρατουμένων τής Λάρισσας στό Κούρνοβο, και τόσες άλλες. "Ολος ο λαός μας, τότε, όλων τών πολιτικών παρατάξεων - έκτός άπ' όσους συνεργάζονταν μέ τους Γερμανούς - ύποβλήθηκε σέ άφάνταστες θυσίες άπό τους κατακτητές. Μέσα σ' αυτές τό μερτικό τών κομμουνιστών, τών μελών και όπαδών του ΚΚΕ ήταν τό πιό μεγάλο.

Στή νύχτα τής τριπλής φασιστικής κατοχής άναμφισβήτητη είναι ή συμβολή του Κόμματός μας, μαζί και παράλληλα μέ όλες τις άλλες εθνικές δυνάμεις, στην όργάνωση και ανάπτυξη τής Εθνικής Αντίστασης, πού βρέθηκε στην πρώτη γραμμή τών λαϊκών κινήματων Αντίστασης έναντίον του άξονος σέ όλη τήν Εύρώπη. Κανείς δέν μπορεί νά παραγνωρίσει και νά έξαλείψει τό άναμφισβήτητο ιστορικό γεγονός τής πρωτοποριακής συμβολής τών κομμουνιστών σ' αυτόν τόν τιτάνειο άγώνα του λαού μας, πού μόνο μέ τόν Εθνικό ξεσηκωμό του 21 μπορεί νά παραβληθεϊ.

Μετά τόν έμφύλιο πόλεμο και ύστερα άπό όδυνηρή έσωτερική κρίση τό Κόμμα μας έβγαλε τά συμπεράσματά του και μίλησε άνοιχτά για τό ιστορικό του λάθος και τό δικό του μερτικό εύθύνης στον άδελφοκτόνο αυτόν πόλεμο, στον όποιο μπλέχτηκε, έστω και άν δέν ήταν τό πιό μεγάλο. Τά έγγραφα του Φόρεϊν Όφφισ και του Σταϊήτ Ντηπάρτεμεντ και οι ιστορικές εργασίες πού δημοσιεύτηκαν τελευταία, όπως του Έλληνοαμερικανού Ιατρίδη μέ βάση τά παραπάνω ντοκουμέντα και τά Έλληνικά ντοκουμέντα τής έποχής, άποδεικνύουν περίτρανα ότι και τή σύγκρουση του Δεκέμβρη και τόν Έμφύλιο πόλεμο δέν τους έπέζητησαν τό ΚΚΕ ή τό ΕΑΜ. Τους έπεζήτησαν και τους όργάνωσαν οι Άγγλοι για

νά έπιβάλουν τήν κυριαρχία τους στην Ελλάδα πού τήν έβλεπαν σαν άποικία τους. Τό ιστορικό λάθος του ΚΚΕ ήταν ότι δέχτηκε, αντί νά άποφύγει, τήν πρόκληση προς μεγάλη ζημιά του εθνικού συμφέροντος, του άριστερου κινήματος και του ίδιου του Κόμματος.

Μέσα στα νέα συνταγματικά και θεσμικά πλαίσια πού διαμορφώθηκαν, οι κομμουνιστές συγκεντρώθηκαν στην ΕΔΑ πού δημιουργήθηκε άπό τους κομμουνιστές, άριστερους σοσιαλιστές, όπως ο άξέχαστος πρόεδρος της Πασαλίδης, και άλλους άριστερους και δημοκρατικούς παράγοντες. Τό ότι έπιτράπηκε νά συγκροτηθεϊ και νά λειτουργήσει τό κόμμα τής ΕΔΑ δέν ήταν καμιά παραχώρηση προς τήν Άριστερά τών τότε κυβερνήσεων. Μετά τή συνέχιση τής έκτός νόμου θέσης του ΚΚΕ, πού ήταν τελείως αντισυνταγματική, ή συγκρότηση και λειτουργία τής ΕΔΑ ήταν άναγκαία για τήν ίδια τή στοιχειώδη λειτουργία του πολιτεύματος πού είχε τότε έπιβληθεϊ.

Γι' αυτό ή κατηγορία κατά τής ΕΔΑ ότι δήθεν ήταν τό κρυφό ύποκατάστατο του ΚΚΕ είναι άστεία. Ούτε ή ΕΔΑ έκρυψε ποτέ ότι συγκεντρώνει στις γραμμές της τους κομμουνιστές, όλους τους άριστερους, ούτε οι κομμουνιστές έκρυψαν ποτέ ότι στό κόμμα αυτό συγκεντρώνουν τή δραστηριότητά τους, ότι αυτό είναι τό κόμμα τους. Τό κόμμα τής έργατικής τάξης μέ τό ένα ή τό άλλο σχήμα δέν μπορούσε νά μήν ύπάρχει και νά μή λειτουργεί. Αυτό ήταν κοινωνική και πολιτική άναγκαιότητα.

Μέ τή δράση τους στην ΕΔΑ οι κομμουνιστές στάθηκαν ένας παράγων δημοκρατίας, προόδου και όμαλότητας. Η ΕΔΑ σ' όλα αυτά τά χρόνια, ίδίως μετά τό 1956 -1958 πού διαμορφώθηκε σέ ένιατο κόμμα, μέ ένιατο πρόγραμμα και καταστατικό, στάθηκε τό κόμμα τής έργατικής τάξης και όλων τών έργαζομένων τής χώρας μας (πού μέ όποιοδήποτε όνομα και τίτλο δέν έπαψε ποτέ νά ύπάρχει και νά δρά μέσα στη χώρα μας) ο κύριος φορέας τών προοδευτικών σοσιαλιστικών ιδεών. Ήταν ένα ιδιόμορφο κόμμα, λόγω τών

συνθηκών γέννησης και ανάπτυξής του, πού στην ήγεσία του συμμετείχαν, εκτός από τους κομμουνιστές, και εξέχοντες αριστεροί σοσιαλιστές. Όστόσο, αυτό τό γεγονός όχι μόνο δέ μείωνε, αλλά, αντίθετα, ενίσχυε τό χαρακτηήρα τής ΕΔΑ σάν ενιαίου και μοναδικού κόμματος τών εργαζομένων τής χώρας μας, μεγάλωνε τό πλάτος και τήν ακτινοβολία του.

Η ΕΔΑ κινήθηκε μέσα στις δύσκολες πολιτικές συνθήκες πού ακολούθησαν τήν ήττα τών αριστερών δυνάμεων τό 1949. Τό καθεστώς τών θεσμοποιημένων διωγμών και διακρίσεων σέ βάρος τής Αριστερας δέν εύνοούσε τήν ΕΔΑ. Παρ' όλα αυτά, κατάφερε νά επιβάλλει τή νόμιμη ύπαρξή της σάν φορέα του εργατικού κινήματος, στην πολιτική ζωή τής χώρας. Μέ τό πρόγραμμά της και τή δράση της για δημοκρατία-ανεξαρτησία - ειρήνη - οικονομική πρόοδο και κοινωνική δικαιοσύνη αποτελούσε τόν ισχυρότερο πόλο συσπείρωσης τών προοδευτικών δυνάμεων τής χώρας. Αναδείχτηκε σ' ένα από τά τρία μεγάλα κόμματα του τόπου.

Ενέπνευσε και καθοδήγησε τό πλατύ κίνημα τής Αλλαγής. Συνέβαλε αποφασιστικά στην ανάπτυξη τών πολιτικών, συνδικαλιστικών και εθνικών αγώνων τής περιόδου 1952 - 67 μέσα στα υπάρχοντα τότε συνταγματικά πλαίσια. Πρωτοστάτησε στους αγώνες για τή ζωή, τά δικαιώματα και τά συμφέροντα τών εργαζομένων τής πόλης και του χωριού, όπως και τών μεσαίων στρωμάτων, έναντιον τής άπληστίας τών ξένων και ντόπιων μονοπωλίων. Συνέβαλε αποφασιστικά στην δημιουργία και ανάπτυξη τής ΔΝΑ, στο πλατύ διεκδικητικό και πολιτιστικό κίνημα τής Νεολαίας.

Η ΕΔΑ αγωνίστηκε για ένα δημοκρατικό πρόγραμμα άξιοποίησης του εθνικού πλούτου και ανεξάρτητης οικονομικής ανάπτυξης τής χώρας μας μέ βάση τήν εκβιομηχάνισή της και σέ συνδυασμό μέ τή βελτίωση του βιοτικού και πολιτιστικού επιπέδου του λαού. Όλες οι μικρότερες και μεγαλύτερες κατακτήσεις τών εργαζομένων αυτή

τήν περίοδο είναι συνδεμένες μέ τή δράση τής ΕΔΑ. Συνέβαλε στην υπεράσπιση και ανάπτυξη του θεσμού τής Αυτοδιοίκησης.

Μέ μιá τέτοια πολιτική, η ΕΔΑ ανάπτυξε τό κύρος της και τους αγωνιστικούς της δεσμούς μέ τό λαό και πέτυχε σημαντικές νίκες σέ μεγάλες έκλογικές αναμετρήσεις, όπως στις βουλευτικές εκλογές του 1958 και στις δημοτικές του 1964. Στο κοινοβούλιο, είτε στην άνοιχτή πολιτική πάλη, στον τύπο και τά περιοδικά της, είτε στις διαδηλώσεις στους δρόμους, παντού η ΕΔΑ έδειχνε ύψηλό αίσθημα εύθύνης άπέναντι στο λαό και τή χώρα.

Σ' όλο αυτό τό διάστημα, η ΕΔΑ εργάστηκε μέσα στα νόμιμα συνταγματικά πλαίσια, παρά τό ότι ήταν πολύ στενά γι' αυτήν. Αυτοί πού παρανομούσαν δέν ήταν η ΕΔΑ και οι κομμουνιστές, αλλά οι διώκτες της, και ιδιαίτερα όσοι ύπονόμεισαν τή δημοκρατία και προετοίμαζαν μέ συνωμοσίες τήν έκτροπή. Υπενθυμίζω ότι από τις "εκατοντάδες τόννους" τών αρχείων τής ΕΔΑ πού κατέσχεσε τό στρατιωτικό καθεστώς μετά τό πραξικόπημα τής 21 Απρίλη δέν βρέθηκε ούτε ένα στοιχείο πού νά άποδείχνει ότι η ΕΔΑ έπραξε τό ελάχιστο έναντιον τής δημοκρατίας, και ο θόρυβος περί προετοιμασίας "κομμουνιστικής συνωμοσίας" άποδείχθηκε προπαγανδιστικό τέχνασμα χωρίς αντίκρουσμα (βλέπε και πρόσφατες δηλώσεις κ. Κανελλοπούλου 17.12.72).

Η ΕΔΑ συνέβαλε σημαντικά στην λειτουργία του Κοινοβουλίου. Η συμβολή της κατά τις κοινοβουλευτικές συζητήσεις στην αντιμετώπιση τών σοβαρών ζητημάτων τής χώρας από ένα ύψηλό επίπεδο γνώσης και εύθύνης άναγνωρίζονταν από όλους, φίλους και αντιπάλους. Υπενθυμίζω τις θέσεις τής ΕΔΑ πάνω στα μεγάλα οικονομικά προβλήματα τής χώρας πού έβρισκαν μιá γενικώτερη άπήχηση σ' όλα τά κοινωνικά στρώματα, εκτός τής μονοπωλιακής όλιγαρχίας.

Ιδιαίτερη σημασία έχει ο αγώνας πού διεξήγαγε η ΕΔΑ στην Βουλή για τήν υπεράσπιση τών δημοκρατικών θεσμών και τών δικαιωμάτων του

λαού. Ἡ ΕΔΑ ἐπεσήμανε πολύ νωρίς τούς κινδύνους κατάλυσης τῶν δημοκρατικῶν θεσμῶν ἀπὸ τούς ἐχθρούς τῆς δημοκρατίας πού συνωμοτοῦσαν ἐναντίον τῆς στό ὄνομα τοῦ ἀντικομμουνισμοῦ καί ἀνύπαρκτων "ἐθνικῶν κινδύνων". Ἐπεσήμανε ἰδιαίτερα:

Πρῶτον: Τόν κίνδυνο πού προέρχονταν ἀπὸ τῆ συνταγματική νομοθεσία τῶν ἐκτάκτων μέτρων ἀπὸ τό λεγόμενον παρασύνταγμα, πού διατηροῦνταν σέ ἰσχὺ παρά τό ὅτι εἶχε περάσει δεκαετία καί δεκαπενταετία ἀπὸ τῆ λήξη τοῦ ἐμφυλίου πολέμου.

Δεύτερον: Τόν κίνδυνο ἀπὸ τῆ διαμόρφωση, ἔξω ἀπὸ τό χῶρο τῆς νόμιμης κάθε φορά κυβέρνησης, ἐνός ἄλλου ἐξωκυβερνητικοῦ κέντρου ἐξουσίας, στό ὁποῖο οἱ στρατοκράτες καί οἱ ἐκπρόσωποι τῶν ΗΠΑ στή χώρα μας ἐπαιζαν ἰδιαίτερο ρόλο. Τόνισε τούς κινδύνους πού δημιουργοῦνται ἀπὸ τά δύο αὐτά καρκινώματα, τό ἕνα στό θεσμικό πεδίο καί τό ἄλλο στό πεδίο τῆς ἐξουσίας, καί ζήτησε τὴν ἐξάλειψή τους πρὶν καλύψουν καί νεκρώσουν ὅλο τὸν πολιτικό ὀργανισμό τῆς χώρας. Δέν ἀρκέστηκε στήν ἐπισήμανση τῶν κινδύνων. Ἀντιπάλεψε ὅλες τίς παραβιάσεις τοῦ Συντάγματος, τῶν κοινοβουλευτικῶν θεσμῶν καί τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων τοῦ λαοῦ. Ζήτησε νά σταματήσουν οἱ ἐκτροπές, νά γίνει σεβαστό τό Σύνταγμα καί ἡ ἀρχή τῆς λαϊκῆς κυριαρχίας ἀπ' ὅλους τούς παράγοντες τῆς δημόσιας ζωῆς. Νά ἐφαρμοστεῖ ἡ ἰσοπολιτεία. Νά διαλυθοῦν οἱ συνωμοτικές ἐστίες τῶν ὑποψηφίων δικτατόρων, ἰδίως μέσα στίς ἔνοπλες δυνάμεις, γιὰ νά ἀποκρουστοῦν οἱ κίνδυνοι ἐκτροπῶν καί γιὰ νά ὑπάρξει δημοκρατία καί ὁμαλότητα στή χώρα μας.

Δέν ἔχει κανεὶς παρά νά διαβάσει σήμεραμὲ τὴν ἀπόσταση τοῦ χρόνου τίς ἀγορεύσεις στή Βουλὴ καί τὰ ἀρθρα τοῦ προέδρου τῆς κοινοβουλευτικῆς ὁμάδας τῆς ΕΔΑ Ἡ. Ἡλιοῦ στό γνωστό ἔργο του "Κρίση ἐξουσίας", πού ἐκδόθηκε στήν περίοδο μετὰ τὰ Ἰουλιανά, γιὰ νά διαπιστώσει ὅτι ὅσα λέγονται ἐκεῖ δυστυχῶς ἐπαληθεύθηκαν,

ἀλλὰ καί τὴν ἐμμονὴ τῆς ΕΔΑ στήν γραμμὴ τῆς κοινοβουλευτικῆς ὁμαλότητας πού μέ συνέπεια ἀκολουθοῦσε.

Τό ψηλὸ αἶσθημα εὐθύνης τῆς ἀπέναντι στό λαὸ τὸ εἰδειχνε καί μέ τίς συγκεκριμένες ρεαλιστικές προτάσεις τῆς σέ κρίσιμες στιγμὲς ἀδιεξόδων. Ὑπενθυμίζω τὴ γνωστὴ πρόταση τῶν "Πέντε Σημείων" τῆς ΕΔΑ τὸν Ἰανουάριο τοῦ 1966 γιὰ τὴν ὁμαλὴ διέξοδο ἀπὸ τὴν τότε κρίση, πού ἀπ' τούς πολιτικούς ἀντιπάλους τῆς θεωρήθηκε σὰν συμβολὴ, γιὰτὶ ἐπαιρνε ὑπ' ὄψη τῆς ὅλους τούς παράγοντες τῆς κατάστασης καί τὰ συμφέροντα ὅλων τῶν πλευρῶν μαζί καί τοῦ Παλατιοῦ σέ μιά γραμμὴ ἀπόκρουσης τῆς ἐκτροπῆς καί ὑπεράσπισης τῆς δημοκρατικῆς ὁμαλότητας. Ἄν εἶχε γίνει δεκτὴ τότε ἡ πρόταση αὐτὴ τῆς ΕΔΑ θὰ εἶχε βρεθεῖ μιά πρακτικὴ βάση ἐξόδου ἀπὸ τὴν κρίση μέ ἀμοιβαῖο συμβιβασμό, ἀλλὰ πρὸς ὄφελος τῆς δημοκρατίας, καί θὰ εἶχαν ὀρθωθεῖ πιὸ ἀποτελεσματικὰ ἐμπόδια στοὺς ξένους καί ντόπιους ἐμπνευστὲς τοῦ πραξικοπήματος.

Θυμίζω ἀκόμη ὅτι ὁ ἀείμνηστος πρόεδρος τῆς ΕΔΑ Πασαλίδης λίγο καιρὸ πρὶν ἀπὸ τό πραξικόπημα κατὰ τὴν ἐπίσκεψή του στὸν Βασιλιᾶ, πού εἶχε καλέσει σέ ἀκρόαση τούς πολιτικούς ἀρχηγούς, ζήτησε οἰκουμενικὴ κυβέρνησις ὑπερσιακοῦ χαρακτῆρα γιὰ νά ὑπάρξει ἐκτόνωση, γιὰ νά ἀναλάβουν ὅλα τὰ κόμματα καί ὁ Βασιλιάς τὴν εὐθύνη γιὰ ὑπεράσπιση τῆς ὁμαλότητας, τὴν ἐξομάλυνση τῆς κατάστασης, γιὰ τὴν προετοιμασία καί διεξαγωγὴ τίμιων ἐκλογῶν γιὰ νά ἀποτραπεῖ μέ τὴ συνεργασία αὐτῆ τῶν κομμάτων καί τοῦ Βασιλιᾶ ἡ ἐκτροπὴ. Δυστυχῶς δέν εἰσακούστηκε.

Παρ' ὅλα αὐτὰ ἐμεῖς, ἐκτιμῶντας σήμερα τίς θέσεις μας καί τὴ δράση μας σ' ὅλη αὐτὴ τὴν περίοδο μετὰ τό 1963, ἀλλὰ ἰδιαίτερα μετὰ τίς 70 ἡμέρες τῶν λαϊκῶν κινητοποιήσεων τό καλοκαίρι τοῦ 1965, θεωροῦμε ὅτι δέν ἐξαγάγαμε τὰ ἀναγκαῖα πρακτικὰ συμπεράσματα ἀπὸ τίς διαπιστώσεις καί καταγγελίες μας, δέ συγκεντρώσαμε τὴν προσοχή μας καί τὴ δραστηριότητά μας στό

κεντρικό καθήκον της περιόδου αυτής, πού ήταν ή απόκριση του κινδύνου της δικτατορίας, περυσιάσαμε την προσοχή μας και τή δράση μας και σ' άλλα ανεπίκαιρα καθήκοντα, δέν έξαντλήσαμε από τήν πλευρά μας τίς δυνατότητες πού υπήρχαν για νά όρθωθοῦν μεγαλύτερα έμπόδια στό δρόμο τών δικτατόρων κι ακόμα για νά προετοιμαστεί και νά μήν αίφνιδιαστεί ο λαός, όπως αίφνιδιαστήκε στις 21 'Απριλίου και για νά αντιμετώπισει τό πραξικόπημα από καλύτερες θέσεις.

Όστόσο, είμαστε τό μόνο ίσως κόμμα πού έγκαιρα έπεσήμανε τούς κινδύνους της κατάλυσης τών δημοκρατικών θεσμών, και τούς κύκλους πού βυσοδομοῦσαν κατά της δημοκρατίας.

Η ΕΔΑ προδικτατορικά συνέβαλε, μαζί μ' άλλες προοδευτικές δυνάμεις, στην ανάπτυξη ενός πλατύτατου κινήματος έπιστημόνων, οικονομολόγων, τεχνικών κλπ., (πού έκδηλώθηκε μέ ειδικές δημόσιες συζητήσεις, μέ εισηγήσεις και παρεμβάσεις στα συνέδρια τών έπιστημονικών συλλόγων, μέ θεωρητικές εργασίες) πού, ξεκινώντας από πολλές άφειτηρίες, συνέκλινε προς τόν στόχο της ολόπλευρης δημοκρατικής οικονομικής ανάπτυξης της χώρας, προς όφελος του λαού της.

Άξιόλογη είναι ή συμβολή του Κόμματός μας και γενικότερα της μαρξιστικής Άριστερας και τών άριστερών πνευματικών ανθρώπων στην πνευματική και πολιτιστική ανάπτυξη του τόπου μας. Όλοι αυτοί, ο καθένας μέ τόν τρόπο του, έμπνεύστηκαν από τή Μαρξιστική-Λενινιστική θεωρία και από τούς μεγάλους κοινωνικούς, πολιτικούς και έθνικούς άγώνες, από τό άριστερό λαϊκό κίνημα, πού κύριος φορέας τους και όργανωτής τους στάθηκε τό Κόμμα μας. Χωρίς τήν προσφορά τών άριστερών πνευματικών ανθρώπων ή φιλοσοφία, ή παιδεία, ή τέχνη θά ήταν στον τόπο μας πολύ φτωχότερες.

Η ΕΔΑ ένίσχυσε προδικτατορικά μέ όλες τίς δυνάμεις τό πλατύ πολιτιστικό κίνημα της νεολαίας και του λαού πού αναπτύσσονταν και όδη-

γούσε σε μιά νέα πνευματική και καλλιτεχνική ανάπτυξη στον τόπο μας. Τό πολιτιστικό αυτό κίνημα αποτελούσε στον τομέα της κουλτούρας έκφραση του κινήματος της δημοκρατικής αλλαγής, πού πήγαζε από τά βάθη της ελληνικής κοινωνίας μέ στόχο του μιά έθνική δημοκρατική ανανέωση και δημιουργία σ' όλους τούς τομείς. Τμήμα αυτού του πνευματικού και πολιτιστικού κινήματος αποτέλεσε ή έκδοτική κίνηση πού σημειώνονταν προδικτατορικά, στην όποία τό Κόμμα μας και οι άριστεροί έκδότες συνέβαλαν ολόπλευρα.

● Τό Κόμμα μας - κόμμα έθνικό, βαθειά ριζωμένο στον τόπο μας

ΑΝ ΑΝΑΦΕΡΘΗΚΑ στό παρελθόν, δέν ήταν από κάποια διάθεση παρελθοντολογίας, αλλά για νά θεμελιώσω τήν άποψη ότι τό κόμμα της εργατικής τάξης της χώρας μας, αντίθετα μέ όσα κατάρθεσαν οι μάρτυρες κατηγορίας, κάτω από όποιοδήποτε όνομα και μορφή κι αν λειτουργούσε, είναι ένα κόμμα έθνικό, βαθειά ριζωμένο στον τόπο μας, δεμένο άξεχώριστα μέ τήν ιστορία της χώρας μας τών τελευταίων 50 χρόνων, μέ όλες τίς έκδηλώσεις και πραγματοποιήσεις της ελληνικής κοινωνίας και σαν τέτοιο πρέπει νά αντιμετώπιζεται και από τούς ιδεολογικούς αντιπάλους του. Γι' αυτό και είναι μάταια και όχι ρεαλιστική κάθε προσπάθεια για διάλυσή του. Τό κόμμα αυτό σ' όλη τή διάρκεια της πενηταπεντάχρονης ιστορίας του αντιμετώπισε άγριες διώξεις, παρανομίες, συλλήψεις, έκτοπισεις, βασανισμούς, φυλακίσεις και έκτελέσεις ακόμα τών μελών του και τών όπαδών του, χίλιες - δυό διακρίσεις σε βάρος του. Και όμως δέν έγινε δυνατό νά διαλυθεϊ. Γιατί; Ποιά είναι ή πραγματική, ή αντικειμενική, ή έπιστημονική έκήγηση του φαινομένου; Κατά τή γνώμη μας, ή μόνη έπιστημονική έκήγηση μιας τέτοιας

άντοχης στις δοκιμασίες και τό χρόνο δέν μπο-
ρεί νά βρεθεί ούτε σέ καμιά υπερφυσική ικανό-
τητα τών μελών του, ούτε σέ ιστορικές συμπτώ-
σεις και συγκυρίες. Άλλά στό γεγονός ότι έκ-
φράζει μιá πραγματικότητα πού δέν έξαλείφεται
ούτε μέ διατάγματα, ούτε μέ στρατιωτικούς νό-
μους, ούτε μέ διώξεις, ούτε μέ δικτατορίες,
ούτε και μέ Συντάγματα. Καί αύτή ή πραγματι-
κότητα είναι ή εργατική τάξη τής χώρας μας,
γέννημα νομοτελειαικό του καπιταλιστικού τρό-
που παραγωγής, πού ή ανάπτυξη της και στή χώ-
ρα μας όχι μόνο δέν τήν αδυνατίζει, αλλά τήν
ένισχύει και αριθμητικά και ποιοτικά. Είναι ό
ιστορικός ρόλος της, μέ αναγκαιότητα επίσης καθο-
ρισμένος από τό σύστημα αυτό παραγωγής, σάν
τής πιο προοδευτικής και γι' αυτό πιο δημοκρα-
τικής τάξης τής ελληνικής κοινωνίας. Όσο ύ-
πάρχει εργατική τάξη στή χώρα μας και όσο ανα-
πτύσσεται μαζί μέ τήν οικονομική ανάπτυξη, θά
υπάρχει και θά μεγαλώνει και τό κόμμα της, ανε-
ξάρτητα από τίς προσωρινές υποχωρήσεις.

Αυτό ίσχύει ιδιαίτερα γιά τή χώρα μας, ό-
που ή εργατική τάξη έδω και 55 χρόνια συνήθι-
σε νά έχει τό κόμμα της και μέσω αυτού νά έκ-
φράζει τά γενικώτερα συμφέροντά της και τήν
αυτόνομη συμβολή της στήν πρόοδο τής ελληνι-
κής κοινωνίας. Καμιά δύναμη δέν μπορεί νά
στρέψει σήμερα αύτή τήν ιστορική πορεία τής
εργατικής τάξης και του κόμματός της προς τά πίσω.

Ή προσπάθεια γιά διάλυσή του, όπως και
τών άλλων κομμάτων πού έκφράζουν άλλες κοινω-
νικές τάξεις και στρώματα, είναι ανεδαφική.
Δέν έχει τό επιδιωκόμενο αποτέλεσμα, αλλά μό-
νο μεγαλώνει τά βάσανα του λαού, κρατά τή χώ-
ρα σέ κρίση και αναστάτωση και τελικά δημι-
ουργεί περισσότερα και πιο δυσεπίλυτα προβλή-
ματα γιά τούς διώκτες τους. Γιατί, στό τέλος-
τέλος, ίσχυροποιεί τό Κόμμα μας έφ' όσον αυτό
έκφράζει ανερχόμενες κοινωνικές δυνάμεις.

Τό διωκόμενο κόμμα τών εργαζομένων μπορεί
νά πλήττεται βραχυπρόθεσμα στον οργανωτικό

τομέα μέ τίς διώξεις, αλλά ταυτόχρονα δυναμώ-
νει πολιτικά, ήθικά και ριζώνει περισσότερο
μέσα στήν ψυχή του λαού. Ή περίπτωση μοιάζει
άκριβώς μέ τό χτύπημα του σφυριού στό καρφί:
κάθε χτύπημα του πρώτου μήγει τό δεύτερο πιο
βαθιά. Τό παράδειγμα τών διώξεων του Μεταξά
και τών αποτελεσμάτων πού είχαν τελικά αυτές
στήν όρμητική ανάπτυξη του ΚΚΕ στά χρόνια τής
Κατοχής όπως και τών διώξεων μέ τό νόμο 509
και τό νόμο 375 μετά τό τέλος του Έμφυλίου
Πολέμου, πού δέν έμποδίσαν βεβαίως τήν ανά-
πτυξη ενός εύρύτατου κομμουνιστικού και άρι-
στερου κινήματος στή χώρα μας, αποδείχνουν τό
μάταιο και τό άτελέσφορο αυτών τών διώξεων.

Πολλές δικτατορίες και δικτάτορες κατα-
πιόστηκαν μ' αυτό τό άχαρο έργο τής διάλυσης
του κόμματος τής εργατικής τάξης. Όμως αυτό,
μετά τά χτυπήματα ξαναεμφανίζόταν ζωντανότερο
και δυνατότερο. Ό Πάγκαλος, ό Κουνδύλης, ό Με-
ταξάς ιδιαίτερα, όπως και οι σημερινοί κυβερ-
νήτες, μετά τίς μαζικές συλλήψεις κομμουνι-
στών και τά άλλεπάλληλα χτυπήματα πού έδιναν
στό κόμμα αυτό έξάγγελαν κάθε φορά τήν έξάρθ-
ρωση και τή διάλυση του Κόμματος. Όμως τί έ-
δειξε ή πραγματικότητα. Οι δικτάτορες και οι
διώκτες του Κόμματος ήλθαν και παρήλθαν, αλλά
τό κόμμα αυτό επέζησε και τών διώξεων και τών
διωκτών του.

Πολλές φορές οι διώκτες μας προσπάθησαν
νά έπωφεληθούν από τίς κρίσεις του Κόμματος
γιά νά έξαγγείλουν τή διάλυσή του. Αυτό συνέ-
βη και τό 1929-31 και τό 1939-40, όπως συμ-
βαίνει και σήμερα. Όμως πρέπει νά τονίσουμε
ότι οι προβλέψεις αυτού του είδους αποδείχτη-
καν άβάσιμες και διαψεύστηκαν από τή ζωή. Για-
τί οι κρίσεις αυτές τελικά υπερνικούνταν και
τό κόμμα τής εργατικής τάξης ύστερα από αυτές
συνέχιζε τή ζωή και τή δράση του ανανεωμένο
και πιο βαθιά ριζωμένο στό λαό. Έχουμε λοι-
πόν κάθε λόγο, συνεπικουρούμενοι και από τήν
ιστορική πείρα, νά ίσχυριστούμε μέ βεβαιότητα
ότι τό ίδιο θά γίνει και σήμερα.

Ένα κόμμα με 55 χρόνια ιστορία, πού άντεξε επί πλέον σέ τόσες δοκιμασίες, είναι φανερό πώς δέν μπορεί σήμερα πιά νά διαλυθεῖ καί νά ἐξαφανιστεῖ ἀπό τή ζωή μέ νόμους, διατάγματα, διώξεις.

Ἐκεῖνο πού πετυχαίνουν ὄσοι ἐπιχειροῦν μιά τέτοια προσπάθεια εἶναι τό πνίξιμο τῆς δημοκρατίας μέ πολύ ἀρνητικά ἀποτελέσματα γιά τήν ἀνάπτυξη τῆς χώρας, πού εἶναι τόσο μεγαλύτερα ὅσο πλατύτερες εἶναι οἱ μάζες πού ἐκπροσωπεῖ τό κόμμα πού ἐπιχειρεῖται ἡ ἐξαφάνισή του μ' αὐτό τόν τρόπο.

Τελικά, ὄσοι ἀναλαβαίνουν τήν πρωτοβουλία τέτοιων μέτρων, δηλ. τῆς τεχνητῆς καί μέ διατάγματα ἐξαφάνισης ἑνός πραγματικοῦ κόμματος, δέν βγαίνουν κερδισμένοι. Ἐκεῖνο πού θέλουν νά ἀποφύγουν, θά τό βροῦν πάλι μπροστά τους μέ ἄλλη ἔκφραση, εἴτε νόμιμη, εἴτε παράνομη, εἴτε νομιμοπαράνομη καί πολλές φορές πιό ἐπικίνδυνη γι' αὐτούς. Οἱ ἰδέες καί τά κόμματα πού τούς ἐκφράζουν δέ διώκονται μέ νομοθετικά καί διοικητικά μέτρα. Ἀντιμετωπίζονται μέ ἄλλες ἰδέες καί ἄλλα προγράμματα, ἄν ὑπάρχουν βέβαια. Ὅταν κλείσεις σέ κόμματα τήν πόρτα τῆς δημόσιας πολιτικῆς ζωῆς, αὐτά θά μποῦν σ' αὐτήν ἀπό τό παράθυρο. Αὐτή ἄλλωστε ἡ πείρα ἔχει ὀδηγήσει τούς ἰθύνοντες κατά καιρούς στίς χώρες τῆς Δυτικῆς καί Βόρειας Εὐρώπης καί τά Συντάγματα τῶν χωρῶν αὐτῶν στό νά ἐξασφαλίζουν τή νόμιμη ὑπαρξη καί λειτουργία τῶν κομμουνιστικῶν κομμάτων μέ ὁποιοδήποτε ὄνομα. Μόνο τά φασιστικά καθεστῶτα καί κάθε εἶδους νεοφασιστικές στρατοκρατικές ἢ ἄλλες δικτατορίες πού ἐξαλείφουν ὅλους τούς δημοκρατικούς καί κοινοβουλευτικούς θεσμούς κρατᾶν τά κομμουνιστικά κόμματα, ὅπως καί τά ἄλλα δημοκρατικά κόμματα, ἐκτός νόμου. Τά ἀποτελέσματα μιᾶς τέτιας τακτικῆς στήν Ἰσπανία καί Πορτογαλία, στήν Τουρκία, τά παρακολουθοῦμε καθημερινά ἀπό τίς ἐφημερίδες.

Ἀπόδειξη τρανή τοῦ παραπάνω ἰσχυρισμοῦ μας εἶναι αὐτό πού συνέβη μετά τήν 21 Ἀπρι-

λίου μέ τά κόμματα τῆς χώρας. Μέ διατάγματα, ἄλλων - συγκεκριμένα τῆς ΕΔΑ - κηρύχθηκε ἡ διάλυση, καί ἄλλων ἀπαγορεύτηκε ἡ λειτουργία. Ἐκτοτε, ἀπό τούς ἐκπροσώπους τῆς σημερινῆς κυβέρνησης ἐγίναν ἐπανεπιλημμένες δηλώσεις καί ἐκτιμήσεις πώς τά παλαιά αὐτά κόμματα εἶναι πεθαμένα καί ἀνύπαρκτα. Καί ὅμως πέντε χρόνια μετά τήν ἐγκαθίδρυση τοῦ στρατιωτικοῦ καθεστῶτος δηλώνεται ἐπισημως ὅτι τό Σύνταγμα τοῦ 1968, κομμένο καί ραμμένο γιά νά διαιωνίσει τήν ἐξουσία τῆς στρατοκρατίας, δέν μπορεί νά ἐφαρμοσθεῖ ἐξ αἰτίας τῆς ἀρνητικῆς στάσης τῶν κομμάτων ἀπέναντι στό Σύνταγμα τοῦ 1968 καί στό δικτατορικό καθεστῶς. Μέ ἄλλα λόγια, τά πεθαμένα κόμματα πῆραν τήν ἱστορική τους ἐκδίκηση, βρυκολάκισαν καί ταραίζουν τόν ὕπνο τῶν κρατούντων, τούς ἐμποδίζουν νά θέσουν σέ λειτουργία τό ἴδιο τους τό Σύνταγμα. Χρειάζεται ἄραγε πιό σπαρταριστή ἀπόδειξη ὅτι τά κόμματα δέ διαλύονται οὔτε παραμερίζονται μέ νομοθετικές καί διοικητικές πράξεις;

Μέ τήν εὐκαιρία αὐτή πρέπει νά ποῦμε ὅτι ὄσον ἀφορᾶ τό Κόμμα μας δέν πρόκειται οὔτε νά διαλυθεῖ ποτέ, οὔτε νά πάψει νά βρῖσκεται μέσα στήν πολιτική ζωή τῆς χώρας καί νά τήν ἐπηρεάζει. Στηρίζεται γι' αὐτό στόν ἰδεολογικό - πολιτικό προσανατολισμό του καί στίς ἀρχές ὀργάνωσης καί λειτουργίας του καί τούς δεσμούς του μέ τό λαό πού τοῦ ἐξασφαλίζουν δυνατότητα νά ὑπάρχει, νά λειτουργεῖ καί νά παίρνει μέρος στήν πολιτική ζωή καί στό μαζικό κίνημα τῆς χώρας κάτω ἀπό ὁποιοδήποτε συνθήκες.

Ἐπὶ πλέον, ἔχει ἕνα εἰδικό λόγο πού σήμερα πιά οἱ προσπάθειες διάλυσης τοῦ κόμματος τῆς ἐργατικῆς τάξης στή χώρα μας δέν μποροῦν νά καρποφορήσουν. Ἀπό τήν περίοδο, ἰδιαίτερα, τῆς Ἀντίστασης καί ἔπειτα, τήν περίοδο τοῦ δημοκρατικοῦ κινήματος στά χρόνια 1952 - 1967, πού τό κόμμα τῶν ἐργαζομένων τό ἐκπροσωποῦσε ἡ ΕΔΑ, οἱ κομμουνιστές, καί γενικά οἱ ὀπαδοί τῆς Μαρξιστικῆς - Λενινιστικῆς Ἀριστερᾶς ἐπαψαν νά εἶναι μιά σχετικά μικρή παράταξη, ἐ-

γίναν μια μεγάλη παράταξη. Τό κόμμα τους ρί-
ζωσε όχι μόνο στην εργατική τάξη, αλλά και
στά άλλα εργαζόμενα και μεσαία στρώματα της
πόλης και της υπαίθρου, στους διανοουμένους
και στη νεολαία. Μέσα στη διάρκεια τόσων αγώ-
νων και μέ τέτοια πολύχρονη δράση, παρά τις
φοβερές θυσίες αίματος και την απώλεια χιλιά-
δων πολύτιμων στελεχών και μελών, αναδείχθη-
καν πολλές εκατοντάδες και χιλιάδες νέα στε-
λέχη δοκιμασμένα, μέ αίσθημα ευθύνης και πρω-
τοβουλίας. Όλοι αυτοί οι χιλιάδες κομμουνι-
στές και άριστεροί, παλαιοί και νέοι, και αυ-
τοί που καθημερινά και κατά μάζες άριστερο-
ποιούνται μέσα στη σημερινή κατάσταση δέν πε-
ριμένουν ούτε τή σύνδεση από κάποια ανώτερη
όργανωση, ούτε τή καθοδήγηση από κάποιο κέν-
τρο για νά οργανωθούν και νά δράσουν.

Και μέ τήν υπόθεση που δικάζεται σήμερα
τί συνέβη; Όταν μας συνέλαβαν έγινε ανακοί-
νωση του Υπουργείου Ασφαλείας ότι συνελήφθη
ή ήγεσία και έπεσαν στά χέρια της Ασφαλείας
τό Κλιμάκιο της ΚΕ, τό τυπογραφείο, τό αρχείο
και ό μηχανισμός του Κόμματος και ότι έπομέ-
νως τό ΚΚΕ έσωτ. έξαρθρώθηκε. Βέβαια όλα αυ-
τά ήταν υπερβολές. Δύο μέλη της ήγεσίας του
Κόμματος δέν είναι ή ήγεσία, ένα υποτυπώδες
τυπογραφικό υλικό δέν είναι τό τυπογραφείο του
Κόμματος. Μερικά στελέχη του ΚΚΕ έσωτ. και άλ-
λοι δημοκρατικοί πολίτες, που δέν μπορεί ν'ά-
ποδειχθεί ότι συνδέονται οργανωτικά μεταξύ
τους, δέν είναι ή καθοδήγηση ούτε ό μηχανισμός
του Κόμματος. Τέλος, μερικά έντυπα και χειρό-
γραφα δέν είναι τό αρχείο του Κόμματος.

Για νά αποδειχθεί του λόγου τό αληθές εί-
ναι γνωστό ότι λίγες μέρες μετά τή σύλληψη μας
βγήκε στην Αθήνα ό "ΡΙζοσπάστης - Μαχητής",
τό όργανο της ΚΕ του κόμματος, μέ καταγγελία
από μέρος του Γραφείου των συλλήψεων που έ-
γιναν, και συνέχισε νά εκδίδεται στις κανονι-
κές ημερομηνίες του ακόμα πιο πλούσιος σε ύλη
και πιο καλοτυπωμένος. Τό Γραφείο και ή ΚΕ

συνέχισαν άπτότητα τό έργο τους στη χώρα. Από
τήν άλλη πλευρά οι συλλήψεις αυτές, αποδεί-
χνοντας ότι οι κομμουνιστές συνεχίζουν τόν ά-
γώνα άδιαφορώντας για τις θυσίες, έδεσαν τό
κόμμα μας περισσότερο μέ τό λαό, έκλαινεψαν
τήν πολιτική μας και τελικά και μ' αυτό τό
χτύπημα τό καρφί μπήκε πιο βαθειά και στερεώ-
θηκε καλύτερα.

Τό κυνήγι των κομμάτων και των ίδεων δέ
στοιχίζει μόνο στό κόμμα που διώκεται. Στοι-
χίζει πολύ περισσότερο στη χώρα που διεξάγε-
ται αυτό τό κυνήγι. Είναι γνωστό τί στοιχισέ
στην έσωτερική ζωή των ΗΠΑ και στην πνευματι-
κή της ανάπτυξη ό Μακαρθισμός.

Μια από τις μεγάλες ζημιές αυτού του ίδι-
όμορφου κυνηγητού, αυτού του ίδιόμορφου γκέτο
σε βάρος ενός ή περισσοτέρων πολιτικών κομμά-
των, είναι, κοντά στ' άλλα, ή δξευση που παίρ-
νουν οι πολιτικές αντιθέσεις, ή δηλητηρίαση
της πολιτικής άτμόσφαιρας μέ μίσση, ή άγριότη-
τα των πολιτικών ήθων, οι εύκολες σηκοφαντίες
μεταξύ των πολιτικών δυνάμεων που δημιουργούν
μια ηλεκτρισμένη άτμόσφαιρα που δέν έπιτρέπει
τήν ψύχραιμη τοποθέτηση κάθε πολίτη στα πολι-
τικά προβλήματα, τήν όμαλή διεξαγωγή των πο-
λιτικών αγώνων, τήν έμμογή στις δημοκρατικές
διαδικασίες και, αντίθετα, διευκολύνει τις
συνεχείς παραβιάσεις της αρχής της λαϊκής κυ-
ριαρχίας στό όνομα βραχυπρόθεσμων σκοπιμοτή-
των και οδηγεί έτσι στη διαιώνιση των κρίσεων
που πολλές έξελίσσονται σε έμφύλιες διαμάχες.

Ό λαός μας, ύστερα από τόν έμφύλιο πόλε-
μο και ίδίως μετά τό 1960 που τέθηκαν επί τά-
πητος τά μεγάλα προβλήματα της χώρας λόγω της
είσόδου της σε μια νέα φάση ανάπτυξης, πρό
παντός όμως αυτά τά τελευταία πέντε χρόνια
υπερωρίμασε.

Κατάλαβε πόσο ό χωρισμός του σε "έθ-
νικόφρονες", και "μή", σε "Έλληνες" και "μή
Έλληνες" είναι τεχνητός και βοήθησε τους έχ-
θρούς των συμφερόντων του, τους έχθρούς της
Δημοκρατίας. Γι' αυτό θέλει νά οικουδομήσει μια

δίκαιη δημοκρατική πολιτεία, όπου όλοι οι πολίτες θά έχουν τά ίδια δικαιώματα και τίς ίδιες υποχρεώσεις και όπου πάνω απ' όλα θά είναι σεβαστή ή κυρίαρχη θέλησή του, έκφραζόμενη μέσα από δημοκρατικές διαδικασίες. Μιά πολιτεία όπου οι πολιτικοί άγώνες, άκριβώς γι' αυτό, οποιαδήποτε όξύτητα και άν παίρνουν, θά διεξάγονται πολιτισμένα μέ αντιπαραβολή προγραμμάτων και ίδεών.

Εμείς θεωρούμε ότι μετά τό 1950 συμβάλαμε σέ μία τέτοια προσπάθεια γιά τή διασφάλιση τής όμαλης δημοκρατικής πορείας. Σήμερα είνμαστε ακόμα περισσότερο άποφασισμένοι νά συμβάλουμε στην οικοδόμηση μιās τέτοιας δίκαιης πολιτείας, αλλά ακόμη και σέ μία "ήμέρωση" τών πολιτικών άγώνων, από τήν οποία τόσην έχει ανάγκη ή χώρα μας. Μιά τέτοια όμως σοβαρή βελτίωση του τρόπου διεξαγωγής τών πολιτικών άγώνων δέν μπορεί νά γίνει μέ τήν ύποταγή τών πολλών στους λίγους ή στον ένα ή σέ κέντρα άποφάσεων έξω από τή νόμιμη αντιπροσωπευτική κυβέρνηση. Δέν μπορεί νά γίνει μέ τήν ύποταγή του λαού σέ μία αυθαίρετη έξουσία πού διά τής βίας τον τοποθέτησε στό γύψο, αλλά μέ τήν ύποταγή όλων στην κυρίαρχη λαϊκή θέληση. Μέ τό σεβασμό στην έλευθερία όλων τών πολιτών και στην επικράτηση τής θέλησης τών πολλών πού είναι ή ούσία τής πολιτικής Δημοκρατίας.

Η δική μας συγκεκριμένη συμβολή στην ήμερότητα τών πολιτικών ήθών στή χώρα μας και στην όμαλή πορεία τής χώρας, στό δρόμο της γιά τήν οικοδόμηση μιās δίκαιης πολιτείας μετά τήν άνατροπή τής δικτατορίας - άνατροπή πού είναι άνυπέρθετος όρος γιά τήν οποιαδήποτε έξομάλυνση τής κατάστασης - συνίσταται, έκτός τών άλλων, και στή διακήρυξη έκ μέρος μας ότι είνμαστε σταθερά υπέρ τής άυστηρής τήρησης τών δημοκρατικών διαδικασιών και του σεβασμού τών δημοκρατικών θεσμών και δικαιωμάτων σ' όλη τήν πορεία τών πολιτικών και κοινωνικών αλλαγών στό δρόμο προς τή δημοκρατική και σοσιαλιστική άνάπλαση τής πατρίδας μας. Αύτή τήν

άρχή, δηλαδή τήν έμμονή στην κατοχύρωση και διαφύλαξη τών δημοκρατικών δικαιωμάτων όλων τών πολιτών και στους δημοκρατικούς θεσμούς και διαδικασίες, δέν πρόκειται ποτέ νά τήν ύποτάξουμε σέ οποιαδήποτε σκοπιμότητα ή βραχυπρόθεσμη άναγκαιότητα πού προκύπτει από τήν πορεία του άγώνα. Αυτό είναι τό άποτέλεσμα τών έξελίξεων τών αντιλήψεών μας μετά τό 1956 σ' όλα αύτά τά χρόνια και ιδιαίτερα μετά τό πραξικόπημα τής 21 'Απριλίου. Συνδέεται μέ τίς γενικώτερες δυνατότητες πού διαμορφώθηκαν παγκόσμια και στή χώρα μας γιά τήν άνοδο στην έξουσία τών εργαζομένων μέ δημοκρατικές διαδικασίες και μέ τήν άνανέωση τής Μαρξιστικής-Λενινιστικής θεωρίας πού σημειώθηκε ιδίως τήν τελευταία δεκαπενταετία.

Τό ότι τό πραξικόπημα τής 21 'Απριλίου και ή δικτατορία πού επέβαλε είχε σάν άποτέλεσμα νά ένταθούν και νά έπιταχυνθούν οι ζυμώσεις και οι ιδεολογικές άναζητήσεις στό χώρο του Κόμματός μας και όλης τής 'Αριστεράς είναι κάτι φυσικό.

"Άλλωστε, κανένα κόμμα τής χώρας μας δέν έμεινε έξω από μία τέτοια φυσική και άναγκαία άναμόρφωση σύμφωνα μέ τά δικά του ιδεολογικά προβλήματα, τή δική του ταξική και πολιτική τοποθέτηση, τά προβλήματα τών στρωμάτων και τών πολιτικών δυνάμεων πού εκπροσωπούν.

Τά όξύτατα πολιτικά και κοινωνικά προβλήματα πού ανακύπτουν από τήν άνάπτυξη στή χώρα μας του μονοπώλιακού καπιταλισμού κάτω από ένα αυταρχικό και ξενοστήριχτο στρατοκρατικό καθεστώς, ο ρόλος τών ΗΠΑ στην ένίσχυση και στήριξη του δικτατορικού καθεστώτος και ή ώμή επέμβασή τους στις πολιτικές έξελίξεις στή χώρα μας και στην κατάλυση τής Δημοκρατίας βρίσκονται στό ύπόβαθρο αύτών τών έξελίξεων στό χώρο τών πολιτικών δυνάμεων τής χώρας.

Στό κόμμα τής εργατικής τάξης είναν από χρόνια συσσωρευτεί πολλά προβλήματα σάν άποτέλεσμα τής δυσκολίας προσαρμογής πού σημείωνε στις νέες συνθήκες πού διαμορφώνονταν μετά τό

1960 στη χώρα μας και των αντιφάσεων που εμφανίζονταν στις δομές του και τη γραμμή του.

Αναμφισβήτητα ή εκτός νόμου θέση του ΚΚΕ και της κομμουνιστικής ιδεολογίας, οι διώξεις της Αριστεράς, οι δυσκολίες που όρθώνονταν στη λειτουργία και τη δράση του δημιουργούσαν πρόσφορο έδαφος για την εμφάνιση τέτοιων αντιφάσεων στην πολιτική και την οργάνωσή του. Γι' αυτό όμως απαιτούνταν μία μεγαλύτερη δύναμη θεωρητικής εργασίας και ακόμη στενότερη επαφή των κομμουνιστών με τα αίτια των εργαζομένων και τις ζυμώσεις μέσα στο χώρο της Αριστεράς για να γίνει δυνατό, με μία νέα ανανεωμένη γραμμή, το Κόμμα να υπερνικήσει τις αδυναμίες και τις καθυστερήσεις του, τις αντιφάσεις του στις δομές και τη γραμμή του, για να μπει με μία νέα ορμή επικεφαλής του κινήματος των εργαζομένων και να το οδηγήσει μαζί με τις άλλες προοδευτικές δυνάμεις στην επίτευξη των στόχων του.

ΟΙ ΒΑΘΥΤΕΡΕΣ ΑΙΤΙΕΣ ΤΗΣ ΔΙΑΣΠΑΣΗΣ

Η ΚΑΤΑΛΥΣΗ της δημοκρατίας από το πραξικόπημα της 21 Απριλίου και η ανεπάρκεια που έδειξε το Κόμμα μας στην αντιμετώπισή του (σε αντιστοιχία με τις απαιτήσεις του λαού απ' αυτό) και στην όρθη αντιμετώπιση των νέων προβλημάτων που όρθώνονταν στον ελληνικό χώρο αποτέλεσαν έναν καταλύτη που επιτάχυνε την έσωτερική του κρίση:

Η βαθύτερη αίτια της διάσπασης, που έγινε το 1968 μέσα στο ΚΚΕ και σε όλο το χώρο της ελληνικής μαρξιστικής Αριστεράς βρίσκεται στο γεγονός ότι το κόμμα αυτό με την τότε πολιτική του κατεύθυνση, το θεωρητικό του δόγμα, τις οργανωτικές του δομές και τη μεθοδολογία του δεν ήταν σε θέση να ανταποκριθεί στα νέα μεγάλα καθήκοντα και τις τεράστιες α-

παιτήσεις που έθετε η ζωή. Δεν ήταν σε θέση να παίξει αποτελεσματικά το ρόλο της πρωτοπόρας πολιτικής δύναμης και να συνεχίσει με επιτυχία τις λαμπρές παραδόσεις του και τους βαθειούς δεσμούς του με το λαό που σφυρηλατήθηκαν κυρίως με την Έθνηκή Αντίσταση 1940-1944 και ύστερα με το κίνημα για την Δημοκρατική Αλλαγή στην περίοδο δράσης της ΕΔΑ από το 1956 - 67.

Η αντικειμενική αυτή τάση προσδιώρισε την ιστορική απαίτηση να ανανεωθεί σε βάθος το κόμμα της εργατικής τάξης και όλη η μαρξιστική Αριστερά στη χώρα μας για να γίνει ικανό να ανταποκριθεί στα νέα του ιστορικά καθήκοντα.

Έκφραση της ιστορικής αυτής απαίτησης να υπάρξει ένα ανανεωτικό κίνημα μέσα στο χώρο της Αριστεράς είναι το έργο που έχει αναλάβει το ΚΚΕ έσωτ. μαζί με τις άλλες ανανεωτικές δυνάμεις της Αριστεράς για τη δημιουργία μιας νέας και αποτελεσματικής συλλογικής θέλησης, ενός ζωντανού πολιτικού οργανισμού των εργαζομένων, εμπνεόμενο και καθοδηγούμενο από τον πάντα νέο μαρξισμό-λενινισμό και κληρονόμο όλων των μεγάλων αγωνιστικών παραδόσεων του εργατικού κινήματος της χώρας μας του ΚΚΕ και της ΕΔΑ.

Η προσωνυμία Έσωτερικό που πηγαία και αθόρμητα μετά τη διάσπαση δόθηκε στο Κόμμα μας από τους κομμουνιστές, τους αριστερούς, τους εργαζόμενους της χώρας μας, αλλά γενικώτερα την κοινή γνώμη, είναι ένδεικτική του τι αντιπροσωπεύει και για τα βασικά χαρακτηριστικά του.

Αυτά είναι:

α) Η θέλησή του και τα μέτρα που παίρνει γι' αυτό για να συντηρεί και να καλλιεργεί ισχυρούς δεσμούς με το λαό και ιδιαίτερα τους εργαζόμενους. Η καθοδήγησή του βρίσκεται στο έσωτερικό της χώρας και χαράζει τη γραμμή του με βάση τους πόθους των εργαζομένων και τις

γνώμες τῶν μελῶν του καί στέλεχῶν του.

β) Ἡ ἐσωτερική δομή του στηρίζεται, ὅπως σ' ὅλα τὰ Λενινιστικά κόμματα, στίς ὁργανώσεις βάσης στούς τόπους δουλιᾶς, κατοικίας καί σπουδῶν, καί ἡ λειτουργία του σέ μιά ἐνότητα σκέψης καί δράσης μέ σκοπό τήν πρωτοποριακή δραστηριότητα γιά τήν ἀνάπτυξη τῶν λαϊκῶν ἀγῶνων. Αὐτή ἐπιτυγχάνεται μέ τήν πληροφόρηση τῶν μελῶν τοῦ Κόμματος γιά τὰ προβλήματα πού ἀπασχολοῦν τό Κόμμα καί τήν ἡγεσία του καί τίς προτεινόμενες διαφορετικές ἐπιλογές, μέ τήν ἐλεύθερη διακίνηση καί διαπάλη τῶν ἰδεῶν, κάθιστα (ἀπό πάνω πρὸς τὰ κάτω καί ἀντίστροφα) καί ὀριζόντια μέσα στό Κόμμα, καί μέ τήν παραδοχή τῆς πολυμορφίας τῶν ἀπόψεων, ὅπως ἐπίσης μέ τήν ἀρχή τῆς ὑποχρεωτικότητας γιά ὅλους τῶν δημοκρατικά παρμένων ἀποφάσεων, τήν πειθαρχία τῆς μειοψηφίας στήν πλειοψηφία πού δέν ἀδυνατίζει οὔτε ἀναρεῖται, ἀλλά ἐνισχύεται ἀπό τήν ἀνάπτυξη τῆς δημοκρατίας. Στηρίζεται σέ μιά σύγχρονη ἀντίληψη τοῦ δημοκρατικοῦ συγκεντρωτισμοῦ πού κατά τόν Γκράμσι ἀναζητάει στήν ἐνότητα τῆ διαφορά καί στήν ποικιλομορφία καί στίς ἀντιθέσεις τῶν ἀπόψεων τό κοινό πού τίς ἐνώνει. Ὁ Δημοκρατικός συγκεντρωτισμός εἶναι γιά μᾶς ὄχι μιά στατική ἀλλά ἐξελισσόμενη ἐννοια, πού σήμερα ἀπαιτεῖ νά ἐνισχυθεῖ ἡ δημοκρατική του διάσταση. Ἀκόμα ἡ ἐνότητα καί ἡ λειτουργία τοῦ Κόμματός μας στηρίζεται σέ μιά συνεχή πάλη κατά τῶν γραφειοκρατικῶν τάσεων καί στόν οὐσιαστικό ἔλεγχο ὄχι μόνο ἀπό τὰ πάνω ἀλλά καί ἀπό τὰ κάτω. Στήν ἀνάδειξη τῆς ἡγεσίας ἀπό τή βάση τοῦ Κόμματος. Οἱ ἀρχές αὐτές ἔχουν γιά μᾶς ἀξία μέσα σ' ὅλες τίς συνθήκες. Ἀκόμα καί μέσα σέ συνθήκες βαθεῖας παρανομίας πρέπει νά ἀναζητεῖται, χωρίς προσκολλησεις στούς τύπους καί χωρίς παραβίαση τῶν κἀνόνων προφύλαξης, ἡ ἐφαρμογή τῆς οὐσίας καί τοῦ πνεύματός τους.

γ) Ὁ ἰδιαίτερος χαρακτήρας τοῦ μαρξιστικοῦ-λενινιστικοῦ κόμματος μέ βάση τή δική μας

ἐλληνική πραγματικότητα πρέπει νά εἶναι ἓνας συνδυασμός κόμματος ἐπαναστατικοῦ-ἀγωνιστικοῦ καί ταυτόχρονα πλατιοῦ πού τείνει ν' ἀγκαλιάσει ὅλη τή μαρξιστική ἐπαναστατική Ἀριστερά, αὐτή τήν κομμουνιστική Ἀριστερά καί τούς ὁπαδούς τοῦ ΚΚΕ πού συσπείρωνε στήν περίοδο τῆς νόμιμης λειτουργίας τῆς ἡ ΕΔΑ καί αὐτή πού διαμορφώνεται καθημερινά στή χώρα μας σήμερα ἀπό τίς νέες δυνάμεις πού ἀριστεροποιοῦνται στόν ἀγῶνα κατά τῆς δικτατορίας. Γι' αὐτό σταθερή ἐπιδίωξή μας εἶναι ἡ διαμόρφωση τοῦ κόμματος τῶν ἐργαζομένων τῆς χώρας μας σέ ἓνα μαζικό πολιτικό ὄργανισμό τῆς Μαρξιστικῆς-Λενινιστικῆς Ἀριστερᾶς.

Μέσα στή σύγχρονη καί ἀνανεωμένη ἀντίληψη γιά τό Μαρξιστικό κόμμα τῆς ἐργατικῆς τάξης καθιερώνουμε νέες δημοκρατικές σχέσεις τοῦ Κόμματος μέ τὰ συνδικάτα, πού τίς χαρακτηρίζει ὁ πλήρης σεβασμός στήν αὐτονομία τῶν συνδικάτων σάν ὁργανισμῶν τῆς ἐργατικῆς τάξης μέ τή δική τους αὐτόνομη συμβολή τόσο στήν πάλη γιά τὰ δικαιώματα τῶν ἐργαζομένων, ὅσο καί στήν πάλη γιά τή δημοκρατία καί τό σοσιαλισμό.

Ἐπίσης ὑπερνηκίσαμε ἀπό καιρό τήν παληά ἀντίληψη γιά τόν καθοδηγητικό ρόλο τοῦ Κόμματος σέ μιά συμμαχία ἀριστερῶν καί δημοκρατικῶν δυνάμεων καί γενικώτερα στίς σχέσεις του μέ τὰ ἄλλα συναλλαζόμενα κόμματα καί ὁμάδες. Ὁ καθοδηγητικός ρόλος τοῦ Κόμματος δέν εἶναι γιά μᾶς οὔτε δοσμένος, οὔτε ἐπιβάλλεται. Ἀποβλέπουμε σέ μιά πρωτοποριακή συμβολή πού εἶναι μιά εὐγενική ἐπιδίωξη πού ἀπορρέει ἀπό τόν ἱστορικό ρόλο τῆς ἐργατικῆς τάξης, στή σοσιαλιστική ἀνάπλαση τῆς κοινωνίας. Προσπαθοῦμε ὅμως νά τήν ἐκπληρώσουμε μόνο μέ τίς ὀρθές προτάσεις μας καί μέ τή δράση μας στίς πρῶτες γραμμές τοῦ ἐργατικοῦ καί δημοκρατικοῦ κινήματος.

δ) Ἡ πλήρη αὐτονομία καί ἀνεξαρτησία στά πλαίσια τοῦ Διεθνούς κινήματος καί σέ σχέση μέ τὰ Κομμουνιστικά κόμματα ὁποιασδήποτε χώρας. Δέν ὑπάρχει γιά μᾶς Κράτος ἢ Κόμμα ὀδη-

γός. Προσπαθούμε να αντιμετωπίσουμε τα προβλήματα του εργατικού και δημοκρατικού κινήματος της χώρας μας δημιουργικά, χωρίς απομνήσεις ξένων προτύπων, με βάση πρώτα απ' όλα τα συμφέροντα της εργατικής τάξης και του λαού της χώρας μας. 'Επιδιώκουμε να οικοδομήσουμε ένα ζωντανό και αυτόδύναμο κίνημα που δέν συμβιβάζεται στην πολιτική του με τη μίσηση και την αποστήθιση, που απορρίπτει τα στερεότυπα, το μονοπώλιο της σκέψης και της αυθεντίας.

Θεωρητικό μας όπλο - ο μαρξισμός-λενινισμός

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΑΣ όπλο στην προσπάθεια αυτή, οίκοδομησης του κόμματος και χάραξης της γραμμής του στις σημερινές συνθήκες είναι ο Μαρξισμός - Λενινισμός. 'Αλλά αυτή τη θεωρία δέν θεωρούμε σά δόγμα, σάν κάτι έτοιμο και τελειωμένο. 'Αν σταματούσε να αναπτύσσεται και να ανανεώνεται, ιδιαίτερα με βάση τούς όρους της ελληνικής πραγματικότητας, ο Μαρξισμός θά έπαυε να είναι για μās μιά αληθινή επαναστατική θεωρία, θά νεκρώνονταν.

Με βάση τις παραπάνω αφετηριακές αντιλήψεις κρίνουμε ότι είναι αναγκαίο να προσαρμοστεί ή θεωρία μας στις μεγάλες αλλαγές που συντελούνται σ' όλο τόν κόσμο και ιδιαίτερα στις αλλαγές που συντελέστηκαν και συντελούνται μέσα στη χώρα μας και τό διεθνή περίγυρο. 'Η ζωντανή αυτή προσαρμογή της αποτελεί τη βάση της ανανέωσής της. Μόνον έτσι μπορεί να γίνει όργανο για μιά σωστή ανατομία της ελληνικής πραγματικότητας, τή χάραξη μιάς σωστής γραμμής και τήν όργάνωση με βάση αυτή τών αγώνων του λαού μας για τήν πολιτική και κοινωνική άπελευθέρωση.

Τό Κόμμα μας, τό ΚΚΕ έστω, παραμένοντας

πάντα κόμμα της εργατικής τάξης και όλων τών εργαζομένων δέν ξεχνά τα νέα στρώματα που μπαίνουν σήμερα στό χώρο της εργατικής τάξης, συμπλέκονται με τό βιομηχανικό πυρήνα του και τόν περιβάλλουν, τα στρώματα της σπουδάζουσας νεολαίας και τών διανοουμένων, που γεννά και δραστηριοποιεί ή κρατικομονοπωλιακή ανάπτυξη. 'Εκτιμά σωστά τις νέες επαναστατικές δυνατότητες που περικλείνουν. Τα στρώματα αυτά και προδικτατορικά έπαιξαν ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο στό ανερχόμενο τότε δημοκρατικό κίνημα της αλλαγής και δέν είναι παράξενο ότι σήμερα παίζουν ένα ιδιαίτερο ρόλο στόν αγώνα για τήν αποκατάσταση και στερέωση της δημοκρατίας. 'Η ένταξη ενός τόσο μεγάλου αριθμού διανοουμένων στόν αντιδικτατορικό αγώνα πήρε τέτοιες διαστάσεις, που μόνον με τήν περίοδο της Κατοχής μπορεί να συγκριθεί. Σήμερα όλες οι ζωντανές πνευματικές δυνάμεις και αξίες του τόπου τάχθηκαν με τόν ένα ή τόν άλλο τρόπο στό αντιδικτατορικό - δημοκρατικό στρατόπεδο, συνέβαλαν σημαντικά στόν αγώνα κατά της δικτατορίας. Δέν έχει κανείς παρά να ρίξει μιά ματιά στην κοινωνική σύνθεση τών πολιτικών κρατούμενων στις φυλακές για να εκτιμήσει σωστά τό ρόλο τών δυνάμεων αυτών στόν αγώνα για τή δημοκρατία.

Τό ΚΚΕ έστω, για να παίξει τό ρόλο που παραπάνω σκιαγραφήσαμε επιδιώκει όλο και περισσότερο να στηρίζεται και να άντλεί τις δυνάμεις του από τις καινούργιες γενιές τών εργαζομένων του χεριού και του πνεύματος καθώς και τών σπουδαστών, που εισβάλλουν όρμητικά στην κοινωνική ζωή και στόν πολιτικό στίβο του τόπου. 'Επιδιώκει να ανανεώνει τα μέλη του και τα στελέχη του απ' αυτούς.

Τό Κόμμα μας δέν επιδιώκει μιάν οποιαδήποτε πατερναλιστική ποδηγέτηση της ξεχωριστής πρωτοποριακής πολιτικής όργάνωσης της νέας γενιάς, τών αντιδικτατορικών όργανώσεων της και τών άλλων αυτόνομων κινήσεών της. 'Αποκρούει τήν κηδεμόνευση της νέας γενιάς, επιδιώκει τή

βοήθειά της. Επίσης θεωρεί αναγκαία τη συνεργασία των νέων αυτών δυνάμεων για την επεξεργασία του συγκεκριμένου δρόμου και των συγκεκριμένων στόχων του δημοκρατικού κινήματος για τό σήμερα και τό αύριο. Μέσα άπ' αυτήν τη συνεργασία πιστεύουμε ακράδαντα πώς οι πιο ζωντανές και οι προοδευτικές αγωνιστικές δυνάμεις της νέας γενιάς θά βρουν τό δρόμο τους προς τό Κόμμα της εργατικής τάξης, πρωτοπόρα δύναμη στον άγώνα για τό σοσιαλισμό.

Γι' αυτό έχει θεμελιακή σημασία για μās, αυτό πού σημειώσαμε και προηγούμενα, ο ζωντανός διάλογος και η αντιπαράθεση ιδεών, γνωμών και πολιτικών συλλήψεων, όχι μόνο στά πλαίσια του προοδευτικού αντιδικτατορικού δημοκρατικού κινήματος, αλλά και στά πλαίσια του Κόμματος, αντιπαράθεση πού αν και δίνει πολλές φορές τήν επίφαση τής παραφωνίας ή και τής δυσαρμονίας άκόμα, είναι άναμφισβήτητα ο μοναδικός δρόμος για νά δημιουργηθεϊ όργανικά και όχι τεχνητά και πρόσκαιρα ή καινούργια άποτελεσματική συλλογική πολιτική θέληση, ένα άληθινά ανανεωμένο κόμμα της εργατικής τάξης, για νά αναπτυχθεϊ ένα ανανεωμένο πλατύ άριστερό κίνημα στην Ελλάδα.

Θίγοντας όλα τά παραπάνω σοβαρά προβλήματα πού άφορούν τό παρόν και τό μέλλον του, θέλω νά υπογραμμίσω ότι τό ΚΚΕ έσωτ. έχει τήν πεποίθηση πώς πραγματική ανανέωση δέν μπορεί νά συντελεστεϊ πουθενά άλλου, αλλά μόνο μέσα στον ποικιλόμορφο άγώνα όλων των αντιδικτατορικών δυνάμεων για τή μεθοδική ύπόσκαψη, έξασθένιση και άνατροπή τής δικτατορίας, για τήν έγκαθίδρυση μιās νέας άληθινής δημοκρατίας.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

ΤΟ ΣΗΜΕΡΙΝΟ δικτατορικό καθεστώς πού έγκαθίδρυσε τό έγχείρημα τής 21 Άπριλίου ύστερα άπό έξη σχεδόν χρόνια ζωής βρίσκεται σέ πλήρες άδιέξοδο.

Όλες του οι προβλέψεις διαψεύστηκαν. Κάθε φορά έθετε διάφορους όρους σαν αναγκαίες προϋποθέσεις για τή λειτουργία άκόμη και του δικού της Συντάγματος. Άλλά και η προθήκη άκόμα τής Δημοκρατίας έξακολουθεϊ νά είναι υπό άπαγόρευση. Φιλοκυβερνητικές έφημερίδες διαπιστώνουν ότι κανένα βήμα πρόδου δέν έγινε στον πολιτικό τομέα. "Εφτασε η έννοια του "ταχύτερον δυνατόν", πού χρησιμοποιήθηκε άπό τήν παρούσα κυβέρνηση για νά δείξει πόσο έπείγεται νά επαναφέρει τή δημοκρατία, νά σημαίνει και πέντε και δέκα και είκοσι και περισσότερα χρόνια, δηλαδή έπ' άόριστο παράταση τής σημερινής άνωμαλίας. Καί η κατάσταση ως προς τό σημεϊο αυτό επιδεινώνεται μέ τό πέρασμα του χρόνου. Άλλοτε έφθαναν τά δάκτυλα του ένός χεριού των άρμοδίων για νά μετρήσουν τό χρόνο επανόδου σέ κάποια όμαλότητα. Ύστερα μās εί-

παν ότι είναι συζητήσιμο αν φτάνουν και του άλλου χεριού τα δάκτυλα για αυτό. Κι όπως προφανώς παρατήρησε πρό καιρού ένας παλιός πολιτικός, όπως πάμε θά χρειαζόταν ο μυθικός Αιγαίων με τα εκατό χέρια για να υποδηλωθεί ο χρόνος που θά διαρκέσει η λεγόμενη "παρένθεσις".

Η τελική εκτίμηση που γίνεται σήμερα από τους εύριθμους υποστηρικτές της σημερινής κυβέρνησης είναι ότι και τό δικό της σήμερα Σύνταγμα του 1968 - Σύνταγμα που καμιά πολιτική δύναμη της χώρας δέν αναγνωρίζει - είναι ανεφάρμοστο και χρειάζεται νέα μεταρρύθμιση στα θεμελιώδη άρθρα του και μεγαλύτερο ακόμη μεταβατικό διάστημα. Αυτό είναι μία πανηγυρική επίβεβαίωση της πλήρους άποτυχίας και του πλήρους άδιεξόδου αυτού του καθεστώτος. Μία μαρτυρία για τό ότι δέν μπόρεσε στό διάστημα αυτό ν' αποκτήσει ούτε μία ελάχιστη πολιτική βάση που θά της επέτρεπε να κινηθεί με μεγαλύτερη άνεση. Αίτία για αυτό είναι ότι ο λαός δέν υποτάχθηκε και οι πολιτικές δυνάμεις της χώρας, δείχνοντας ύψηλό αίσθημα εθύνης έναντι της χώρας, δέν κάμφθηκαν. Η δικτατορική κυβέρνηση φοβάται να επιτρέψει εκλογές ακόμα και σ' επιστημονικά σωματεία και πραγματικά ελεύθερες εκλογές στους σπουδαστικούς συλλόγους, για να μήν εκφραστεί, έστω και στό πιο χαμηλό επίπεδο ενός επαγγελματικού σωματείου, η παλαική αντίθεση προς αυτήν. Αυτό είναι πιά η κορύφωση της άποτυχίας και η χαχακτηριστικώτερη έκφραση του άδιεξόδου στό οποίο έχει περιέλθει.

Είναι φανερό ότι κάποιος λογαριασμός δέν έγινε σωστά. Τό ίδιο έγινε και στό Βιετνάμ. Κι εκεί οι κομπιούτερ είχαν υπολογίσει τί ποσό έκρηκτικών υλικών, πόσοι τόννοι τρινιτροτουόλης, μέ ποιά κλιμάκωση, μέ τί έκταση και ένταση βομβαρδισμών και σέ ποιό ρυθμό θά χρειαζόνταν να σκάσουν στό Βόρειο Βιετνάμ για να τό "ξεκοιλιάσουν", όπως λένε χαράκτηριστικά οι Αμερικανοί στρατηγοί, για να κάμψουν την άν-

τίσταση του λαού, όπως και τί έξοδα θά χρειαζόνταν να γίνουν για την βιετναμοποίηση του "πολέμου" ώστε να σκοτώνονται μόνο Βιετναμέζοι και όχι Αμερικάνοι πολίτες για τα αμερικανικά συμφέροντα στην Ν. Α. Ασία.

Όλα τά είχαν υπολογίσει εκτός από ένα - την άδάμαστη ψυχή του Βιετναμέζικου λαού. Και άπότυχαν επί Τζόνσον όπως άποτυχαίνουν και τώρα επί Νίξον. Και στην περίπτωση αυτή της Ελλάδας κάποιιο σύγχρονοι κομπιούτερ στα χέρια έμπειρογνωμόνων των Αμερικανοκίνητων πραξικοπημάτων και του ψυχολογικού πολέμου είχαν υπολογίσει πόση δόση βίας και τρομοκρατίας απαιτούνταν, τί έκταση εκκαθαρίσεις στίς ένοπλες δυνάμεις και την κρατική μηχανή, πόση έκταση στρατιωτικοποίησης της χώρας και πόση δόση δημαγωγίας κι όλα αυτά σέ τί χρονικό διάστημα, ώστε να καμφθεί κάθε λαϊκή αντίσταση και να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις για τή λειτουργία του Συντάγματος του 1968 και τή σχετική νομιμοποίηση του δικτατορικού καθεστώτος. Όλα τά είχαν υπολογίσει εκτός από τή φλόγα της ελευθερίας που καίει άσβυστη στίς ψυχές των Ελλήνων. Και είναι φυσικό. Αυτή δέν μπορούν ούτε να τή μετρήσουν ούτε να την υπολογίσουν γιατί τους είναι ξένη.

Η μόνη λύση που μένει στό σημερινό δικτατορικό καθεστώς μπροστά στό έντεινόμενο άδιέξοδο είναι η ακόμη μεγαλύτερη συγκέντρωση της έξουσίας στα χέρια του ένός, η δικτατορική ολοκλήρωση, η επέκταση του δικτύου έλέγχου της στρατοκρατίας σ' όλους τους τομείς της ζωής της χώρας.

Αλλά αυτή η παράταση της άνωμαλίας είναι καταστρεπτική για τή χώρα.

Η χώρα μας σήμερα βρίσκεται μπροστά σ' ένα σταυροδρόμι, μπροστά σέ δυό λύσεις, που όμως δέν προσφέρονται για εύκολη έπιλογή, όπως οι συνήθειες έναλλακτικές λύσεις σέ μία δημοκρατική πολιτεία. Γιατί η μία έχει έπιβληθεί διά της βίας και η άλλη μπορεί ν' αποσπαστεί μόνο μέ σκληρό άγώνα. Αλλά πάντως

σήμερα μπροστά στο λαό μας ὀρθώνεται ἓνα ἱστορικό δίλημμα, ἢ θά συνεχισθεῖ ἡ σημερινή κατάσταση τῆς δικτατορίας, ἀποσυνθέτοντας τῆ ζωῆ τῆς χώρας καί συσσωρεύοντας δεινά καί κινδύνους γιά τό παρόν καί γιά τό μέλλον τῆς, ἢ ὁ λαός θά ἐντείνει καί θά εὐρύνει τόν ἀγώνα του πού ἔχει ἤδη ἀρχίσει γιά νά ἀποκαταστήσει τή δημοκρατία καί τά δικαιώματά του πού μέ τή βία τοῦ τήν στέρησαν. Δέν πιστεύουμε στήν ἀτόματη καί μοιραία πτώση τῆς δικτατορίας ἀπό τίς ἀντιθέσεις τῆς, μέ βάση κάποια προκαθορισμένη ἱστορική ἀναγκαιότητα, ἔξω ἀπό τή συγκεκριμένη δράση τοῦ λαοῦ μας. Εἴμαστε ἐναντίον τοῦ ἱστορικοῦ φαναλισμοῦ. Ἡ θεωρία μας καί ἡ φιλοσοφία μας, ὁ Μαρξισμός, εἶναι ἡ θεωρία καί ἡ φιλοσοφία τῆς σκόπιμης ἀνθρώπινης δράσης, τῆς ἱστορικής πρωτοβουλίας τῶν μαζῶν γιά τήν ἀλλαγὴ τοῦ κόσμου μέ σκοπὸ τήν εὐτυχία τοῦ ἀνθρώπου.

Γι' αὐτό πιστεύουμε πὼς ἡ πτώση τῆς δικτατορίας καί ἡ νίκη τῆς δημοκρατίας στή χώρα μας θά ἐξαρτηθεῖ ἀπὸ τό ἐπίπεδο καί τήν ἐνταση τῆς συντονισμένης παλλαϊκῆς δράσης γύρω ἀπὸ ἓνα καθαρό πρόγραμμα πάλης πού θά δείχνει μέ σαφήνεια τούς σκοπούς, τούς ἐνδιάμεσους στόχους, τήν τακτική, τὰ μέσα καί τίς κατευθύνσεις τοῦ ἀγώνα. Πιστεύουμε πὼς αὐτό τό πρόγραμμα τό ἔχουμε σήμερα.

Μόνο μιά τέτοια δράση μπορεῖ νά ἀξιοποιηθεῖ τίς ἀντιθέσεις τοῦ δικτατορικοῦ καθεστώτος, ὅλες τίς εὐνοϊκές ἐσωτερικές καί διεθνεῖς συνθήκες πού ὑπάρχουν σήμερα καί θά διαμορφώνονται κάθε φορά στήν πορεία τοῦ ἀγώνα. Μόνο μιά τέτοια συνειδητὴ καί σκόπιμη δράση μπορεῖ νά ἀξιοποιήσει τόν οὐριο ἀνεμο τῆς ἱστορίας γιά νά οδηγήσει τό καράβι τῆς χώρας μας στό ποθητό λιμάνι τῆς δημοκρατίας. Γιατί ὅπως λέγει καί ὁ Σενέκας: "Δέν ὑπάρχει οὐριος ἀνεμος γιά ὅποιον δέν ξέρει ποῦ πηγαίνει".

Κύριοι δικαστές; ἀπὸ τὰ Ἀρχαῖα χρόνια ὁ λαός αὐτῆς τῆς χώρας ἀναζήτησε δημοκρατικές μορφές πολιτικοῦ βίου καί κατὰ καιροὺς ἐφτασε

σέ θαυμαστὲς πραγματοποιήσεις. "Ἐδωσε ποτάμια αἵματος γιά τὴ Δευτεριά του καί τὴ Δημοκρατία. Δέν ἀνέχτηκε ποτέ τὴν τυραννία. Τὰ 150 χρόνια πού πέρασαν ἀπ' τὴ μεγάλη Ἐθνεγερασία τοῦ '21 ἦταν χρόνια συνεχῶν καί ἀσταμάτητων αἱματηρῶν ἀγῶνων ἐναντίον ξένων καί ντόπιων δυναστῶν, γιά τὴν ἐθνικὴ ὁλοκλήρωση, γιά τὴν υπεράσπιση τῶν ἀναφαίρετων κυριαρχικῶν δικαιωμάτων του, γιά τὴν υπεράσπιση τῆς γῆς του καί τῆς ζωῆς του ἐναντίον τῆς κάθε φορᾶς οἰκονομικῆς καί πολιτικῆς ὀλιγαρχίας γιά ν' ἀνοίξει δρόμο πρὸς τὰ μπρός, πρὸς τὴν ἐθνικὴ καί κοινωνικὴ προκοπή. Γι' αὐτό κι' ἐμεῖς πού ἀντιπαλεύουμε σήμερα μιά ἀδικη ἀντιλαϊκὴ δικτατορικὴ ἐξουσία, στηριζόμενοι σ' αὐτὴ τὴ μακραίωνη παράδοση τοῦ τόπου μας καί στό φυσικὸ καί ἀναφαίρετο δικαίωμα τῆς ἀντίστασης στή βία, θεωροῦμε ὅτι μέ τὴν πάλη μας αὐτὴ ἐκπληρώνουμε σάν κόμμα καί σάν ἄτομα ἓνα στοιχειῶδες ἀν και βαρὺ πατριωτικὸ καθῆκον. Συμβάλλουμε στὸν ἀγώνα γιά τὴ δημοκρατία, τὴν ἐθνικὴ ἀνεξαρτησία καί τὴν κοινωνικὴ πρόοδο τῆς χώρας. Εἴμαστε βέβαιοι ὅτι ὁ λαός μας ἐπικροτεῖ καί ἡ ἱστορία μας ἔχει ἤδη δικαιώσει.

Συνέντευξη στην εφημερίδα «'Ακρόπολις»

του σ. Μπάμπη Δρακόπουλου*

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΣΤΗΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ «ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ»

— Ποιός ή ποιοί εκφράζουν σήμερα την πολιτική του κλιμακίου;

— Δεν υπάρχει κλιμάκιο του ΚΚΕ (έσωτ.) στην Ελλάδα, αλλά ή ίδια ή καθοδήγηση του Κόμματος. Την πολιτική του εκφράζουν ή Κεντρική Έπιτροπή και τὸ Γραφείο της. Όπως καταλαβαίνετε, εφόσον τὸ Κόμμα είναι εκτός νόμου, δε μπορούμε νὰ ἀναφέρουμε ὀνόματα.

— Ποιά ή θέση έναντι τῆς νέας ἡγεσίας του κόμματος (Φλωράκη). Προκύπτει τὸ θέμα ἐνότητας μετά την ἀντικατάσταση Κολιγιάννη;

— Δεν ἄλλαξε σὲ τίποτε ή θέση μας ἀπέναντι στην ὁμάδα τῆς «12ης» ἐξ αἰτίας τῆς ἀντικατάστασης του Κολιγιάννη με τὸν Φλωράκη. Οἱ διαφορές μας με την ὁμάδα αὐτή δεν ἦταν και δεν είναι διαφορές προσώπων. Είναι διαφορές πάνω σὲ ἀρχές ὅπως: α) ή διαμόρφωση τῆς πολιτικῆς του Κόμματος με βάση τις γνώμες τῶν μελῶν και στελεχῶν που ζοῦν και ἀγωνίζονται μέσα στη χώρα. β) ή πλήρης ἀνεξαρτησία και αὐτοτέλεια του Κόμματος στις σχέσεις του

* Ἡ συνέντευξη δόθηκε στη διάρκεια τῆς δίκης.

μέ τα άλλα Κομμουνιστικά Κόμματα και τὸ διεθνές ἐργατικό κίνημα, γ) ἡ ἐσωτερικὴ δημοκρατία τοῦ Κόμματος στὴ λειτουργία του καὶ στὴ λήψη ἀποφάσεων, πού βασίζεται σὲ μίαν ὄχι στατικὴν ἀλλὰ ἐξελισσόμενῃ ἔννοιαν τοῦ δημοκρατικοῦ συγκεντρωτισμοῦ, δ) ἡ ἀντίληψη γιὰ τὶς σχέσεις τοῦ Κόμματος μετὰ τὰ συνδικάτα καὶ τὶς ἄλλες πλατειῶς λαϊκῆς ὀργανώσεως, πού κατὰ τὴν πεποιθισί μου πρέπει νὰ βασίζονται στὴν ἀρχὴ τῆς πλήρους αὐτονομίας τῶν ὀργανώσεων καὶ τῆς αὐτόνομης συμβολῆς τους στὴν ἀνάπτυξη τοῦ ἐργατικοῦ καὶ δημοκρατικοῦ κινήματος, ε) ἡ ἀντίληψή μας γιὰ τὶς σχέσεις τοῦ Κόμματος μετὰ ἄλλα κόμματα μέσα σὲ μίαν συμμαχία ἀριστερῶν καὶ δημοκρατικῶν δυνάμεων. Ὁ καθοδηγητικὸς ρόλος τοῦ Κόμματος σὲ μίαν τέτοιαν περίπτωσιν δὲν εἶναι γιὰ μᾶς δεδομένος, οὔτε θὰ μπορούσε νὰ ἐπιβληθῇ. Ἀποβλέπουμε σὲ μίαν πρωτοποριακὴν συμβολήν στὸν ἀγῶνα πού προσπαθοῦμε νὰ τὴν ἐκπληρώσουμε μόνο μετὰ τὶς ὀρθῆς προτάσεις μας καὶ μετὰ τὴν δρᾶσιν μας, στ) ἡ ἀντίληψη γιὰ τὸν μαρξισμό-λενινισμό ὄχι σὰ μίαν στατικὴν καὶ ἀποστεωμένην θεωρίαν ἀλλὰ, ὅπως τὴ θέλησαν οἱ θεμελιωτῆς τῆς, σὰν συνεχῶς ἀνανεούμενη καὶ ἐξελισσόμενη θεωρία, πού πρέπει νὰ προσαρμόζεται δημιουργικὰ στὶς συνθῆκες τῆς κάθε ἐποχῆς καὶ τῆς κάθε χώρας. Μετὰ βάση μίαν τέτοιαν ἀντίληψιν ἐπιδιώκουμε τὴ χάραξιν ἐνὸς ἑλληνικοῦ δρόμου γιὰ τὴν δημοκρατίαν καὶ τὴν σοσιαλιστικὴν ἀνάπτυξιν τῆς χώρας μας, μετὰ ἀξιοποίησιν τῆς θετικῆς ἀλλὰ καὶ τῆς ἀρνητικῆς πείρας ἀπὸ τὴν οἰκοδόμησιν τοῦ σοσιαλισμοῦ στὶς ἄλλας χώρας, ἀλλὰ χωρὶς μηχανικῆς ἀπομιμήσεως ξένων προτύπων. Ὁ Σοσιαλισμὸς πού ἐπιδιώκουμε εἶναι ἐξχωριστὰ συνδεδεμένος μετὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς Δημοκρατίας, τὴν κατοχύρωσιν τῆς πνευματικῆς ἐλευθερίας καὶ τὴν ἐξασφάλισιν τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς χώρας.

Ὅσο ὑπάρχουν διαφορῆς πάνω ὁ αὐτὰ τὰ θεμελιώδη προβλήματα, δὲν μπορεί νὰ ὑπάρξῃ θέμα ἐνότητος μετὰ τὴν ὁμάδα τῆς «12ης».

— Εἶναι ἐπιτρεπτὴ θεωρητικῶς ἡ ὑπαρξὴ δύο κομμουνιστικῶν κομμάτων ἐντὸς τῆς ἴδιας χώρας;

— Ἡ ἐρώτησις δὲν τίθεται σὲ ὀρθὴν βάση, γιὰτὶ ἡ θεωρία δὲν ἀπαγορεύει τὴν ὑπαρξὴ καταστάσεων, ἀλλὰ πρέπει νὰ προσπαθῆν νὰ τὶς ἐξηγῆ γιὰ νὰ μπορῆ νὰ τὶς ἀλλάξῃ. Ἡ ὑπαρξὴ δύο κομμουνιστικῶν κομμάτων εἶναι δυσάρεστον γεγονός κατ' ἀρχήν. Ὡστόσο, ὄχι μόνο στὴν χώρα μας, ἀλλὰ καὶ σὲ ἄλλας χώρας ἔχουν σημειωθῆ τέτοια φαινόμενα (Ἰνδίες, Ἰσραὴλ κτλ.). Θεωροῦμε ὅτι ἡ κατάστασις αὐτῆ ἀργὰ ἢ γρήγορα θὰ ὑπερникηθῆ καὶ ὅτι κομμουνιστῆς καὶ ὀπαδοὶ τῆς μαρξιστικῆς ἀριστερᾶς θὰ συσπειρωθῶν ὅτὸ ἕνα καὶ μοναδικὸν τους κόμμα πού θὰ ἐκφράζῃ τοὺς πόθους τους. Ἡ ἐνότητις αὐτῆ ὥστόσο δὲν μπορεί νὰ προκύψῃ μετὰ «συγκόλλησιν» ἐξω ἀπὸ ἀρχάς, οὔτε μετὰ παρασηνιτικῆς ἐνέργειας, ἀλλὰ μόνον μετὰ τὴν λύσιν τῶν προβλημάτων πού προκάλεσαν τὴν διάσπασιν καὶ πού δὲν μπορεί νὰ εἶναι παρὰ ἡ ἀποδοχὴ τῶν βασικῶν ἀρχῶν πού ἀναφέραμε πρὸ πάντων.

— Ποιὰ διαδικασίαν ἀκολουθήθηκε γιὰ τὴν ἀντικατάστασιν τῆς ἡγεσίας τοῦ κόμματος;

— Ἄν ἡ ἐρώτησί σας ἀφορᾷ τὴν ὁμάδα τῆς 12ης, δὲν εἴμαστε

σὲ θέση νὰ ἀπαντήσουμε. Πάντως ἡ δικὴ μας ἀντίληψιν γιὰ τὴν διαμόρφωσιν τῆς ἡγεσίας τοῦ Κόμματος εἶναι ὅτι αὐτὴ δὲν μπορεί νὰ ἐπιτελεσθῆ παρὰ μόνο μέσα στὴν χώρα, μέσα στὸν ἀγῶνα, καὶ σύμφωνα μετὰ τὴν γνώμην τῶν κομμουνιστῶν πού ἀγωνίζονται στοὺς τῶπος δουλειᾶς, κατοικίας, σπουδῶν καὶ στὶς μαζικῆς ὀργανώσεως τῶν ἐργαζομένων.

— Τι προοπτικῆς ὑπάρχουν γιὰ τὴν δημιουργίαν μιᾶς κινήσεως στὴν Ἑλλάδα ἀντιστοιχῶς πρὸς τὴν εὐρωπαϊκὴν «Νέα Ἀριστερά» στὴν ὁποία θὰ περιλαμβάνονταν καὶ ἄλλα κόμματα μετὰ παράλληλες ἀποχωρήσεις; Σὲ μίαν τέτοιαν περίπτωσιν θὰ δεχόσασταν τὴν διάλυσιν τοῦ ΚΚΕ (ἔσωτ.);

— Πρέπει νὰ σημειώσουμε ὅτι στὴν Εὐρώπην δὲν ὑπάρχει μίαν κίνησιν τῆς «Νέας Ἀριστερᾶς» μετὰ ἐνιαίαν πλατφόρμαν καὶ κατευθύνωσιν. Συνήθως ἀποκαλοῦνται ἔτσι ὁμάδες μετὰ διαφορῆς κατευθύνσεις, οἱ ὁποῖες κινεῖνται κατὰ κανόνα στὰ ἀριστερὰ τῶν Κομμουνιστικῶν Κομμάτων. Δὲ νομίζουμε ὅτι ὑπάρχουν οἱ συνθῆκες καὶ οἱ προϋποθέσεις γιὰ τὴν ἀνάπτυξιν μιᾶς τέτοιας «νέας ἀριστερᾶς» στὴν χώρα μας. Στὴν Ἑλλάδα λόγω τῆς διάδοσης τῶν ἀριστερῶν ἰδεῶν σὲ νέους κύκλους καὶ στρώματα, λόγω τῆς διάσπασης στὸ ΚΚΕ καὶ λόγω τῶν δυσκολιῶν στὴν κυκλοφορίαν τῶν ἰδεῶν ἐξ αἰτίας τῶν συνθηκῶν τῆς δικτατορίας, ὑπάρχουν δυνάμεις πού δὲν ἔχουν συσπειρωθῆ στὸ ΚΚΕ (ἔσωτ.) καὶ πέρα ἀπὸ τὴν κοινὴν πολιτικὴν κατευθύνωσιν πρὸς τὴν Δημοκρατίαν καὶ τὸν Σοσιαλισμό, ἔχουν τὶς δικῆς τους ἀντιλήψεις πάνω σὲ διάφορα προβλήματα. Ἐπιδιώκουμε νὰ συνεργαστοῦμε μετὰ ὅλες αὐτῆς τὶς δυνάμεις πρῶτα καὶ κύρια στὸν ἀντιδικτατορικὸν ἀγῶνα, καὶ ἀκόμα θέλωμε τὸν διάλογο μαζί τους γιὰ ὅλα τὰ προβλήματα τοῦ ἀριστεροῦ κινήματος. Πιστεύουμε ὅτι μετὰ τὴν συνεργασίαν στὴ δρᾶσιν καὶ μετὰ τὸν διάλογο θὰ διαμορφωθῇ, ὄχι τεχνητὰ ἀλλὰ ζωντανὰ μίαν πραγματικὴν ἐνότητα στὰ βασικά προβλήματα πού θὰ μᾶς ἐπιτρέψῃ τὴν οἰκοδόμησιν τοῦ Κόμματος σὰν ἐνιαίου πολιτικοῦ ὀργανισμοῦ τῆς μαρξιστικῆς Ἀριστερᾶς πού θὰ στηρίζεται στὶς ἀρχὰς πού σημειώσαμε παραπάνω. Μετὰ βάση ὅσα εἶπαμε, δὲν ὑπάρχει θέμα «διάλυσης» τοῦ ΚΚΕ (ἔσωτ.), ἀλλὰ διαμόρφωσιν ἀπὸ ὅλες τὶς δυνάμεις πού πιστεύουν τὸν μαρξισμό-λενινισμό τοῦ ἐνιαίου μαρξιστικοῦ-λενινιστικοῦ κόμματος μετὰ τὴν συμβολὴν ὅλων πού ἀπὸ κοινού θὰ ἀποφασίζον γιὰ ὅλα τὰ ἰδιαίτερα προβλήματα.

— Τι ἐκφράζει ὁ Γλέζος καὶ ποίαν ἡ ἀντίθεσίν σας πρὸς τὴν κινήσιν του;

— Δὲν ἔχω ὑπόψιν μου νὰ ὑπάρχῃ προσωπικὴ «κίνησις» τοῦ Μ. Γλέζου. Ἄσχετα ὅμως ἀπ' αὐτὸ δὲν εἶμαι σὲ θέση ἀλλὰ καὶ δὲν θὰ τὸ θεωροῦσα σωστὸ νὰ μιλήσω ἐγώ γιὰ τὶς ὀποιοσδήποτε ἀπόψεις καὶ μάλιστα κάτω ἀπὸ τὶς ὑπάρχουσες συνθῆκες. Τὸ γεγονός πάντως εἶναι ὅτι ἀνεξάρτητα ἀπὸ ὀποιοσδήποτε διαφορῆς εἴμαστε ἀπὸ κοινού ὑποστηρικτῆς τῶν ἀρχῶν τῆς Δημοκρατίας, τῆς Ἀνεξαρτησίας καὶ τοῦ Σοσιαλισμοῦ. Τὸ ἴδιο ἄλλωστε ἰσχύει καὶ γιὰ τὴν περίπτωσιν τοῦ Μ. Θεοδωράκη, στὸν ὁποῖον ἀναφερόμαστε παρακάτω.

— Τι εκφράζει ο Θεοδωράκης και πώς αντιμετωπίζετε τις κρίσεις του;

— Δεν βρισκόμουν στο εξωτερικό όταν ο Μ. Θεοδωράκης παραιτήθηκε από το Κόμμα. Από ό,τι διάβασα όμως, φαίνεται ότι η ούσιαστικότερη διαφορά του Μ. Θεοδωράκη με το ΚΚΕ (έσωτ.), (π.χ. δηλώσεις του 19.3.72 στο Σίδνεϋ και άλλου), βρίσκεται στο ότι αυτός θα ήθελε να διαρρήξη το Κόμμα μας τους δεσμούς του με το διεθνές κομμουνιστικό κίνημα. Όπως είναι γνωστό, το Κόμμα μας θέλει οι σχέσεις του με τα άλλα Κομμουνιστικά και Έργατικά Κόμματα να βασίζονται στην Ισοτιμία, την πλήρη ανεξαρτησία και αυτότέλεια όλων των Κομμάτων, μεγάλων ή μικρών, είτε βρίσκονται στη έξουσία είτε όχι. Δεν πιστεύουμε σε «χώρα-όδηγό» ή σε «κόμμα-όδηγό». Αυτό όμως δεν σημαίνει πώς δεν πρέπει ταυτόχρονα να κάνουμε ό,τι περνάει από το χέρι μας για να αναπτύσσουμε τις τέτοιες Ισοτιμες σχέσεις μας με τις δημοκρατικές και σοσιαλιστικές δυνάμεις όλων των άλλων χωρών και πρώτ' απ' όλα με τους ομοϊδεάτες μας, τα Κομμουνιστικά και Έργατικά Κόμματα. Ο Ιμπεριαλισμός είναι παγκόσμιο φαινόμενο και είναι αυτός ακριβώς που υποστηρίζει τα φασιστικά και δικτατορικά καθεστώτα σ' όλο τον κόσμο. Γι' αυτό ακριβώς πιστεύουμε ότι έχουμε χρέος, παρ' όλες τις δυσκολίες, να συμβάλουμε στην οικοδόμηση της διεθνούς αλληλεγγύης των οπαδών της Δημοκρατίας, της Ειρήνης και του Σοσιαλισμού. Γι' αυτό ακριβώς θέλουμε τον ειλικρινή διάλογο και την ανάπτυξη Ισοτιμών και πραγματικά αδελφικών σχέσεων με όλα τα Κομμουνιστικά Κόμματα.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

* Πρόλογος.....	σελ.	5
* ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΣΤΟ ΕΦΕΤΕΙΟ ΤΟ 1972.....	"	11
* Τό πολίτευμα.....	"	12
* 'Η βίαιη ανατροπή του κοινωνικού συστήματός.....	"	15
* 'Η πάλη για την ανατροπή της δικτατορίας και τή νίκη της δημοκρατίας-δικαίωμα και καθήκον.....	"	18
1. Έπαναστάσεις και αντιδραστικά πραξικοπήματα.....	"	19
2. 'Η δήθεν προετοιμασία της κομμουνιστικής επανάστασης.....	"	21
3. 'Η συνεργασία των αστικών πολιτικών δυνάμεων με την Άριστερά	"	22

4. Ἡ ἔννοια τῆς "τάξης" καί τῆς "ἡσυχίας".....	"	24
5. Ὁ λαός μας εἶναι πολιτικά ὄριμος καί βαθιά δημοκρατικός.....	"	31
* Ἡ πολιτική καί τὸ περιεχόμενο τῆς στρατιωτικῆς δικτατορίας....	"	37
* Τὸ πρόγραμμα καί ἡ τακτική τῆς πάλης γιὰ τὴν ἀνατροπὴ τῆς δικτατορίας καί τὴ νίκη τῆς δημοκρατίας.	"	50
* Ὁ δρόμος γιὰ τὴν ἀνατροπὴ τῆς δικτατορίας καί τὴν ἀποκατάσταση τῆς δημοκρατίας.....	"	56
- Ἡ ἀναπτυξὴ ἑνὸς μαζικοῦ ἀντιδικτατορικοῦ κινήματος.....	"	56
- Ἡ ἐνότητα τῶν ἀντιδικτατορικῶν δυνάμεων.....	"	63
- Γιὰ τὴ δημοκρατικὴ ἀναγέννηση τῆς χώρας.....	"	65
- Κατοχύρωση, διεύρυνση καί βάλαιμα τῆς δημοκρατίας.....	"	69
* Στὸ δρόμο τοῦ σοσιαλισμοῦ.....	"	74
* Ἡ πορεία πρὸς τὴ δημοκρατικὴ ἀναγέννηση καί οἱ δυνάμεις τῆς ἀλλαγῆς στὴ χώρα μας.....	"	78
* Οἱ κοινωνικὲς δυνάμεις τῆς ἀλλαγῆς.....	"	82
* Ἡ θέση μας ἀπέναντι στὶς σοσιαλιστικὲς χώρες.....	"	86
* Ἡ ἐθνικὴ πολιτικὴ τοῦ ΚΚΕ.....	"	89
- Οἱ διεθνεῖς ἐξελίξεις.....	"	91
- Ἡ γεωγραφικὴ θέση τῆς χώρας μας καί οἱ κίνδυνοι ἀπὸ τὶς δεσμεύσεις μὲ τὶς ΗΠΑ.....	"	92
- Ἡ ἐθνικὴ ἐξωτερικὴ πολιτικὴ τοῦ ΚΚΕ.....	"	93
- Ἐξωτερικὲς οἰκονομικὲς σχέσεις	"	97

* Τὸ ΚΚΕ ἔσωτ. καί ἡ κατηγορία γιὰ παράβαση τοῦ Νόμου 509.....	"	101
* Τὸ Κόμμα μας - κόμμα ἐθνικὸ, βαθιά ριζωμένο στὸν τόπο μας.....	"	111
* Οἱ βαθύτερες αἰτίες τῆς διάσπασης	"	120
* Θεωρητικὸ μας ὄπλο - ὁ μαρξισμὸς - λενινισμὸς.....	"	124
* Ἐπίλογος.....	"	128
* ΜΠΑΜΠΗ ΔΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ: Συνέντευξη στὴν ἔφημερίδα "Ἀκρόπολις".....	"	133